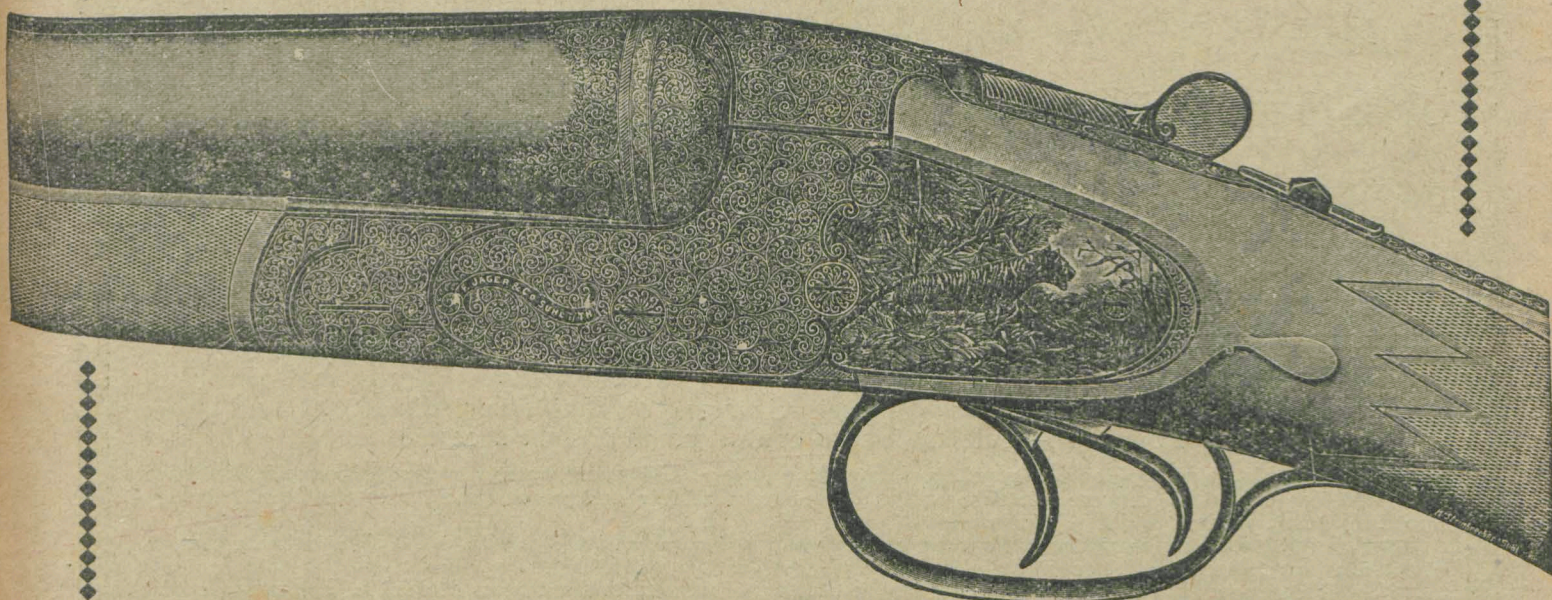

A R M E L E

Nr. 5 - 1929

F. J A E G E R & Co.

Sunt neîntrecute ca tir și
soliditate, putând rivaliza
în privința aceasta cu cele
mai scumpe arme engleze

Toate armele fabricate de
această casă pentru membrii
„UNIUNEI” sunt cea mai eloc-
ventă reclamă, obținând fără ex-
cepție predicatele „exceptional”
și „superior” la standurile oficiale
de încercare din străinătate.

S P E C I A L I T Ă T I :

Zăvoarele „Simson-Jaeger” și „Vertical-Block” care rezistă celor mai for-
midabile presiuni * Armarea separată de glonț, patent Jaeger, pentru
drillinguri * Ejectorul infailibil sistem Jaeger * Viza patent Jaeger, etc.

Ultimul catalog ilustrat și cu prețuri se
trimite membrilor „UNIUNEI” franco
la cerere, adresată la sediul nostru.

Nu cumpărați nici o armă. înainte de a vizita expoziția Uniunei

3 ARME

3 ARME

care nu trebuie să lipsească

din echipamentul dv. sunt:

Carabina Mannlicher-Schönauer

în calibrele 6,5 — 8,2 — 9 și 9,5 mm., precum și calibrele de mare viteză nou introduse:
7 × 62, 7 × 64 și 8 × 60 mm.

ARMA DE VÂNĂTOARE HAMMERLESS

cu țevi de schimb cal. 12 și 16

PISTOLUL AUTOMAT „STEYR” CU ȚEAVĂ BASCULANTĂ

cal. 6,35 și 7,65 mm.

SUNT ARME DE CEA MAI MARE PRECISIEATÂT CA TIR, CÂT ȘI EXECUȚIE

Steyr-Werke A. G.

Wien I, Teinfaltstrasse 7.

Reprezentată prin «Uniunea Generală a Vânătorilor din
România»,—Catalog ilustrat contra marca postală necesară

Carabinele de vânătoare cu repetiție sistem „Mannlicher-Schönauer”, aparțin categoriei de arme de vânătoare cu închizător cilindric și mișcare rotatoare pentru deschidere, închidere și armare; zăvorirea se efectuează prin dispozitive așezate simetric în dosul capului mobil.

Magazinul este așezat în mod practic cu totul în pat; iar partea lui inferioară este închisă hermetic, făcând imposibilă intrarea prafului. El ocupă puțin loc și pe lângă o greutate redusă îi dă armei și un aspect elegant.

Mecanismul de ridicare rotativ, cu cartușele așezate concentric, în contrast cu sistemul la care cartușele sunt așezate pe 2 rânduri, în zigzag, e clude ori-ce strângere al cartușelor. Introducerea cartușelor în magazin se face cu ajutorul unui încărcător lamă.

Inchizătorul este foarte maniabil atât la deschidere cât și la închidere. Când el este închis, obturatorul se poate asigura în mod perfect. Demontarea și remontarea mecanismului de ridicare și al închizătorului se poate efectua ușor, fără nici o uneltă.

Carabina cu repetiție „Mannlicher-Schönauer”, se fabrică în calibrele 6,7—8,2—9—9,5—7 × 62—7 × 64 și 8 × 60 mm. Toate calibrele se disting prin calități balistice remarcabile.

Nouile arme hammerless „Steyr” în calibrele 12 și 16, posedă avantaje extraordinare, față de toate armele hammerless existente.

1. Toate piesele sunt fabricate din oțelurile speciale, renumite, styriene, produse în uzine proprii și toate armele sunt încercate pentru uzul pulberii fără fum.

2. Bascula nu are nici o deschizătură, etc., deci nu poate intra nici praf nici murdărie în interiorul ei.

3. Mecanismul este construit cât de simplu posibil, constând numai din patru părți: din piesa de armare, percutor, arc și trăgacele exterioare.

4. Siguranța nu fixează numai trăgacele, ci și percutoarele, împiedecându-le să scape din cauza unei izbiri, sau căderi. Prin urmare, este exclusă o descărcare accidentală.

5. Armele se pot livra și cu 2 rânduri de țevi. Un rând cal. 12 și altul cal. 16, așa că vânătorul își poate transforma în câteva secunde, fără unelte, arma cal. 12 într-una cal. 16.

6. Trăgacele se pot regla ușor prin câte un șurub mic așezat lângă fiecare trăgaci, regulându-le după placul vânătorului să scape ușor, sau mai greu.

7. Ejectorul automat se poate pune afară din funcție, cu ajutorul unei mici chei.

PISTOLUL „STEYR”

este singurul pistol cu țeavă basculantă. Avantajele lui sunt:

1. **Siguranță absolută.** Prin bascularea țevei ne putem ușor convinge dacă pistolul este încărcat sau nu. Pistolul se poate descărca fără greutate și fără pericolul să fi rămas vre un cartuș în țeavă. Siguranța nu fixează trăgaciul, ca la cele mai multe sisteme de pistoale, ci cocoșul armei.

2. **Maniabilitatea.** Prin bascularea țevei putem vedea imediat interiorul mecanismului. Se poate introduce ori când numai câte un cartuș în cameră, ce permite folosirea armei în mai multe direcții, și anume:

a) ca pistol cu un singur foc, în cazul pierderii încărcătorului;

b) spre a trage numai un singur foc, punând încărcătorul la prima gradație;

c) în sfârșit, ca armă cu repetiție, ca ori-ce pistol automat.

3. **Curățirea ușoară.** Fără a demonta pistolul, se pot ușor vedea mecanismul de dat foc cum și toate celelalte părți, a căror curățire este necesară după tragere.

4. **Toate piesele sunt interșanjabile.** Ele se pot schimba fără cea mai mică greutate.

Pistolul „Steyr” mai are multe avantajii, din care amintim: Forma elegantă—Greutatea mică—Precisia tirului—Rezistența incomparabilă—execuția fină.

NU CUMPĂRAȚI NICI O ARMĂ ÎNAINTE DE A VIZITA EXPOZIȚIA UNIUNEI

ATLAS-PETROL

SOCIÉTÉ EN NOM COLECTIF POUR LE COMMERCE ET L'INDUSTRIE DU PÉTROLE

EXPORTE EN TANCS ET EN CITERNES:

B E N Z I N E

D'AVIATION, LÉGÈRE MOYENNE
ET LOURDE, WHITE-SPIRIT,
GAZ-OIL, PÉTROLE LAMPANT

HUILES MINÉRALES DISTILLÉES ET
RAFFINÉES, DE TOUTE VISCOSITÉ

RUE REGALĂ, 21. TÉL.: 26/53 et 14/90 BUCAREȘT ADR. TÉLÉGR.: «ATLASPETROLE»
AGENCES: PLOEȘTI * CONSTANTZA * GIURGIU

Nu cumpărați nici o armă, înainte de a vizita expoziția Uniunii

Fabrica română de cartușe de vânătoare-București

Aducem la cunoștința vânătorilor din întreaga țară, că mulțumită mașinilor noastre de înaltă precizie și personalului tehnic recrutat în străinătate dintre cei mai reputați specialiști, am izbutit să fabricăm cartușe de vânătoare care dau rezultate uimitoare din toate punctele de vedere.

Orice vânător dornic a ucide vânatul în care trage și nu a-l răni, orice vânător care vrea să-și stabilească reputația de bun trăgător să nu mai tragă decât cartușele marca 2 stele și 3 stele, încărcate după ultimele cerințe ale balisticei moderne cu pulbere fără fum și materialul cel mai bun existent.

Aceste cartușe se pot găsi de acum la sediul Fabricii, București Șoseaua Ștefan cel Mare Nr. 45. În provincie se vor găsi de vânzare în două trei săptămâni, în toate capitalele de județ.

AVIZ IMPORTANT. Atragem atenția vânătorilor asupra unui fapt, căruia până acum mulți, foarte mulți nu i-au dat nici o atenție.

Este anume de importanță decisivă pentru tirul unui vânător, ca acesta să tragă la toate vânătorile și întotdeauna cu cartușe încărcate în așa fel, ca toate mărimea de alice, fie de prepelițe, sau de becaține, fie de sitari, sau de potârniche, fie de rațe, sau de epuri, fie de vulpi, sau de lupi, să sboare la țintă cu aceiași viteză nevariabilă. Numai atunci va putea dobândi vânatul acea siguranță, care-l face ca în mai puțin de o clipă să decidă — în mod reflex dar cu atât mai precis — asupra măsurii cu care trebuie să ochiască înaintea, dedesubtul sau deasupra vânatului aflat în mișcare.

Ori, această viteză egală a alicelor de toate mărimea menită a face posibil vânătorului un tir regulat, nu se poate obține decât variind la fiecare mărime de alice dozajul pulberii și schimbând în același timp și cuantumul de alice. Dar măsura exactă a acestor va-

riațiuni atât de necesare nu s'a putut stabili decât prin încercări îndelungate și laborioase pe Stand-uri, prevăzute cu utilaj modern electric și de înaltă precizie.

Aplicarea acestui principiu fundamental al dozajelor variate, pentru obținerea de viteze egale la orice mărime de alice fără a se schimba smuciturile (recul-ul) cari rămân invariabile, nu se poate face decât cunoșcând cheia acestor măsuri variate și încărcând cartușele cu mașini moderne cum le posedă Fabrica noastră.

Trageți câtva timp cu cartușele fabricate de noi și veți constata o ameliorare a tirului d-v., v și vedeți dispărând acele șovăiri în momentul apăsării pe trăgaci, șovăiri cari provoacă întotdeauna scăparea sau rănirea vânatului în care trageți.

A trage cu cartușe proaste înseamnă: 1. A vă distruge reputația de bun trăgător și deci de vânător, 2. a transforma plăcerea vânătoarei în permanentă enervare și supărare, 3. a răni un mare număr de vânat care moare în chinuri, pierdut pentru d-v.

Evitați aceste neajunsuri trăgând numai cartușele:

FABRICII ROMÂNE DE CARTUȘE DE VÂNĂTOARE

Simson

ARMELE SALE CU ALICE, DRILLINGURI,
ARME PENTRU TIR DE PORUMBEI,
ARME CU DOUĂ ȚEVI, SISTEM BOCK,

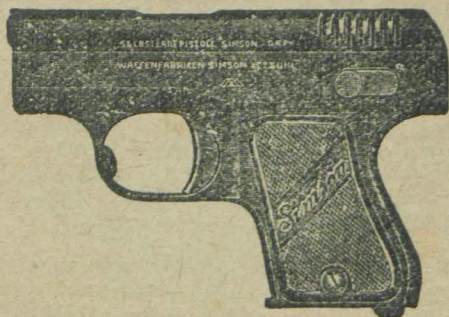
Sunt fabricate renumite,
de cea mai mare precizie
și cu un tir neîntrecut.

Armele pentru tir de porumbel „SIMSON” sunt purtate de către mulți trăgători internaționali de profesie renumiți, și succese de primul rang se obțin mereu cu ele.

Carabina de precizie „SIMSON”

Armă de calibru mic cal. 6 și 9 mm., care se poate furniza cu țevi ghintuite, în zece modele diferite. Tir precis până la 100 m., și de aceea foarte potrivită ca armă de exercițiu, pentru împușcarea răpitoarelor mici, cu blană, pentru împușcarea de ciori, de păsări acvatice, etc.

Revolverul automat „SIMSON”

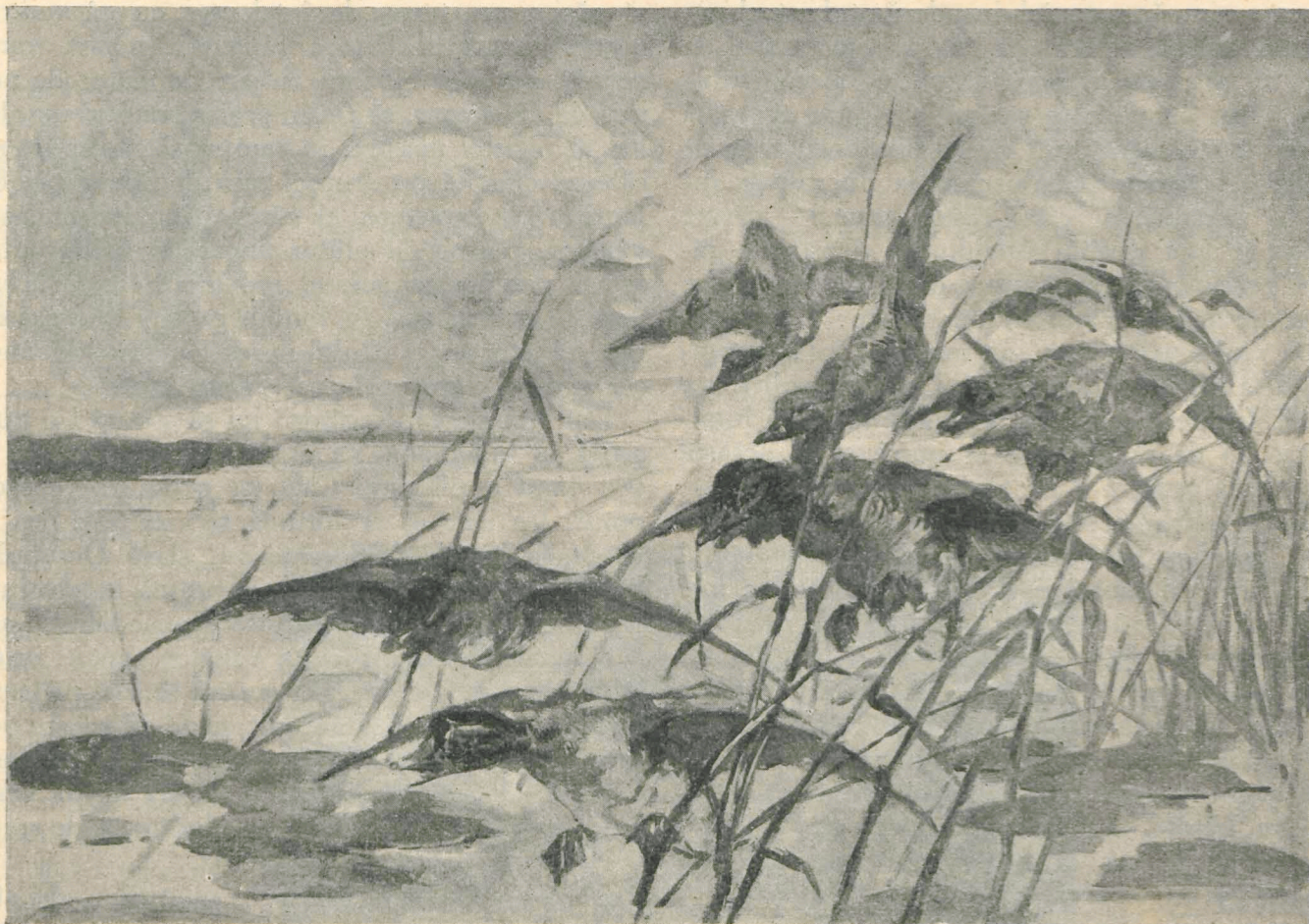
CALIBRU 6.35

Formă plată, având cel mai mic număr imaginabil de piese componente, care se pot demonta ușor, fără instrumente speciale. Precizie balistică mare, funcționare absolut sigură.

Fabricile de arme **SIMSON & Co. Suhl (Germania)**

Armele „SIMSON” se procură prin „UNIUNEA GENERALĂ A VÂNĂTORILOR DIN ROMÂNIA”

Nu cumpărați nici o armă, înainte de a vizita expoziția Uniunii

N. Mantu

DUPĂ ZECE ANI

Au trecut zece ani, de când a văzut lumina pentru prima dată «Revista Vânătorilor». Zece ani!... Când am răsfoit colecția ei dela «Uniune», mărturisesc că nu mi-a venit să cred că s'au scurs atâția ani de atunci. Ce vreți, în vârtoarea timpului și a preocupărilor noastre continue, se pierde ușor socoteala anilor.

Și, Doamne, iute au mai trecut! Par'că o văd pe noua născută, revista noastră, a vânătorilor: o mică broșură, subțire și timidă, care seamănă mai mult a fascicolă de roman în serii, tipărită pe hârtie ieftină—de, după mijloacele noastre de atunci—trămbițând în schimb pe coperta ei pomposul titlu: «Revista Vânătorilor», adică a tuturor vânătorilor unei țări mari și frumoase, a vânătorilor României Intregite! Firește că pretenția ei eră mare, dar sub astfel de auspicii, mica fascicolă apărea nu numai ca un simbol, ci totdeauna ca un semnal, ca o anticipare asupra unui viitor larg deschis și plin de făgăduințe.

Câte din ele s'au realizat?

De sigur multe. Totuș și mai multe încă, ne mai rămân de făcut!

Am muncit ani dearândul și din mica fascicolă de odinioară, treptat, treptat, «Revista Vânătorilor» a devenit ceea ce trebuia să devie: o revistă modernă de specialitate, demnă de un popor care pretinde—

și cu drept cuvânt — să ție vânătoarea la rangul la care-l obligă patrimoniul lui de vânat, unic în Europa, terenurile lui frumoase și fără seamăn de prielnice vânatului celui mai rar și mai nobil, precum și legiurile lui vânătoarești, invidiate de o lume întreagă.

«Revista Vânătorilor» așa cum o vedeți astăzi, iubiți camarazi, este rodul unor străduințe zilnice, unor frământări și cuceriri pas cu pas, este rezultanta unor eforturi pline de abnegație a atâtor colaboratori fideli, răbdători, entuziaști, pasionați, rămași adesea anonimi, dar întotdeauna admirabil de desinteresați. Lor li se cuvine toată lauda și toată nețărmitura noastră recunoștință.

Dar, vă întreb, ne putem mulțumi numai de a fi creat în fine o revistă românească a vânătorilor, de formă și conținut în adevăr occidental, de a fi ridicat cu alte cuvinte din temelii o casă și de a fi mobilat-o demn,—atâta timp cât mai avem încă așa de puțini, rușinos de puțini, vizitatori pentru ea? Ajunge ca un popor mare ca al nostru, care numără aproape 50.000 de vânători (ca să nu vorbim decât de cei identificați prin permisele legale de vânătoare), ajunge, zic, să poseadă o revistă la înălțimea celor mai pretențioase reviste vânătoarești din străinătate, —atâta timp cât ea nu este cetită decât de câteva mii de vânători? Ce folos

că ne muncim să propovăduim adevăratul catechism al vânătorului corect, că ne punem capul la teasc ca să ridicăm nivelul cultural al vânătorului român, când toate preceptele bune și toată știința vânătoarească pusă la contribuție cu scop de difuziune, rămâne circumscrisă la un număr infim de vânători, pe când restul, grosul — căruia de fapt îi sunt jertfite străduințele noastre — rămâne neatins, neîmpărțășit și continuă să bâjbâie în întunericul apucăturilor ancestrale?

Dar răul e mai adânc, sau mai bine zis superior. Căci dela superiori purcede..... Cei cari politicește stau în fruntea acestui popor, cărmuitorii și luminătorii lui de drept, care ar putea și în această importantă ramură a propășirii naționale, ce este de fapt vânătoarea, să-i poruncească săteanului vânător, așa cum i-a poruncit de pildă în domeniul agriculturii, al sănătății, etc.: «Luminează-te mai întâiu, ca să fii vânător corect!» — n'au vrut până în prezent s'o facă, sau n'au putut, indiferent. Fapt este că marea masă a vânătorului român, mai ales cea dela sate și în primul rând cea din vechiul regat, este astăzi tot atât de ignorantă în meșteșugul creșterii și ocrotirii vânatului, ca și bunicii lui. (Atâta, că pe timpul bunicilor noștri erau zece iepuri la cap de român, iar azi sunt zece români pe un iepure!).

Or, ce mijloc de educație vânătoarească mai admirabil, ca o revistă de vânătoare, serioasă, bine scrisă, la curent cu ultimele date ale științei, cum este «Revista Vânătorilor», al cărei deceniu de existență îl serbăm astăzi? De doi ani ne străduim

să găsim un teren de înțelegere cu cărmuitorii noștri, pentru ca fiecare vânător din țara românească, sau mai bine zis fiecare deținător de permis de vânătoare, să fie în același timp și un abonat al revistei noastre, în care să-și găsească omul călăuza cinstită pe drumul plin de abnegație, dar făuritor de caractere, al vânătorului corect. Care vânător, platnic al atâtor angarale ce-ți impune astăzi practicarea acestei nobile pasiuni vânătoarești, n'ar mai găsi în fundul pungei sale sacrificate vânătoarei, și obolul necesar pentru dobândirea revistei vânătorului, a revistei sale!

Dar trebuie ca dregătorii lui să știe să i-o pună astfel la îndemână, ca el, vânătorul, nici să nu știe când o plătește. Căci, ce vreți, așa e făcut omul; i-e lene să se întindă și vrea să-i faci cu de-a sila bine! Mijloace sunt, slavă Domnului, destule, atâta timp cât este și puțină bunăvoință! Eu unul, în optimismul meu iremediabil, sunt convins de pildă, că nici un vânător cinstit, oricât de modest ar fi el, nu s'ar supăra să mai plătească o sută—două de lei mai mult, când își scoate permisul de vânătoare, dar în schimb să se trezească omul acasă în fiecare lună cu revista lui de vânătoare, cu revista lui cea dragă, aducătoare de amintiri, de bucurii și..... de lumină.

Căci, crede ți-mă, în nici o ramură a educației naționale la noi, nu se aplică mai insistent ca în vânătoare, cuvintele nemuritorului Goethe:

«Lumină, mai multă lumină!»

C. G. Alexianu
Secretar General al «Uniunii»

Z E C E A N I !

«Ție, Revista Vânătorilor!»

Trecură ani ca clipele și astăzi,
Când îți cunosc trecutul de copilă,
Mă 'ntorc cu gândul spre aceste timpuri...
Citesc istoria-ți din filă 'n filă.

Firavă, nevoiașe și plâpândă,
Ca floarea răsărită 'n umbră deasă,
Te arătași în Maiu, în primăvară
Ca să ne 'ncânti, să fii de noi aleasă.

Te văd și azi în haina ta modestă,
Un crainic vestitor de lună plină,
Cu suflet blând, cu idealuri multe,
Aducător de pace și lumină.

Cu toții te-am primit cu bucurie...
La sânul nostru cald, cu 'nviorare
Te-ai adăpat în sufețele noastre
Și 'ncet, încet, creșuși, te jăcuși mare.

Azi, când privesc făptura-ți de fecioară
Și când mă 'mbăt de farmecele tale,
Când zece ani și buni și răi, trecură
Ca apa unui râuleț la vale.

Prevăd că tu, Revista noastră scumpă,
Ajuns'acuma la maturitate
Și pururea la adăpostul nostru,
Vei urcă sus, pe culmile visate.

Ne-om răsboi cu vremurile grele...
Și le-om învinge, să-ți croim cărare,
Făcând să trâmbițeze al tău nume,
Din vârful de munte pân'la Neagra Mare.

Fii mândră de serbarea ce îți facem!
Imbracă-ți haine noi, de sărbătoare!
Și 'n veci sub auspiciile noastre,
Pășește demn, în noi încrezătoare!

Iar frații tăi, noi toți, sclavi ai Dianei,
Acuma când te preamărim pe tine,
Ne strângem din meleaguri depărtate
Toți laolaltă, dornici de mai bine.

Și într'un glas 'nălțăm a noastră rugă
Spre prea înalta pronie cerească:
«Trăiască-a noastră mare «Uniunea»
«Și-a ei «Revistă» 'n veci să viețuiască!»

L E G E N D Ă

de T. T. Maiorescu

ÎN primăvara aceea, căzuse sumedenie de păsări în baltă la Valea Presini.

Rațe de tot soiul, lișite cu bărbații brezi și găinuși de apă... și corcodei, și bodârlăi cu pieptare de argint, și stârci de toate mărimile și în toate colorile, și fluerari și câte-câte alte soiuri de păsări.

Iar pe smârcari... becaține și surde și duble... sumedenie.

Cât eră ziuica de mare, țeseau, de colo-colo, cu fire nevăzute stuful, fierbeau apa în ochiuri dosite vederii, de trestie.

Iar văzduhul clar, eră când săgetat de stoluri de sarșele șuerătoare, când sfâșiat de sborul capricios și ager al becaținei.

Și apa, bufniă, stropșită de atâta frământare, plesniă în cocioace și se minună în ochii nenumărați, măriți concentric până sub malurile albe de melci, clipocind tainic în scorburi de sălcii negre și vâscoase... purtând în oglinda ei, răsturnată, întreaga lume a bălții, când liniștită, când turburată, ca viața.

Sub maluri fume-gânde, în ape mici și calde treceau sbătându-se în durerile facerii, știucile lunguețe și cenușii, ca niște torpile de oțel pline cu viață explosivă.

Și crapeții de argint se aruncau, în sclipiri iuți, deasupra apelor, după găze.

Și pescărușii albi, ca petece de în'nălbit, săltau în trajectorii succesive și neregulate, deasupra bălții, par'că erau trași de niște gumilastică tot în funduri, când ei cercau să scape, în eforturi nepotrivite.

Liniște adâncă coboră, în răstimpuri, în baltă, dovădind par'că petrecerea atâtor fapte mari, acolo în încropeala apelor.

Și lipitorile, ca niște degete moi de lut, schițau în

ondulări molatece, misterioase chemări în adâncuri.

Dar iată că feciorul boerului, de curând sosit dela studii făcute pe meleaguri străine, coboară în baltă, cu lotca, cu pușca, cu câinii lățoși și Gheorghe, pescarul cūrții, cu el împreună. Și nufierii de porcelan mat, se feresc, cu pripită spaimă din calea lotcii.

Când primele bufnituri de pușcă sparg cu sfâșietor ecou, cristalul rânduelilor vechi, toată lumea bălții intră în nestăpânită revoltă, stârnind vânt năpraznic, din zăgazuri neștiute de oameni.

Turburată de mânie cu pielița încrețită de fiorii reci ai

spaimei, apa își umflă gâfâind sânul, svârlind din adâncuri alarma... Om!

Ca la semnal de luptă alergară valurile dinspre țărmuri, împrejmuid lotca, cu brațe umede, și multe, și o prinse cufundând-o în funduri reci... leșioase.

* * *

ANTONIU MOCSONYI

Președintele «Uniunii Generale a Vânătorilor din România»
în ținută de Mare Maestru al Vânătorilor Regale

lumi și neîntrerupt este șirul victimelor de partea celor slabi.

Și tot deatunci, răsună, tot mai des, în baltă, strănut de flintă.

Iar Gheorghe Pescarul, afirmă că oriunde te ai afundă într'însa, scoți într'un pumn de nisip, un pumn de alice, că balta-i mâncătoare năprasnică de focuri, iar rațele sunt cele mai strașnice apreciatoare de distanță în raporturile lor cu vânătorii.

Și toată balta, pare, de departe, o rană imensă în sânul pământului, din care mustesc forfotind, milioane de vietăți, ciudate, și necunoscute, ca microbij.

OBSERVĂRI CU PRIVIRE LA BOALELE VÂNATULUI, CAUZELE ȘI COMBATEREA LOR

de Dr. I. Philipovicz, inspectorul reg. XI de vânătoare

IN ANII din urmă a crescut în Bucovina băttător la ochi numărul plângerilor asupra boalelor de cari suferă vânatul, în deosebi epurii, dând loc la temeri serioase. Căci boalele ce se ivesc mai întâiu într'un focar mic, înclină pe de o parte să se lățiască, pe de altă parte ele duc la decimarea și depre-

cierea vânatului, deoarece, bine înțeles, cei mai mulți au o oroare să guste dintr'un vânat îmbibat cu puroi.

Dând imediat toată atențiunea acestui fenomen periculos după o consfătuire cu d-l profesor Botezat, am dispus să se aducă cât de multe exemplare de vânat, găsit bolnav sau mort, la Institutul Zoologic de pe lângă Universitatea de aici, condus de numitul domn profesor, pentru ca să fie minuțios cercetate de d-l asistent Dr. Cehoschi. În acest scop s'a comandat în Germania marele op. «Boalele vânatului» de Dr. Olt și Dr. Ströse, editura I. Neumann în Neudamm. Dar, cu părere de rău, în eforturile mele de atâta importanță nu mi s'a dat din partea vânătorimei sprijinul necesar și se vede și acum, ca și de alte multe ori, cât de greu își face loc la noi o idee nouă, cât de greoi-noiăștia din est, ne hotărîm să dăm sprijinul nostru activ la înlăturarea unui atât de serios pericol, ce amenință vânatul și vânătoarea. Pentru acest motiv n'a putut să ajungă la cercetare un număr mai mare de vânat, totuș s'au făcut stabiliri importante.

Voiu începe mai întâiu cu epurii, căci aceștia se găsesc mai adeseori bolnavi. Acum 4 ani s'a observat ici-colea în nordul țării, și anume în plasa Cozmeni, că bărbătușii aveau testiculile foarte umflate, uneori, cu puroi. La început limitată în regiuni mici, numita molimă se lăți tot mai tare și în acelaș timp se putu observa, că mărimea și greutatea epurilor scăzû față de cea din timpul anterior, deși numărul lor crescuse mai de grabă decât scăzuse. Numai în unele regiuni, de ex. în plasa Colacinului, fostul județ Zastavna, numărul lor scăzû rapid, corespunzător culmei pe care o atinsese molima.

Cercetările au stabilit următoarele boli:

1. Așa numitul sifilis al epurilor (Bollinger) tuberculosis caseosa. Epurii atinși de această boală, câinii îi prind ușor. La început sunt încă destul de grași, astfel că boala se poate observa abia când se desfac cu cuțitul. Mai târziu însă slăbesc tare și în fine pier. În exterior

boala este vizibilă numai prin faptul că genitaliile sunt foarte umflate, în deosebi testiculele. În aceste se găsesc noduri mai mari și mai mici, pline cu o massă brânzoasă, purulentă, cari uneori se deschide în afară. În interior pot fi atacate toate organele, deci glandele limfatice, plămânii, pleura, splina, ficatul, rinichii, diafragma și ovariile. E vorba de o boală molipsitoare, promotorul căreia încă nu se cunoaște. Epurii de casă, cărora li se face injecțiuni cu acelaș puroi, nu se îmbolnăvesc. Deasemenea nu se știe pe ce cale, și de unde vine această boală la epuri, și modul cum se propagă ea. Posibil, că prin actul de împerechiere, căci adesea se poate vedea că genitaliile exteroare la iepuroi sunt bolnave. Oamenii nu se molipsesc de această boală, totuș cu greu se va găsi om care ar gustă dintr'un epure molipsit.

Adevărata cauză a acestei boli, cum s'a spus, nu se cunoaște, totuș circumstanțele, cari o favorizează, le cunoaștem și, astfel putem lua măsuri pentru combaterea ei. Aci avem un exemplu tipic, cât de importante sunt animalele răpitoare în gospodăria naturii. Disparând vulpea cu desăvârșire în regiunile, unde s'a ivit boala mai întâiu, dispariție cauzată de o boală despre care voiu vorbi mai târziu, cum și prin prigonire fără măsură și prin dispariția ascunzișurilor ei naturale, ca tufișuri, lunci etc. prefăcute toate în pământ arabil — a dispărut și poliția sanitară. Epurele bolnav deci, pe care vulpea, dacă eră, l-ar fi putut ușor prinde, poate acum în lipsa ei, să transplanteze însutit boala sa, înainte de a fi vânat, sau pierit. Din această cauză Olt și Ströse recomandă direct expunerea de vulpi, pentru combaterea acestei epidemii. Afară de aceasta într'o regiune molipsită trebuie să se facă adeseori vânătoare cu câini, să se decimeze epurii, căci cu cât mai puțini sunt ei, cu atât mai mică e posibilitatea molipsirii. În cazul nostru deci, avem de a face cu un semn de degenerare, cu totul necunoscut până acum, fiindcă prin dispariția vulpei s'a deranjat echilibrul în gospodăria naturii. Boala, din cauza numărului epurilor nepomenit de mare în timpurile trecute, a fost în stadiu primar, iar molima favorizată prin aceasta a devenit secundară. Or, a sosit momentul, când vânătorul cu știința sa trebuie să intervină în gospodăria naturii. E drept, că cel mai bun medic e natura, numai că nu în totdeauna dă ea ajutor, atunci când e neapărat necesar. Dar anul acesta nu ne putem plânga. Această iarnă a stârpit radical molimele, da, poate chiar s'a întrecut cu gluma, totuș e bine, ca din când în când să vină câte un eveniment, care nimicește tot ce e bolnav și slab. Însă, cum am spus, nu întotdeauna te poți lăsa pe seama naturii și ca vânător conștiincios ai datoria, la primele semne de lățire a molimei, să procedezi exact, adevărat să îți dai silința de a o împiedeca cât se poate de mult. Acest scop se poate ajunge nelăsând an de an aceeaș

regiune pentru ocrotire. Aici în Bucovina avem un volum de școală despre aceasta. Un club de vânatoare, care, cu cele mai bune intenții, în scop de amenajare nu a vânat trei ani într-o regiune mare, compusă din terenurile unor comuni, a trebuit să facă trista experiență că chiar acolo, deci prin ocrotirea peste măsură a iepurilor, molima a luat ființă. Mai departe, în partea din terenul de vânatoare, care nu este rezervată hăituelei, trebuie să se vâneze cu prepelicii, fiindcă epurii bolnavi zac în culcuș și astfel pot fi mai ușor împușcați decât cei sănătoși, cari se salvează mai din timp.

Și aceste terenuri de vânatoare trebuie schimbate în fiecare an. Dacă s'a lătit, prea tare molima, atunci, cum am zis, epurii trebuie decimați fără cruțare. Apoi pe acest teren trebuie scutite și animalele răpitoare ca vulpea, dihorul, uliul, corbul, stăncuța ba chiar și câinii și mâțele braconiere. Epurii găsiți bolnavi trebuie îngropați adânc în pământ, după ce s'a turnat peste dâșii apă de var.

Atrag din nou atențiunea, ca într-o regiune sărăcită de vânat prin molime să nu se aducă epuri din altă parte, deoarece aceștia se îmbolnăvesc imediat. Aceasta se poate face numai atunci, când a trecut cel puțin o jumătate de an dela stingerea totală a molimei. Astăzi încă nu mă pot exprima asupra faptului, dacă molima s'a adus din altă parte, sau dacă clima, sau pământul nostru nu suportă un număr prea mare de epuri. Aceasta ne-o va arăta viitorul.

Să nu se confunde așa numitul sifilis cu staphylomyhosa, care deasemenea atacă epurii. Aici e vorba de o boală molipsitoare care se zămislește prin staphylococi, e periculoasă și pentru om și se ivește mai cu seamă primăvara. Această boală se manifestează, ca și la om, în două forme. Sau ca otrăvire generală a sângelui (septicemie) ce se sfârșește repede cu deces, în decursul căreia organele se înroșesc și se umflă tare, mai cu seamă splina devenind roș-închisă, și în ele se găsesc exsudate sângerânde și alte sângerări. A doua, așa numita formă piemică, se manifestează prin formare de buboie pe tot corpul. Ea atacă mai ales labele, umflându-se încheeturile degetelor și părul se sbârlește pierzând luciul. Apoi se formează pe corp pete umede, epuroaicelor li se umflă labelele genitalilor, cari secre-

tează o maetrie sângeroasă. Și în interiorul corpului se găsesc sângerări, exsudate și mai adese inflamația purulentă a diafragmei. Puroiul este gros, galben deschis, în care, cercetat cu microscopul, se găsesc staphylococi, prin care fapt este asigurată diagnosa. Adese se găsește numai un absces la un iepure de altfel sănătos.

Molima se transportă prin purici. Boala în formele ei ușoare se vindecă foarte adese, din care cauză nu poate fi vorba de decimare. Deaceia în ierni grele, epurii trebuie hrăniți. Epurii bolnavi se ascund în tufișuri și câinii îi prind ușor. Astfel fiind,

se recomandă vânatoarea la căutat cu câini și ocrotirea fiarelor răpitoare până ce se stângă molima.

Așa numita «oftica epurilor», septicemia hemoragică, n'am putut-o constata, cred însă că în unele ocoale ea a fost cauza dispariției rapide a epurilor. Ea se manifestă printr-o puternică inflamație a gâtului și duce adese la deces, se stinge însă foarte repede la timp uscat și cald.

Foarte adese se îmbolnăvesc epurii de așa numita pseudo-tuberculoză, cauzată printr'un baccil cunoscut, care s'a lătit destul de mult. Ea se caracterizează prin faptul că produce noduri în mărimea unui bob de griș până la un bob de mazăre, cari în interior formează tuburi galbene-cenușii având margina străvezie. Aceste noduri se găsesc mai întâiu în intestine, de unde trec în ganglioni și organele interne. Omul nu se infectează prin ele, pentru iepuri, șoarece de casă, iepuri de casă și sobol, sunt

NICOLAE RACOTTĂ

Vice Președinte al «Uniunii Generale a Vânătorilor din România»

însă foarte periculoase. Constatându-se această molimă, e foarte necesar a curăți regiunea complet, prin hăitueli, pentru ca epurii bolnavi să nu fie alungați pe alt teren prin vânatoare solitară. Cadavrele epurilor căzuți trebuie să se îngroape foarte adânc, turnând mai întâiu peste ei acid fenic cu apă de var. Una din bolile mai frecvente și de care pier mai cu seamă epurii tineri în anii ploioși, este așa numita coccidioza, pricinuită de niște baccili, ce aparțin grupei protozoarelor. Epurii doborâți de dânsa sunt slabi, însă priviți pe din afară nu arată semne de boală. Din acest motiv ca și în alte cazuri de boală este numai decât necesară o cercetare făcută de un specialist, resp. institut. Este datoria direcțiunei vânatoarei, de a face în această privință

un plan unitar de organizație. Coccidiosele îi priește mai cu seamă pământul umed. Pentru acest motiv pe lângă vânatul intensiv ajută pentru combaterea ei și drenajul.

Din grupa boalelor provocate de panglică, s'au ivit în timpul din urmă prin înmulțirea enormă a oilor și a câinilor ce le păzesc, multe și grave molime. Aici avem de a face cu doi excitatori diferiți. Unul, taenia se formează în intestinul câinelui și, ouăle acesteia, căzute împreună cu excrementele pe câmp, le ia epurele, când paște. În acesta se desvoltă ele în larve, cari se cunosc pe cămașa ficatului și în interiorul pântecului ca niște bășicuțe în formă de ou, sau de bobite de struguri, având lungimea de 10 mm. și lățimea de 5 mm. Ele au un corp alburui de mărimea unui fir de sămânță de cânepă, capul viitoarei panglice. Înălăturându-se acestea, carnea se poate mânca. Cu mare precauțiune însă trebuie nimicite intestinale și celelalte măruntae, ca să nu le mănânce câinii, cari se îmbolnăvesc imediat, putând și pieri.

Combaterea acestei molime constă în nimicirea câinilor vagabonzi și un tratament corespunzător a câinilor de vânătoare, dacă sunt bolnavi, căci ei pot molipsi terenul.

În fine, oaia e purtătorul putreziciunii ficatului, care boală se naște din viermii ce trăesc aproape neconținut în intestinalele ei. Ei se ivesc în anii ploioși și patria lor sunt terenurile umede. Epurii cuprinși de această boală pier foarte repede și cu siguranță, descompunându-li-se ficatul. Acesta e la epurii bolnavi foarte umflat, având culoarea galben-închis cu insule de pete roș-castanii. Contra acestei boale nu putem în-deajuns lupta, fiindcă oile infectează neconținut pământul. Din fericire însă regiunile uscate sunt scutite de ei. Carnea epurilor balnavi nu este stricătoare omului.

Pentru fiecare amic al naturii și vânător, scăderea bățătoare la ochi a numărului vulpilor e un fenomen foarte trist. Cu toată stricăciunea ce o face vânatului, are vulpea și multe părți bune, pentru cari i se iartă cu drag cele rele. Am amintit că din pricina dispariției ei, se naște molima și degenerația epurilor. Lipsa ei din rezultatul unei vânători cu hăitași e ca și o mâncare nesărată și pentru păzitorul de vânat, înseamnă o mare pierdere de câștig, ne mai putând el împușca sau prinde o vulpe. Bine înțeles o fazanerie nu poate suporta vizita vulpei, însă în lumea liberă a vânatului, ea are rolul său însemnat și trebuie să rămâie, natural însă nu într'un număr prea mare. Dar pentru aceasta îngrijesc doar vântăorii. Pe lângă suprazeloasa prigonire, care isvo-rește din valoarea blănii și care se exercită de chemați și nechemați în mod distrugător, criminal, mai joacă și râia, un rol principal în dispariția ei. Până la rășboi, râia eră aici pe la noi necunoscută, abia în decursul rășboiului s'a ivit această boală și bântue și astăzi. Ea se poate observa mai mult în nordul Bucovinei, scăzând tot mai mult până la marginea Carpaților. Mai adânc în munți nu se mai găsește. Ea se transmite printr'o molie, sarcopes, și anume direct dela vulpe la vulpe, mai cu seamă în timpul împerecherii, sau direct prin vizuinile molipsite, deoarece aici rămâne molia viabilă săptămâni

întregi în cojile căzute de pe piele. Această boală se poate foarte ușor cunoaște. Ea începe mai ales la cap, ivindu-se pe piele scoarțe cenușii-castanii și părul cade, rămânând numai coaja scorțoasă. Deosebit de bine se poate vedea aceasta la urechi. În cazuri mai înaintate toată pielea e plină de pete scorțoase fără păr și coada rămâne complet goală de păr și acoperită de scoarță. Boala durează adese, timp foarte lung, lăundu-se tot mai tare, duce prin slăbire și pierdere de căldură la moarte. Nu pot ști dacă iarna grea din anul acesta nu a avut și în această privință un efect curățitor, omorând vulpile bolnave. Mă tem, că nu e cazul la cele cuprinse puțin de această boală și numai acele bolnave greu au căzut, pe când cele dintâi, putând în vizuinile lor calde și neavând lipsă de hrană din cauza că a căzut o mulțime de vânat folositor, să supraviețuiască, vor lăți mai departe această grețosă boală, care e periculoasă și pentru câini.

Spre a combate această tenace molimă, se recomandă nimicirea radicală a vulpii din regiunea cuprinsă de boală și stropirea deasă a vizuinilor cu Kresot, pentru ca să nu intre în ele alte vulpi.

La căprioară am constatat eu personal două boli. Căpierea produsă de panglica numită *Taenia caenurus*, de care suferă și oile și care are aceleași simptome. Cercetându-se capul unei căprioare bolnave, se găsește la osul craniului un loc moale care cuprinde o bășică cu apă, în care se află capul viermelui, care cauzează mișcările învârtitoare. Și aici păscutul oilor e pricina acestei boli, care se transmite prin excrementele câinelui. Boala provine izolat, nu ca epidemie și nu e molipsitoare direct. Exemplarele omorâte de ea, trebuie îngropate adânc, pentru a lua câinilor și vulpilor posibilitatea de a înghiți viermele și a lăți boala.

Tăunul de gâtlej (*Cephenonyia Rufibarbis*) își pune larvele sale în nările căprioarei. Aci se înfig ele tare, cresc și intră mai adânc în gâtlej. Larva deplin desvoltată are 32 mm. lungime și 7 mm. lățime, e de culoare galbenă cu puncte negre și se găsește în lunile de vară. Vânatul atins de el respiră horcăind și tușește convulsiv. Dacă larvele sunt în număr mare în gâtlej, căprioara poate pieri prin asfixiere. Dacă sunt în număr mic, animalul suferă cu mult mai puțin. Mai tare sufără căprioarele tinere și cele slabe. Astfel am împușcat eu un țap bătrân care, judecând după dinți, trebuie să fi avut cel puțin 14 ani. Cornițele erau mici și subțiri și el însuș, cu toate că eră pe la finele lui Iulie, eră, deși destul de mare, slăbit. Gâtlejul lui eră plin de larve. La un altul, un țap de 4 ani, bător la ochi de mic, am găsit deasemenea vreo 5 larve. Hrană bună iarna și sare în-deajuns să lingă, întărește căprioarele și le face mai rezistente contra acestei boli. Înainte cu vreo 5 ani, când zăceau vitele de brânca infecțioasă, au fost cuprinși de această boală și cerbii. Vânatul suportă această boală, însă totuș slăbește. Când se ivesc astfel de epidemii, ar fi să se interzică cu desăvârșire păscutul vitelor în pădure.

Din ocolul meu de vânătoare din munți, îmi sunt cunoscute 2 cazuri de boală de muscă provocată de o muscă (*Hypoderma acteon*) care își lipește ouăle de părul cerbului. Lingându-le cerbul, ele ajung în

gâtulejul lui și larvele se duc de aici până sub piele, unde în lunile Ianuarie până la Aprilie produc buboale purulente. Animalele cuprinse de această boală slăbesc foarte tare, întrucât în acest timp duc nevoie de nutreț, și astfel le prinde ușor lupul. Dealtfel boala nu e periculoasă.

Cauza dispariției mistrețului de pe unele locuri, cu părere de rău, n'am putut-o stabili pe deplin, deoarece exemplarele moarte se îngroapă și nu ajunge nici unul să fie cercetat. Mistreții găsiți morți iarna și primăvara, în deosebi în munți, au pierit întotdeauna de foame și nu de o boală. Mi s'a raportat că și în alte anotimpuri s'au găsit mistreți morți, cari s'au infectat de ciuma porcilor ce bântuiau în acele regiuni. Deoarece însă nici un caz nu a ajuns să fie deplin studiat, nu pot intra în detaliu

în chestia aceasta, întrucât atât Olt cât și Ströse cred că mistreții nu se îmbolnăvesc de această boală.

În sfârșit aș apela la întreaga vânătorime să dea atenție boalelor vânatului și orice exemplar suspect să fie adus spre cercetare la locul înființat pentru aceasta. Direcțiunea vânătoarei să organizeze asemenea posturi și să le aducă la cunoștința generală. Mai departe, e necesar și de datoria fiecărui vânător adevărat, a se aprofunda în știința vânatului prin citirea de cărți speciale, cum sunt de pildă cele scrise de d-l Nedici în limba română, și reviste speciale, pentru a proceda bine în caz de nevoie. Stărpirea radicală a fiarelor răpitoare, exceptând lupul, eu o socot, din motivul celor arătate mai sus, ca dăunătoare.

NOTE LA PAZA DE RAȚE

de Maior C. Rosetti-Bălănescu

AZA LA RAȚE are oarecare analogie cu paza la sitari. Aceeaș vânătoare de scurt răstimp, în aceeaș inserare. Cadrul e altul — fiorii peste suflet aproape aceeași.

Acolo, pădure. Iese din pământ miros umed de primăvară. Soarele asfințește prin rețeaua fină de crengi. Sgomotele venite de departe se sting încet, câte unul: rar mai răsbate într'un târziu, clar în tăcerea serii, un lătrat de câine, o talangă dinspre sat... Soarele a apus. Vânătorul, umbră neagră, se topește printre copaci. În față, un pițigoi mai saltă peste un tufiș, căutându-și loc...

Un timp — apoi un mierloi, neted, tare, șueră prima noapte-bună, prima măsură din «stingere» păsărilor. Apoi nimic — tăcerea coboară, abia punctată, ca o părere, de un fâșâit furișat peste frunza moartă: a sărit vreo veveriță? a trecut vreo nevăstuică?... Umbră, tăcere... Și atunci, brusc, din inima lăstarului, o plesnătură uscată taie aerul. Doi sitari s'au ridicat și în s'bor moale, jucându-se, urmărindu-se capricios ca doi fluturi de umbră, sosesc spre vânător... Alții au trecut mai departe, umbre în umbră... Și poate alții. Și din nou, neted, mierloiul trimite a doua noapte-bună lumii păsărești. De acum e numai tăcere. Pădurea doarme. Umblă neauzite, doar fiarele nopții. Între prima și a doua noapte-bună a mierlei, sitarii au trecut. S'a isprăvit. E noapte. Vânătorul, visător, se întoarce spre casă...

Dincoace, balta. Împărăția apelor, nepătrunsul stufului și tărâmul misterios al glodului. Soarele coborât spre marginea pământului s'a împuns într'o sulă de trestie și-și revarsă sângele peste ape. Lumina moare

încet pe cer în colori de fluture și de curcubeu... Un ochiu de baltă, liniștit, pierdut în lume, neștiut de oameni... Pâlcuri de stuf. Frunze late de nufăr, cu umbre adânci sub ele... Liniște. Singurătate. O atmosferă de mister și pace. De jos, din hăul apelor și fundul glodului simți, ascuns, că freamătă o vieață tainică, complicată, nelămurită, informă... Sus trec stârci cu glas răgușit și s'bor agale. Trec pe rând pescăruși albi și vineți ce întorc capul și te privesc numai cu un ochiu, trec ciovlici tărcate fluerari nebuni, graurii — uragan neînchipt de rânduit... De pe o frunză a plescăit o broască în apă. O undă care se pierde... Lișițele negre se plimbă în apa neagră. Sus de tot, grăbit, unghiu viu cu mișunări repezite de aripi, trece un stol de rațe... Dar umbrele nopții coboară tot mai adânci. O pitulice, mică cât un gândac mare, cu picioare subțiri de sârmă a mai îndoit un fir de papură... E aproape noapte. Fără un sgomot, ca o stafie, s'a lăsat lângă tine stârcul nopții. Și de o dată, brusc, un vâjâit, o nălucă neagră a trecut pe lângă vânător: unde e? nicăieri. Incep să «treacă» rațele. Și iar: un bolid? un obuz? a fulgerat vâjâind într'o năprasnică iuțeală prin noapte. Trec rațele... Zvâcniri de vijelie... Dar noaptea curând e stăpână. Se face liniște. S'a isprăvit. Din când în când, de pe ape, răsună un măcăit clar de rață, ori glas răgușit de rățoiu. Apoi nimic. Tăcere. O tăcere largă și înaltă până la stele. Și vânătorul înconjurat de noapte și taină, străbate înapoi împărăția apelor și stufurilor de unde pândesc ochi nevăzuți — și visător, se întoarce spre oameni... În baltă trece doar vânt prin păpuri...

Ține dar puțin paza la rațe: dela primele pânze ale nopții până la noapte — o jumătate, cel mult trei-sferturi de ceas. Ține puțin — ca bucuriile. Dar e vânătoare vrednică. E și g'ea, sportivă și cu tir interesant. Iar pentru

vânătorul pe care nu-l mână doar grija fripturei ori ambiția recordurilor, se desăvârșește prin farmecul deosebit al firii în care se scufundă.

E știut de orice vrednic obișnuit al bălții, că rațele au obiceiul nestrămutat să stea ziua în anumite locuri, iar noaptea în altele, cari sunt locurile lor de hrană — pentru ca dimineața să le părăsească iar pentru locurile de zi. Locurile acestea — de zi și de noapte — sunt adesea la depărtări considerabile unele de altele. E de remarcat că, deși destul de des în unele locuri de zi, vara și toamna, rațele și-ar găsi din belșug hrana fără să se miște, totuși, spre seară vor pleca. De ce? nu știu. Dar probă că unele locuri de zi erau și locuri bune de hrană este faptul observat, că acest loc, de zi pentru unele rațe, devine loc de noapte pentru altele: unele plecau și altele veneau — în direcții complet opuse. În tot cazul: pe acest obicei al rațelor se bazează vânătoarea pe care o numim « paza la rațe » sau la « trecere » — cum vreți. Chiar dela apusul soarelui se vede ca o deșteptare, o mișcare printre stolurile de rațe. De aproape se aude măcăitul clar și caracteristic al raței care se ridică. De departe, curând observi punctându-se cerul cu unghiuri vii, stoluri pornite spre alte locuri. Dar nu această forfoteală, adesea foarte vie, e încă « trecerea » adevărată. E încă prea de vreme, prea lumină. Trec stoluri după stoluri sau perechi stinghere, dar sus grăbite, iute. E o greșeală ades văzută la vânători proaspeți la baltă, să deschidă un foc năprasnic și inutil asupra acestor stoluri prea sus în slava cerului. Obișnuit rezultatele sunt două: tolba de vânat nu se umple, iar cartușiera se golește într'atât, încât la începerea adevăratei treceri, vânătorul rămâne mut și cu buza umflată. Se întâmplă, de sigur, ca și în această fază de mișcare timpurie să vie un stol sau o pereche să dea ocol ochiului de baltă unde te găsești, să se învârtă de câteva ori, părând că-și caută loc de așezare, să se așeze chiar pe apă, să se ridice din nou și să plece. Totuș, repet, n'a început încă trecerea. Ba unii vânători susțin, că aceste rațe nu sunt decât cercetași trimiși în recunoaștere de grosul trupelor, și că a trage asupra lor, compromite trecerea adevărată de mai târziu. Am căutat să mă conving de aceste spuse — dar observațiile mele nu evidențiază nimic hotărîtor: câteodată au dreptate acei vânători — evident dreptate — dar alte ori de loc — dar de loc. Factorul coincidențelor e greu de lămurit în chestiuni cu un complex încâlcit de cauze. Iar a afirma pe cece poate fi numai coincidență, însemnează pripeală sau neștiințifică generalizare.

Dar se întunecă din ce în ce. Stolurile ce trec sus se răresc, abia se mai ghicesc ori nu se mai văd de loc: le vestesc, sus în pânzele serii, doar șueratul ascuțit al aripelor. Atunci, la un moment dat, la o oră foarte precisă pentru o epocă de timp dat, începe trecerea propriu-zisă și începe paza adevărată. De acum, dacă e trecere bună, o jumătate de oră sau ceva mai mult, te vor ameți rațele în imediată apropiere. Cel neobișnuit e zăpăcit cu adevărat. În sbor de o năprasnică iuțală, cu un vâjâit strident de aripi, ies din noapte adevărate proiectile vii, întrezărite o clipă și iarăș cufundate în noapte. Proaspătul

« baltăgiu » nici n'a dus bine pușca la ochi și rața a pierit, când vâj! alta la stânga: până să se întoarcă vâj! alta la dreapta și vâj! și vâj! și vâj! la stânga, la dreapta, în spate, în față — bietul om aiurit execută o bizară gimnastică cu pușca fără să ajungă să tragă un foc, se mlădiează, cădelnițează ciudat cu pușca spre cele patru puncte cardinale, până se sucește odată mai brusc, și fleoșc! pică cu dosul în apa sau nomolul primitiv al bălții. Cel obișnuit și trăgător bun se va întoarce cu rațe multe într'un minimum de timp — dacă e la loc bun.

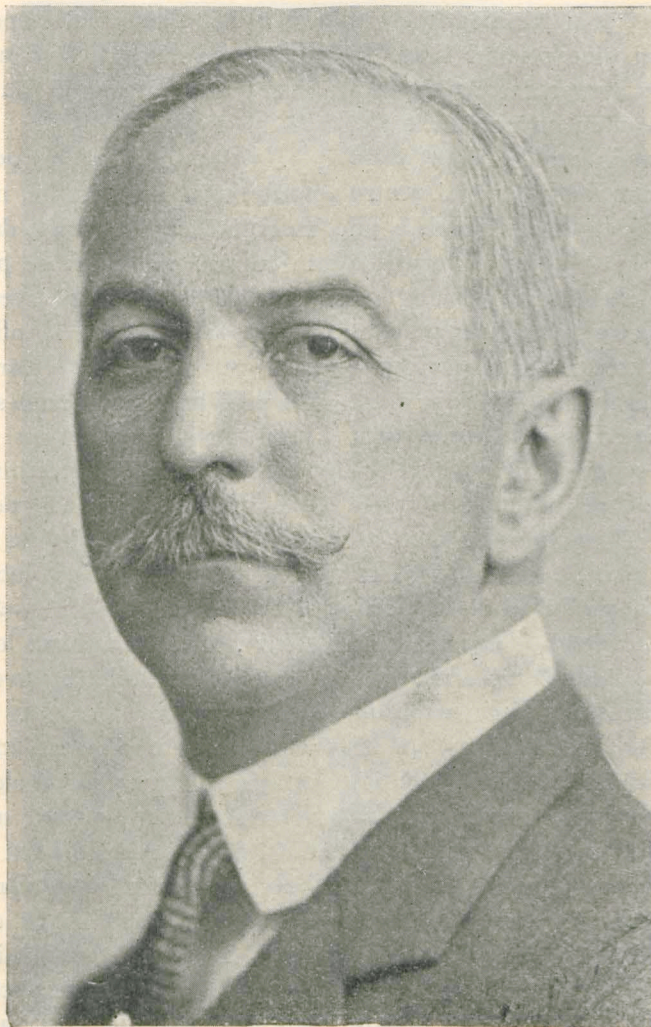
Dela început diferențiem două feluri de locuri. Te poți găsi la pază, fie pe un punct din traectul rațelor, fie în chiar punctul de coborîre al acestor interesante palmipede, adică în chiar locul lor de hrană de peste noapte. În amândouă cazurile rezultatele pot fi strălucite. Se înțelege că în primul caz locul de pază trebuie să fie pe un punct al traectului unde rațele sunt destul de coborîte ca să poată fi trase. Paza la locul de coborîre al rațelor, locul lor de hrană peste noapte, este încă mai favorabil, pentru mai multe motive, din care principalul e poate că tirul e întrucâtva ușurat: în adevăr aci — în special rațele mari — și-au încetinit iuțala sborului, pâlpaie ici și colo înainte să se așeze, își caută loc, mai dau un ocol locului, destul de domol, ocazionând ades lovituri ușoare pentru vânător. La locurile de pază de prima categorie nu ai de tras însă decât în păsări trecând cu o diabolică iuțală — în special rațele mici.

Alegerea locului e delicată poveste. Ar fi cu totul greșită crezarea că e destul să intri în baltă — fie chiar bine populată — și să te așezi la întâmplare în cutare sau cutare loc pentru a avea trecere de rațe. Din păcate nu se poate da nici o rețetă generală pentru recunoașterea teoretică a locurilor bune. Iată totuș câteva indicii, cari vor putea până la un punct, ajuta la recunoașterea locurilor de coborîre pentru noapte a rațelor. Domină o lege: locul de hrană, locul de noapte, nu e decât la apă mică. Inutil deci să te înfunzi și să cauți la adâncuri. Dimpotrivă, caută prin margini, acolo unde apa e mică, la ochiuri cu apă mică, acoperite cu lintiță și alte ierburi și vegetații aquatice, maluri cu rogoz mic, cu gropi neadânci pline cu apă noroioasă, margini de stuf rărit, locuri cu nuferi, cornaci, sau doșlecei de apă, plaje norioase sub apă mică... Un loc bun, frecventat, se mai poate recunoaște după fulgii lăsați de păsări peste noapte; dar trebuie recunoscut dacă sunt fulgi vechi sau proaspeți. Lucrul e ușor: cei de peste noapte sunt încă acoperiți de acea grăsime care lubrifiează penele păsărilor aquatice și la pipăit se arată uscați, ușor și puțin uleioși; fulgii mai vechi sunt umeziți. Pe lângă maluri se mai pot distinge locurile de coborîre și de hrană după găinațurile foarte abundente lăsate de rațe — și cu oarecare experiență — oricât de ciudată s'ar pare o atare îndeletnicire — se poate recunoaște și spețele păsărilor cari au stat peste noapte. În fine, locurile noroioase și încă tulburate dimineața de băldăcitul recent al rațelor, mai poate fi un indice... Repet însă că toate acestea sunt numai indicii, mai mult folositoare celui cu obișnuința bălții. A pleca, neofit, special în recunoaștere după fulgi sau găinațuri, poate duce la un fiasco complet, sau la rezultate

mai mult de ordin hilariant. Ceeace trebuie însă reținut e faptul, că locul de hrană al rațelor nu e la apă mare peste noapte, ci în acele părți ale bălții, unde, în termen general rața poate să bălăcească, să barboteze cu ciocul între o apă mică și un fund noroios sau printre ierburi și lintiță. Aspectul acestor locuri sunt destul de caracteristice pentru un ochiu obișnuit. Recunoașterea lor este o chestie de experiență. Dibuirea celui mai favorabil, o chestie de perseverență în căutări. Căci oricare ar fi experiența, nu poți, într'o baltă necunoscută, să afirmi că va fi trecere în cutare loc — chiar cu cel mai favorabil aspect. Singură recunoașterea și studiul acelei bălți va pune în evidență locurile de trecere și de coborîre — nu vorbesc de câteva rațe răsele, ci de adevărate «vine» de trecere și de bogate locuri de coborîre. Cunosce bălți unde aceste locuri de pază sunt absolut neschimbate. Oricând te duci ai trecere la cutare loc cunoscut — din fericire pentru vânătorii orașeni plecați pentru o seară la pază de rațe. Și aceasta de ani de zile. Sunt dimpotrivă bălți unde trecerea se schimbă după câteva seri de bubuială. O trecere abundentă azi, scade mâine și se destramă poimăine, ca să apară din nou deasă în alt loc. Bine înțeles trecerea se mai schimbă și în raport cu transformările bălții: secări sau inundații. Așadar trebuie cunoscută și recunoscută balta pentru a-i afla locurile bune de trecere. Nu pot intra aici într'un studiu comparativ al diferitelor feluri de bălți. Totuș «regimul» mișcării rațelor diferă dela baltă a baltă. Alt regim e într'o baltă limitată, îngustă, sau formată dintr'un sistem de lacuri bine definite — și alt regim descoperi în bălți întinse, nesfârșite, cu largi și neisprăvite întinderi de ape deschise. Dar sunt atât de deosebite, de veșnic felurite și mereu schimbătoare bălțile, încât ar fi trudă zadarnică și fără folos să vrei să le mărginești în vorbe sau descrieri. Să reținem deci ca fapt general, că o baltă trebuie studiată și recunoscută pentru a avea maxim de șanse de succes. Rezultă deci un lucru: a pleca pentru o seară într'o baltă total necunoscută și fără îndrumător, cu pretenția să te întorci cu rațe multe, te poate duce la o completă deziluzie. Am asistat la asemeni deziluzii la vânători plecați colcotind

de entuziasm, crezând că la cuvântul baltă răspunde, oriunde și oricum, ecoul trecerei de rațe. Am văzut chiar unul venit să facă paza în pantofi galbeni pe cari nu voia să-i mărđărească. «Tâmpită baltă» exclamă acești deziluzionați. Nu sunt bine convinși că tocmai balta eră cea tâmpită...

De obicei, la un loc bun de pază trec rațe de toate felurile din câte se găsesc în acea baltă: mari și mici, ca să nu intru în nomenclatură ornithologică. Dar am observat adesea și locuri anume prielnice pentru cutare sau cutare fel. În cutare loc vei avea o «vână» bogată de rațe mici; în alt loc mai cu deosebire rațe mari. Ba chiar din acelaș loc poți fi, de pildă, chiar sub traectoria rațelor mari, pe când cele mici trec ceva mai la stânga ori mai la dreaptă. Acelaș lucru cu locurile de coborîre. Ești, de pildă, sub o bună trecere de rațe mici, dar colo, la mai puțin de câteva aruncături de băț, asisti la o formidabilă coborîre număi de rațe mari. Cu atât mai mult se adevărește, mai cu seamă pentru astfel de amănunte, cele ce spuneam ceva mai sus: recunoaște-ți și cunoaște-ți balta dacă vrei să scoți tot profitul și să guști toate plăcerile din ea. E și o adevărată desfătare, plină de tot felul de învățături, aceste explorări și recunoașteri preliminare prin singurătățile bălții în vederea succesului final, desăvârșit prin focul de pușcă. Poate de aceea, de mulți ani și în fiecare an îmi trăesc con-

VASILE V. ȘTEFAN

Vice-Președinte al «Uniunii Generale a Vânătorilor din România»

cediile înfundându-mă mereu în alte blăți și în alt necunoscut.

Vânătorul acum, și-a găsit loc bun de pază. Până să înceapă trecerea și să-și arate dibăcia la tragere, să vedem nițel cam ce îl ocupă: Mai întâiu, în raza locului ales, își fixează locul unde are să stea. După împrejurări, bine înțeles: ori e în apă, ori pe un mal. Oricum, caută un pâlce de papură, o margine de stuf, un trunghiu de salcie, ori o simplă și scundă tufă de rogoz lângă care să te așezi. Cât va fi încă destulă lumină, deci înainte de trecerea adevărată, dacă nu ești ascuns cu destulă grijă te vede rața și te ocolește, sau se ridică. Stărcii în sbor peste adăpost te vor vesti și-ți vor arăta destul de bine și de des dacă ești vizibil sau nu. Dealtminteri, în acest timp de

lumină se ivesc ocazii de tras nu numai pe rațe, dar și pe alt felurit vânat: becaține, fluerari de nenumărate feluri, găște și chiar lebede dacă ai noroc, pe lângă nesfârșitele specii din fauna aquatică, dacă te interesează din vreun punct de vedere — științific nădăjduesc — dela vulturul codalb până la minusculul *alcedo ispida*. Pe chestiunea vizibilității vânătorului în timpul trecerii propriu-zise, vom reveni însă mai la vale și vom vedea, că nu mai prezintă nici un fel de importanță.

Dacă locul ales este astfel expus, încât trecerea să i se prezinte vânătorului stând așezat cu fața la apus, cu atât mai bine. Se înțelege dela sine de ce: chiar târziu după apusul soarelui, cerul rămâne încă mai luminos în aceea parte și rațele se vor detașa mai bine pe acel fond. În legătură cu lumina, o observație: contrar de ce s'ar putea crede, o noapte senină, cu stele sau cu lună strălucitoare, nu e favorabilă. Chiar cel mai senin cer de noapte e un fond negru, iar luna dă o strălucire foarte jenantă pentru tir. Un cer acoperit de nouri, chiar de nori grei, e un fond mat, e un ecran pe care se deslușesc cu ușurință umbrele păsărilor. Tot în legătură cu așezarea vânătorului, încă o observație, un lucru mic, dar reieșit din practică și de care atârnă câteodată succesul. Când faci paza chiar la locul de coborîre al rațelor, vânătorul să se așeze așa încât *să întoarcă spatele la vânt*. E știut că orice vânat se așează, pe apă sau pământ, cu ciocul în vânt. Dacă neglijezi precauțiunea de mai sus, se întâmplă ca rațele să-ți treacă prea sus peste tine, să se întoarcă după ce te-au depășit și să revină să se așeze, cu vântul în față, de jur împrejurul tău fără să-ți fie posibil să distingi nici o piesă. Rog pe prietenii mei «baltagii», cărora li s'a întâmplat — de sigur nu odată — să audă trecând multe rațe, să nu le vadă, dar să se trezească apoi cu necaz înconjuțați pe la spate de sgomotul așezărilor pe apă, îi rog, să aibă în vedere această mică observație în legătură cu vântul. Sunt sigur că o vor confirma și cred că le va fi de folos. Dacă vânătorul a putut să se așeze așa încât să combine vântul cu apusul, va avea sorți buni de izbândă. Vânătorul de sigur, trebuie să-și menajeze un câmp de tragere liber de piedici. Nu sunt partizanul metodei, sub pretext de invizibilitate, de a te încălci într'un imposibil desis de stuf, în care ești mai mult prizonier printre gratii, decât om liber.

Stabilitatea sub picioare este, bine înțeles, ceva relativ în baltă. Întâlnești în baltă tot felul de funduri — dela glodul cleios care-ți înghite bolborosind picioarele, strânse apoi ca într'un dublu clește formidabil, până la pardo-seala de trestii tăiate mărunț, adevărat instrument de tortură ca scândurile cu cuie ale fakirilor, — trecând prin binecuvântatul nisip sau blestemul încălciturerii plantelor aquatice. Regula, însă e glodul. Vânătorul își poate oarecum ameliora situația sub picioare, fie călcând stuf, fie «pedalând» cu energie, pe loc, ca să transforme glodul-clește în ceva mai fluid. În tot cazul, dacă-ți sunt picioarele prizoniere nu te suci prea brusc, pentru că au atunci toate șansele să se întâlnească fundul glodului cu fundul pantalonilor d-tale. Dacă locul îngăduie, vânătorul mai poate sta și în barcă. În general însă, barca e puțin aptă la tir și la mișcări: bătaie. În schimb poți aștepta pe scău-

nelul de vânătoare — dacă nu e apă prea mare. Un scăunel din cele cu trei picioare, ceva mai răsărit decât scund, merge pe orice noroi. Infine, vânătorul, încă pe lumină își recunoaște din privire împrejurimile locului: e inutil, când va fi noapte, să creadă că frunza aceea de nufăr singură în luciul apei e o superbă piesă și să-i îndese grăbit un foc de pușcă. Iar dacă ai vecini apropiați repează bine direcția și fă-ți cunoscut locul: alicirea reciprocă e mai mult ca inutilă; e periculoasă, după cum știe fiecare. Și încă un punct de avut în vedere; așează-te așa încât victemele să cadă pe cât posibil la loc deschis. Să nu se uite că noaptea e întotdeauna greu de găsit o piesă, iar în baltă câteodată imposibil. Dacă toate rațele vor cădea într'o mare de stuf înalt și des ca peria, e și păcat să mai tragi. Un ajutor sau un câine perfect apporteur, e de mare folos.

Am spus mai sus, că odată adevărata trecere începută, vizibilitatea vânătorului nu mai are nici o importanță. Lucrul e perfect exact, dar pentru că această afirmație e în contradicție cu ce se propovăduiește și cetește curent, am să insist puțin pe acest punct. Când s'a înopțat suficient și trecerea e în plină activitate poți sta complet descoperit, oriunde, chiar pe un mal gol ca în palmă, ori pe o pajiște unde nu se poate ascunde nici șoarecele. Doar fosforescent să nu fii: Deaci înainte, în adevăr, nimic nu mai oprește, nimic nu mai abate din cale rațele pornite vertiginos pe traectoria lor: nici prezența vânătorului, nici bubuiala continuă a puștei. E fapt demn de luare aminte acest lucru pentru un vânat, care ziua și în alte prilejuri se arată atât de neapropiat și sperios. Acum, dacă ești la locul lor de coborîre, cu toate focurile și mișcările, rațele cari aveau intenția să coboare, tot vor coborî, tot vor da roată aceluși loc; cu toată prezența vânătorului, descoperit, în picioare, vei fi înconjurat de rațe ce se vor așeza, unele, la trei pași de tine — sau îți vor trece, altele, atât de aproape ca să-ți dea pălăria jos din cap. Ași putea povesti aci întâmplarea prietenului M., zis și «Pelicanul», pe care eră să-l chiorească o rață și care, dacă n'a rămas cu capul gol din acea întâmplare, faptul se datorește numai celebrei sale șapci «nedesrădăcinabilă». De mult încă am tras concluzia — controlată prin multiple observații — că *rațele nu văd mai bine noaptea decât omul*, ca să nu zic mai prost. Concluzia aceasta poate surprinde unele idei preconcepute, mai cu seamă când e vorba de o pasăre care se hrănește și călătorește noaptea. Ași putea răspunde că rațele n'au absolută nevoie să vadă pentru căutarea hranei. Noptile nu sunt decât prea rar atât de negre încât să nu poată distinge ierburile ce le caută, sau ca să treacă prin ciurul ciocului apa plină de tot felul de corpuscule ce le slujesc de hrană. Am spus dela început: locurile de noapte, de hrană, nu sunt niciodată la apă mare, unde rața ar fi nevoită (după cum procedează ziua, dealtfel) să se dea la fund după ierburi sau alte alimente, sau chiar numai să-și scufunde gâtul și capul sub apă — după specii. Încă o observație în legătură cu cele de mai sus. Se evidențiază din nenumărate exemple ce răsar vânătorului baltagiu, că rața care nu vede omul noaptea, nu se ridică, numai de sgomot. Oricine se poate convinge seara la pază,

într'un loc de coborîre: se așează rațe la o mică depărtare de vânător: fă gesturi cu pușca, din mâini, din pălărie — nu pleacă: nu te vede. Fluieră acum, mișcă, chiar vorbește ori strigă — nu pleacă, până nu te pui în mișcare spre locul raței, când sgomotul pașilor și mișcarea mersului fac perceptibilă apropierea, simțurilor ei. Exemple sunt nenumărate în acest sens, și nu cred să fie vreun obișnuit al bălții, care să nu-și poate aduce aportul său de observații în acest sens. Nu vreau să lungesc prea mult aceste note cu amănunțimi, așa că mă mulțumesc să reamintesc doar faptul de observație curentă, că scoli multe rațe când pleci din locul de pază, rațe rămase în imediată apropiere, cu toată «desfășurarea evenimentelor» a unei treceri bogate: sgomot și mișcare. Rața ce nu o poți apropiă ziua la 100 m. pe luciul apei, îți va plecă acum noaptea, dela 20 m. de botul bărcii sau dela picior, din islazul inundat pe care te întorci spre cort. Aceste observații sunt îndrituit să le extind la multe alte păsări de apă. Cât despre argumentul că rațele călătorind noaptea trebuie să vadă, se poate azi răspunde, când aviația e curentă, că e știut că fluviile, râurile și apele în general sunt totdeauna vizibile, chiar pe nopțile cele mai negre — de sus. În afară de aceste călăuze ar mai fi poate de adăugat acel probabil instinct de orientare la animale, de care noi, cei civilizați, suntem lipsiți.

Ori cum: pentru vânătorul nostru la pază rămâne lege: rața nu te vede noaptea. Și concluzia ce decurge: inutil să te ascunzi după ce s'a înoptat.

Vânătorul la paza de rațe va fi, se înțelege, favorizat de o vedere bună. Dar tot atât de important este auzul. După oarecare practică educarea auzului este de neprețuit folos. După șueratul sborului știi, înainte să vezi, unde îți va trece pasărea: la dreapta, la stânga, ori drept pe deasupra capului. Intocmai ca la răsboiu, când știai foarte bine cum vin proiectilele. Auzul îți spune și ce trece. Infine după auz poți încerca să tragi *în sgomot*, fără să vezi. Am încercat de mai multe ori. Când s'a întunecat de tot, sau ești silit să tragi pe un fond negru de care nu se deosebește pasărea — trage «în sgomot». Drept este că nu e ușor și nici la un rezultat prea re-

gulat productiv nu te poți aștepta. Dacă lovitura a fost bine socotită, un pluf, în apă îți va indica căderea raței. Cea mai lesnicioasă lovitură «în sgomot» — vorbesc în mod cu totul personal fără să vreau să generalizez — o socotesc cea exact deasupra capului; poate pentru că îți dai mai bine seama de direcția raței: la stânga ori la dreapta mai intervine și aprecierea cât de sus, sau cât de jos. În realitate, bine înțeles, nu faci socoteli. Trebuie să existe un fel de automatism, de sincronism, dacă pot spune, între auz și îndreptarea puștei cu darea focului — și asta într'o clipă.

Dar văd că tratez despre o excepție în tir, fără să fi spus nimic de loviturile curente. Poate pentru că n'am prea mult de spus. Tirul la paza de rațe e foarte interesant, foarte greu. E mai ales un tir foarte rapid. În definitiv o chestie de obișnuință.

Și obișnuința nu se capătă din cetit. Dat fiind condițiunile în care se face paza, adică pe noapte, e evident că nu tragi niciodată de departe: doar la început, când e încă lumină poți vedea păsări peste bătaia puștei. În timpul trecerii adevărate, să se știe: orice pasăre distingi, oricât de mică și departe ți s'ar părea, *e la bătaia puștii*. Asta-i lege. Rezultă din cele de mai sus că pușca ce va fi mai de ajutor vânătorului nu va fi un dublu full-choke, ci o pușcă care să acopere bine și destul de larg.

Până acum n'am vorbit decât despre paza de seară; se face pază și dimineată, înainte de zori,

profitând de plecarea rațelor dela locurile de hrană, înapoi la locurile de zi. Paza merge acum spre lumină în loc de spre întuneric.

Chestiunea vizibilității vânătorului ia importanță. Rațele pleacă în grupuri mai strânse. În general îmi pare că paza de dimineată e mai puțin fructuoasă decât cea de seară — deși tirul este incontestabil ușurat. Nu insist mai mult.

Când voiu fi spus că, după îndelungi experimentări cu cele mai neînchipuite proceduri și rețete, m'am oprit, în lupta contra țânțarilor, la vaporizări directe pe piele și împrejurimi cu insecticidele lichide recente, gen «Flit» sau «Fly-Tox», voiu fi terminat aceste note, în cadrul ce mi-am impus.

C. G. ALEXIANU

Secretar General al «Uniunii Generale a Vânătorilor din România»

SUCCESUL ROMÂNIEI LA EXPOZIȚIA DE VÂNĂTOARE DIN BERLIN (GRÜNE WOCHE) DIN 1929

de C. A. V. Popescu

ÎN FIECARE AN, Uniunea Vânătorilor Germani a aranjat cu concursul Federației Prusiene de Vânătoare și sub patronajul Președintelui Reichului, von Hindenburg, și în anul curent (26 Ianuarie — 10 Februarie) o

mare expoziție de vânătoare la Berlin.

Au fost expuse 140 coarne de cerbi, 900 de căprior, numeroase coarne de elani, cerbi damă, capre negre, mufloni și colți de porci mistreți. Afară de aceasta piese naturalizate, mai ales vânat răpitor, cum și obiecte de artă (sculpturi, picturi și fotografii cu subiect vânătoresc).

În săli separate au fost expuse trofee din alte continente și produsele industriei armelor de vânătoare, cum și alte obiecte ale diferitelor ramuri de industrie servind vânătoarea. Colecțiuni științifice vânătoarești frumos aranjate, serveau pentru educarea vizitatorilor, cari veneau din toate unghiurile țărilor germane, atât simpli paznici de vânătoare, cât și mari moșieri, proprietari de întinse terenuri de vânătoare.

La această grandioasă expoziție s'au trimes și din țara noastră câteva trofee, care, deși foarte puține la număr, au excelat însă prin calitatea lor. Greutățile ce se ivesc cu ocazia exportului și reimportului, cum și marile spese, ne-au luat posibilitatea să expunem un număr mare de trofee, în consecință, am expediat numai 1 pereche de coarne de cerb cu 20 de ramuri, proprietatea d-lui C. G. Alexianu, Secretarul General al Uniunii și 2 per. coarne de muflon, ale d-lui Iosif M. Pincas.

Coarnele cerbului d-lui C. G. Alexianu sunt de o regularitate și frumusețe rară; iar în ce privește dimensiunile, se pot considera un record, foarte greu de bătut, chiar și în țara noastră reputată prin cerbii ei puternici. Lungimea câte unui corn este de 115 cm., distanța între extremitățile coarnelor 145 cm., iar greutatea lor este de 12,15 kgr. Capul și pieptul acestui cerb, cu coarne ca din poveste, a fost naturalizat în mod artistic de către d-l R. Hönicke, preparatorul muzeului de Istorie Naturală din București și, sosit la Berlin, a stârnit admirația

spectatorilor. D-l Lt.-Colonel F. Luchs, directorul expoziției, a adresat după primirea acestui trofeu măreț, o scrisoare Ministerului nostru de Domenii, cu următorul text: « *Cerbul capital din Carpați a stârnit aci o admirație generală și este fără îndoială cel mai de seamă cerb din străinătate, pe care l-a văzut Germania dela 1914 încoace* ». Tot așa scrie și în coloanele revistei « Wild u. Hund »: « *Dela războiu încoace, Berlinul nu a mai văzut asemenea coarne capitale* ». Iar d-l Konrad Andreas,

scriind în revista « Deutsche Jäger-Zeitung » un articol despre expoziție, zice următoarele: « *Acest cerb, a cântărit fără intestine 305 kgr.; iar coarnele lui îți fac prin dimensiunile lor fastastice o impresie, par'că ar fi din lumea basmelor* ».

Deși acest trofeu a fost expus « afară din concurență », totuși Direcțiunea Expoziției i-a decernat premiul I, dând posesorului lui o frumoasă medalie de aur.

Nu putem deci, decât să-l felicităm pe d-l C. G. Alexianu, fericitul vânător, care a dobândit acest frumos trofeu. Dar bucuria lui este și a noastră a tuturor, căci este de o foarte mare importanță, ca la expoziția vânătoarească a unei țări, cu cea mai desvoltată cultură vânătoarească, unde au fost expuse trofee de pe întregul glob, să fie recunoscut ca cel mai măreț, un trofeu românesc. Știm toți, câtă propagandă ostilă ne fac în străinătate inamicii noștri politici, iar con-

trapropaganda ce se face din partea noastră este destul de slabă, deci trebuie să ne bucurăm de acest succes moral, care ne face cunoscuți în străinătate și care este de sigur mult mai eficace, decât o mulțime de broșuri de propagandă.

Dar cazul acesta, trebuie să ne fie și o încurajare și un imbold de muncă. Iată dovada, că în răstimpul de câțiva ani, și dintr'un teren de vânătoare relativ sărac, prin sacrificii materiale (ce e drept, foarte însemnate) și muncă, adică lucrări de vânătoare, pază și ocrotire serioasă, se poate face un teren bogat în vânat ba chiar vânat capital.

Țara noastră este reputată în străinătate pentru vânatul ei și această reputație va crește și mai mult în urma acestui succes strălucit, dar dacă vrem să fim sinceri,

Medalia de Aur reprezentând premiul I, decernat cerbului d-lui C. G. Alexianu la Expoziția de Vânătoare din Berlin 1929

trebuie să mărturisim, că această reputație o mulțumim numai câtorva terenuri ale noastre de munte, cât și Deltei Dunării. Noi știm bine, că în restul țării avem puțin vânat și cunoaștem și cauzele acestei stări de lucru. Dar nu e mai puțin adevărat, că examinând stările din alte țări, putem constata că tocmai țările cu o cultură mai înaintată sunt și cele mai bogate în vânat. Deci, bogăția unei țări în vânat, este și cel mai sigur indicator al stărei ei culturale. Condițiuni mai prielnice pentru prăsirea vânatului ca la noi, rar se vor găsi aiurea. Așadar avem toate șansele, ca prin muncă și bunăvoință, să ridicăm și țara noastră în ce privește vânătoarea, la înălțimea, pe care o merită. Semnele începutului sunt bune, căci deși întâmpinăm în calea noastră fel de fel de greutăți, poate încet, dar progresăm.

Pe terenul d-lui C. G. Alexianu, acum câțiva ani nu se găsiu decât doar câțiva cerbi și alt vânat răzleț. Astăzi adăpostește un număr considerabil de cerbi, căprioare, cocoși de munte, de alun, precum și porci mistreți, iar voinicul «moș Martin» este acolo la el acasă. Dar toc-

mai ca să profităm din acest exemplu, vreau să arăt celor, cari poate ar dori să facă ceva în interesul vânatului, dar nu sunt destul de inițiați, calea pe care trebuie să o urmeze. Lucrul principal este *liniștea*, pe care trebuie să o asigurăm pe terenuri. La noi, în ce privește terenurile de munte, vânatul nu are în general ne-

voie de o prea intensă hrănire artificială, dar duce o mare lipsă de sare. Deci *sărători* la toate izvoarele, la toate vâlcelele și locurile potrivite, dacă dorim ca vânatul nostru să devie stabil și să nu hoinărească până cine știe unde în căutarea sărei, de care are absolută nevoie. A treia condițiune este apărarea vânatului, mai ales de braconieri și javrele hoinare. Pentru îndeplinirea acestor condițiuni, avem nevoie de ceva sacrificii materiale prin răscumpărarea dreptului de

Cerbul de 20 de ramuri al d-lui C. G. Alexianu, premiat la Expoziția din Berlin cu Medalia de Aur

(regretăm că din cauza distanței, fotografia nu redă suficient toată măreția acestui trofeu)

pășurare (*liniștea*) și ținerea unui personal destoinic de paza și ocrotirea vânatului.

Iată secretul, iată calea pe care trebuie să pornim toți după putință. Un exemplu al rezultatului la care putem ajunge... vi l-a arătat d-l C. G. Alexianu.

PUȘTILE VÂNĂTORILOR DIN CARPAȚI

de Maior Schneider Snyder Roland
Inspector de vânătoare

IN NUMĂRUL 22 al revistei «Der Heger» din anul 1926, a apărut un articol al meu sub același titlu. În acest articol scriam textual: «Totuși nu trebuie considerat pedantism faptul, că am luat ca unitate de măsură, o armă de vânătoare alpină care la 300 m. nu trebuie să aibă o împrăștiere, care să întrecă 12 cm. pătrați. D-l Konrad Eilers, a cărui colaborare valoroasă am fost în măsură să o asigur în chip plăcut unicei reviste periodice românești de vânătoare «Revista Vânătorilor», face între altele, observațiunea foarte exactă: «Această performanță ar trebui să fie atinsă numai în cazuri excepționale și numai cu arme grele și cu bătae mare».

Mi-au trecut prin mână în răstimpul de peste 25 ani, arme germane, apoi arme engleze, americane și elvețiene și n'a apărut nici una nouă, cu o performanță excepțională, potrivită timpului, fără să fi încercat de îndată a pune mâna pe ea. După o întrebuintare foarte minuțioasă și o experimentare la poligon și la vânătoarea în munți, mi-am îngăduit a-mi face o părere și numai cu mult mai târziu s'o dau publicității. După ce am experimentat o serie de cartușe germane, engleze, americane, elvețiene și austriace (M. Schönauer, Md. 93 Manlicher) trăseseam cu ele multe mii de lovituri și încheiasem încercările mele cu Ross Cal. 280 (am folosit-o ani dearândul) și cu Springfield Mod. 1917, o armă care a figurat la Olimpiada dela Paris și cu renumitele munițiuni Palma, din cari trăseseam câteva sute de lovituri, mi-am permis, să stabilesc această unitate de

măsură excepțională, pe care o socotesc după accepțiunea mea, că nu este pedantă.

Pe baza considerentelor, pe care am avut prilejul să le experimentez și numai din cinci arme. Dintre acestea una a avut o țeavă de 72 cm. lungime, la 300 m. cu o împrăștiere de 12 cm. $\emptyset$, a doua cu 15 cm. $\emptyset$ și celelalte astfel, că nu se pot lua în considerație. Toate armele au fost confecționate în mod deosebit de îngrijit și totuși nu am putut să trag la 100 m. asupra țintelor fără o împrăștiere de 9 cm. $\emptyset$, deși nu sunt un trăgător de cartușe obișnuit, am siguranța și lipsa de modestie să afirm acest lucru, eu care am întrecut cu mult pe trăgătorii dela Olimpiadă în performanțele lor. Sub enunțarea acestor

engleze, americane, etc. că publiciștii specialiști germani, nu sunt în măsură să supravalorifice pe deplin puterea de producțiune a industriilor de munițiuni germane.

Aș dori însă să adaug, oarecum pentru întărirea punctului de plecare ales de către d-l Konrad Eilers, că nu trag decât numai cu arme grele și cu lungimea țevei dimensionată corespunzătoare lor. Accepțiunea de grea este *relativă*, chiar la o armă de munte. Socotesc ca normală pentru o armă de acest fel, o greutate de 3,75—4 kgr. la o lungime de țeavă de aproximativ 71 cm.

Nu trebuie să se tragă concluzii asupra măsurilor unei arme moderne de munte cu performanțe excepționale, de pe urma dimensiunilor unei arme de capre negre care

O Vulpe în capcană (fotografiată la locul prinderii)

performanțe necomplete de sigur, am stabilit totuși unitatea mea de măsură, căci mi-a reușit să ating de mai multe ori aceste performanțe la 300 m. cu Springfield Mod. 1917 cu munițiuni Palma, ba chiar cu arma elvețiană cu munițiuni Mod. 1911 și cu arma Manlicher Mod. 1893. Astfel de sigur unitatea de măsură nu este exagerată. Am tras mereu numai cu arme, care aveau o greutate *relativ mare* de 3,5—3,800 kgr. și am evitat întotdeauna armele cu țeavă scurtă atât de căutate în Austria, având 45—50 cm. lungime de țeavă. Țeava scurtă în Austria și preferința pentru ea, îmi pare ca un atavism, având obârșia sa în armele pentru capre negre, arme cu țeavă scurtă și stabilite pentru distanțe apropiate, a căror lungimi de țeavă nu sunt reversibile la dimensiunile unei arme moderne.

Cred că trebuie să mă consider un judecător cât se poate de nepărtinitor, și ca atare să susțin liber și fără ocol, pe temeiul unităților mele de măsură comparative

se încarcă cu un singur cartuș și a unei arme cu lungimea țevei stabilită după Schönauer-ul dimensionat astfel. De sigur se cere «scurtime», însă nici aceea a unei M. Schönauer cu lungimea țevei de 45 cm., nici a unei arme de bersaglieri Paravicino-Cargano. Dacă pare de pildă arma Mauser cu cartuș special, prea lungă, se va lua blocul închizătorului, care micșorează lungimea cu totalitatea lungimei sale de 10 cm., la o lungime egală a țevei și a patului. Și acesta este iarăș de neînlăturat pentru atingerea performanțelor excepționale, întocmai ca și cel mai meticulos foraj, construcția ghinturilor corespunzătoare armei și cea mai mică diferență în toleranța gurilor. Cerințe atât de mari, ar trebui să cauzeze un mare procent de țevi scoase din serviciu în fabricațiune, care trebuie plătit, întrucât nu pot fi atinse performanțele excepționale, fără modul acesta de confecționare. O armă cu traectorie întinsă trebuie totuși să aibă performanțe excepționale, întrucât nu ar avea nici un scop de a fi, în cazul când acestea i-ar lipsi.

La munte trebuie să se tragă la distanțe anumite. Aerul cel limpede, condițiunile de lumină, împușcarea la deal și la vale, adeseori sub un unghiu însemnat, apoi peste prăpăstii, sunt de cele mai multe ori pentru vânător împrejurări cu totul necunoscute, cari invederează greșeli în aprecierea distanțelor. De aceea, vânătorului care vânează la munte îi trebuie cu tot dinadinsul o armă, care să atingă cele mai înalte performanțe ca precizie și razanță, pe cari le pot oferi industriile munițiilor și a armelor moderne. Această dorință o vedem tradusă în fapt numai cu arma și cartușul Halger 280 (7 mm.) H. V. Magnum.

Traectoria de 300 m. are numai 7 cm. săgeată și îngăduie deci tragerea asupra caprelor până la 330 m. fără aprecierea distanței, fără schimbarea înălțătorului și a punctului de ochit. *Cum cinci lovituri la 300 m. alcătuesc un cerc cu diametrul de 7 cm., performanța de precizie a armei și cartușului Halger, întrece cu mult unitatea mea de măsură amintită mai sus.* Acestea sunt performanțe, pe cari le poate folosi în chip cu adevărat practic, numai un foarte bun țințăș. D-l Inginer Gerlich a înțeles a da proiectilului forma cu totul apropiată, care este absolut necesară pentru atingerea traectoriei celei mai razante, pentru menținerea unei mari energii de lovire și pentru obținerea celei mai mari stabilități a axelor — fără de cari nu se pot concepe performanțe de precizie — în legătură cu forma potrivită în chip balistic a coadei conice a (Stream-line) și cu un foraj absolut corect al părții ghintuite și a locașului.

Forma scobită a proiectilului este de neînlăturat din cauza efectului dorit asupra vânatului împușcat.

Din punct de vedere balistic, forma această a vârfului este dezavantajoasă. D-l Gerlich a înlăturat dezavantagiile acestuia prin suprapunerea unui vârf gol de cupru în aceluia al glontului «S» într'un chip cu totul apropiat și a atins prin aceasta:

- a) forma balistică cea mai bună;
- b) a păstrat forma scobită a proiectilului pentru efectul loviturii.

Avantagiile acestei construcțiuni a vârfului proiectilului, îmi sunt cunoscute perfect din practica vânătoarei,

întrucât am purtat cu mine ani întregi, o armă de cal. 303 (7,7 mm.), engleză Lee Enfield, așa zisa carabină ofițerească, asemănătoare la exterior unei M. Schönauer. Cartușele aveau un vârf gol de cupru în forma glontului «S», asemănător celui al cartușului Halger. Am mai avut prilejul să experimentez la vânătoare cartușe Westley Richards Cal. 303 Copper capped (vârfuri de cupru ogivale și scobite pe dinăuntru). Pe baza cunoștințelor mele, mă declar un adept convins al acestui fel de construcție al cartușelor. Cu un vârf masiv de cupru, etc. nu se pot atinge niciodată efectele de lovire a proiectilelor mai sus amintite. În favoarea proiectilului scobit, pledează și armele Snider vechi și de calibru mare, arme cu cartușe de plumb, precum și cartușele scobite Leslie Taylor, fie că sunt de plumb, sau de plumb având aplicat un vârf de cupru scobit pe dinăuntru.

După ultimele măsurători, proiectilul Halger de o greutate de 9,3 grame (cal. 7 mm.) are 1060 m/s. viteză inițială, iar cel de 11,7 grame, 900 m/s. Aș sfătui pentru vânătoarea de capre, cartușul având greutatea de 9,3 grame și pentru lovituri până la aproximativ 275 m., chiar pe cel scurt, de 6,4 grame, sau se ia și aci proiectilul greu drept cartuș universal pentru capră, cerb, urs, mistreț, acestea fiind speciile vânătorului carpatin. Aș înclina pentru arma cu închizător bloc, ca specialitate la vânătoarea de capre, numai din cauza funcționării fără sgomot a închizătorului și a lungimei totale cu 10 cm. mai scurtă a armei, deși socotesc că arma Mauser nu este nici prea lungă și nici prea grea, pentru vânătoarea în munți.

Ar mai fi arma cu țevi combinate (una de alice, una de glonț), aș fi pentru sistemul cu țevi suprapuse, cu închizător Kersten și țeava cu alice cal. 12 și piedică de siguranță laterală. Chiar cu o țeavă de 72 cm., arma totuși nu este prea lungă. O astfel de armă cu țevi combinate, ar fi o armă de toate zilele și universală a vânătorului carpatin. Și dacă d-l Gerlich ne pune la îndemână proiectilul său cu o cămașă plină de 6,4 gr. atunci acesta va fi excelentă în cazurile când suntem siliți să tragem cu glonț asupra cocoșului de munte și un cartuș cât se poate de bun pentru dropii în stepă.

INAINTE DE A TRAGE.....

de G. Lehrer

GREȘELI întâmplare la vânătoare, sunt din nenorocire foarte frecvente și s'a scris mult în această privință și în «Revista Vânătorilor». Nu cred însă să fie niciodată de prisos să se atragă atenția, în fiecare zi chiar, asupra grijei pe care trebuie s'o avem înainte de a trage cu arma.

Sunt cazuri când celui care greșește i se pot acorda circumstanțe atenuante, dar în cele mai multe cazuri este singur vinovat de nenorocirea care-l lovește.

Când arma se sparge în mâna vânătorului fără ca țeava să fi fost astupată și este grav rănit numai din cauza unui defect de fabricație al cartușului întrebuițat sau al armei, atunci de sigur vânătorul nu poartă nici o vină. Vina este a fabriciei.

Când vânătorul lovește cu patul armei sale încărcate un iepure sau o vulpe care nu murise, și când arma se sloboade răbindu-l sau omorându-l chiar, atunci el singur este vinovat de moartea sa, sau de rana cauzată din imprudența lui.

În cazul însă când vânătorul urmărește o piesă, când

vede mișcând în tufișul din fața lui și trage, omorând tovarășul său de vânătoare de care se despărțise mai înainte, atunci vina cui este?

Unui astfel de vânător, eu i-aș interzice dreptul de a mai purta armă!

Asupra cărui vânat a tras un asemenea vânător? a tras asupra unui zgomot, asupra unei mișcări de creangă, a tras asupra unei păreri, a unei iluzii! dar numai în vânat nu.

Deci nu este vânător acela care în momentul suprem fie că orbește, fie că vede prea mult.

Se poate să tragi într'un vânat «à jugé» atunci când cu o clipă înainte l-ai văzut dispărând într'un stufiș sau în coroana unui arbore. La sitari, am tras de multe ori și eu printre frunze, fără să văd pasărea cu obrazul lung, și am obținut mai întotdeauna rezultate satisfăcătoare, deasemenea la pază, din cauza întinericului tragi în sitar sau în rață, după cum spune și d-l Rosetti Bălănescu, în direcția sgomotului, acolo unde mai mult ghicești vânatul de cât îl vezi.

Asemenea fel de tir însă, am ajuns la convingerea că trebuie evitat, și nici chiar vânătorul experimentat n'ar trebui să execute asemenea turaluri de forță.

Trebuie să vezi în ce tragi. Iată principiul mare de la care trebuie să pornească vânătorul, și pe care niciodată nu trebuie să-l neglijeze sau să-l uite.

Cazuri nefericite în care fiul împușcă pe tatăl său la vânătoare, sau tatăl pe fiu, s'au întâmplat și la noi în țară și cred că amintirile nu s'au șters încă din memoria vânătorilor, cu privire la cazul din Târgoviște.

Relatez aci cazul unui bun prieten al meu C. S. dela Florica, care pleacă cu o rudă a sa la prepelițe prin porumb netăiat. Zboară o prepeliță, prietenul C. trage printre spicurile de porumb.... și în aceiaș direcție găsește tovarășul de vânătoare cu 130 de alicie în obraz. Zarvă mare, medic, etc. Rezultatul a fost că una dintre măruntele alicie a făcut ca biata victimă a trăgătorului pripit, să rămână fără un ochi.

A fost o lecție bună pentru sărmanul meu prieten, care nu mai pleacă acum decât singur la vânătoare, iar de câteori mă alătur și eu, văd o umbră de nemulțumire pe figura lui, deși au trecut mulți ani de atunci.

Mi s'a întâmplat să văd, când un vânător grăbit și-a împușcat câinii în loc de vulpe; Altul a împușcat la pază, noaptea cu lumină puțină, măgarul unor lingurari în loc de lup, etc.

Răsfoind revistele străine de vânătoare, arareori găsești câte un număr, în care să nu vezi anunțat vre-un accident vânătoresc. Am sub ochii mei un teanc de reviste din care am scos 20 de anunțuri de accidente, toate din vina vânătorilor imprudenți. Voiu arăta dintre acestea numai unul care dovedește lipsa de precauțiune de care se fac foarte des vinovați și vânătorii noștri.

În Germania, locul nu importă, doi vânători mergeau în trăsură spre terenul lor de vânătoare. Prin nu se știe ce întâmplare, arma unuia din vânători ia foc, lovind vizitiul în spinare. Dus la spital, vizitiul moare.

Nu odată mi s'a întâmplat să plec la vânătoare și să văd, cum vânătorii trăgeau în ciori din trăsura, stând tot drumul cu armele încărcate. Chiar în tren uitau cartușele în puști, ba se sprijineau și cu mâinile sau cu bărbia de țeavă.

Un domn mi-a povestit că în timp ce niște vânători ședeau la masă în pădure cu puștile sprijinite de mărcini, sau culcate lângă ei în iarbă, un câine flămând, învârtindu-se pe lângă conmeseni, atinge trăgaciul uneia din arme care ia foc și rănește într'un loc.. cam ciudat pe unul din ei.

Pot afirma deci că accidentele de vânătoare nu sunt rare și că motivul

acestor accidente le găsim fie în graba, fie în neglijența vânătorilor. Cât de ușor s'ar putea ele evita, dacă fiecare vânător ar învăța așa zisul «katechism» al vânătorului, repetându-l ca pe o rugăciune în fiecare dimineață când se scoală.

Aș vrea să citez înainte de a termina o glumă pe care au făcut-o cândva prietenii unui vânător, care se lăudă, că nu face niciodată greșeala de a trage în vânat, înainte de a se convinge ce fel de vânat este. Iată cum au pus farsa la cale:

Cei doi prieteni cumpărară o iapă bătrână cu puțini bani, îi legară pe cap niște coarne de cerb ducând-o în pădure acolo unde vânătorul convins de ei, se duse să păzească la cerb. Mânând iapa înaintea lor spre vânător, acesta trase, iar când se duse să-și vadă trofeul, văzu iapa bătrână în fața lui, iar pe prietenii săi ținându-se de burtă în hohote de râs, ceva mai departe... Pentru încheiere:

Înainte de a trage, chiar atunci când sunteți siguri în ce trageți, gândiți-vă încă trei secunde pentru a preîntâmpina o nenorocire.

Foto Ing. Hreblay

Un sitar clocind (se poate distinge sub copacul căzut)

CÂȚI-VA DINTRE COLABORATORII NOȘTRI

SPECIALISTUL MEU IN MATERIE DE GĂINUȘI DE ALUN

de Dr. Ervin Schnell, Inginer șef agronom R. M. S.

CUM CÂȚIVA ANI, după războiul mondial, în luna August, auzisem că într'un ținut al Ardealului, necunoscut încă de mine, apăruseră cerbi.. Încărcai Rucksack-ul cu cele necesare și o pornii să descopăr terenul acela de vânătoare. După o călătorie plicticos de înceată cu un tren vicinal, ajunsei în comuna, proprietară a aceluia teren.

Obținusem permisul de vânătoare, iar pe cel mai «bun» vânător din sat îl descoperii repede. Eră tâmplar de meserie, voluminos ca un butoi, semănând mai de grabă cu o morsă, decât cu un meșteșugar, din pricina mustății sale pe care o purta așa zis *pe «oală»*. Spunea că pădurea o cunoaște ca pe buzunarul lui, și că cerbi îmi va arăta cu sutele! Il întreb dacă în cazul acesta a împușcat câțiva. Încă nu, îmi răspunse, deoarece el este specialist în vânarea găinușelor de alun. Dar, întrebă el, câte zile stăm în pădure, să știe câte sticle de bere împachetează, lucrul acesta trebuie să-l cunoască dinainte, deoarece în pădure îi place berea în mod deosebit.

Impresiile mele asupra calităților vânătoarești ale umflatului acesta, nu erau destul de urâte pentru a renunța la vânătoarea mea. Dealtfel nu voiam să am decât o călăuză pentru meleagurile necunoscute mie, așadar pornirăm în pădure fără bere, dar și fără speranțe prea mari.

Când ajunserăm în sfârșit, după un urcuș greu, la locul unde cerbii trebuiau să fie «cu turmele», eră aproape de înserat.

Locul unde ne oprirăm, eră o coamă de deal foarte des împădurită fără nici o perspectivă și într-o parte, un început de exploatare. Aci lăsați pe bătrân să pregătească culcușul, iar eu plecai în recunoaștere;... în sfârșit singur! Eram vesel de a scăpa în cele din urmă de «morsa» aceasta care suflă ca o batoză. În primul rând, voiam să urc cel mai înalt punct pentru a putea cuprinde cu ochii împrejurimile. Așadar pornii prin pădurea întunecată la deal, cu speranța să ajung în pisc înainte de a se întuneca. Ca o măsură de precauțiune scosei de câtevaori busola, pentru a mă putea orienta la înapoiere, prin pădurea deasă și fără drumuri.

Când ajunsei sus, soarele apunea. Nici gând însă să pot recunoaște ceva, deoarece și aci erau arborii deși și înalți. După ce odihnii o clipă, coborâi versantul celălalt al dealului, pentru ca apoi făcând o curbă să dau din nou în tăierea de unde plecasem. Înainte însă de a-mi da seama, nori negri se adunară pe cer și se făcu noapte. Foarte

liniștit scosei Rucksack-ul pentru a aprinde felinarul ce trebuia să-mi servească la înapoiere, bag mâna în buzunarul sacului în care obișnuiam să-l țin... felinarul nu-i. Caut în celelalte buzunare, în fiecare colț, în fiecare fald, nimic... felinarul nicăeri, și nici cel puțin o lumânare, un chibrit. Lucrurile începeau să se încurce! Caut prin buzunarele hainei mele, în zadar! Toate sculele producătoare de lumină le uitasem jos.

Intr-o stare sulfetească greu de descris, o luai la vale prin pădurea deasă, peste trunchiuri de copaci care-mi barau drumul. Prima jumătate de oră a mai mers, de acum înainte însă, în jurul meu eră noapte, o noapte neagră de pădure seculară.

Cu brațele întinse înainte, cu ochii atenți, închiși pe jumătate, înaintam muncind din greu. Pas cu pas trebuia să rup sau să îndoi ramurile arbuștilor ce se opuneau. Pipăind cu mâinile și picioarele, înaintai astfel încă o jumătate de oră, o oră. Ploaia cădea în picături mărunte și după toate probabilitățile mă găseam în mijlocul unei cețe compacte. O besnă ca în iad mă înconjură. Trebuie să ies în cele din urmă gândeam eu, în luminișul de unde plecasem. Pentru a urca îmi trebuise o oră, iar acum coboram de o oră și jumătate cel puțin, dacă nu de două ore.

Inutil însă să filozofez, degeaba recapitulez a suta oară, toate amănuntele ascensiunii, topografia locului, zadar-nic! Mă opresc pentru a mă odihni, fiind extrem de greu să înaintezi astfel, aproape deabușelea.

Puțin după aceasta pornesc din nou. Oră după oră se scurge... acum sunt sigur că am greșit direcția definitiv, altfel ar fi trebuit să ajung de mult la luminișul de unde plecasem. Ce este de făcut? Să mă culc pe mușchiul udat de ploaia care turnă cu gălețile, așa înădușit cum eram, n'am vrut, ar fi fost o nebulie—așadar, mai departe!

Undeva trebuie să ia sfârșit afurisita asta de pădure.

Urcând și coborând, prin gropi, târându-mă peste trunchiuri de arbori, înaintez ca un orb. Gluma aceasta oricât de bună, ar putea totuși să se sfârșească. Am răătăcit rău — mai trecură încă ore de pelerinaj fără să ies la luminiș și fără să văd nici un colțișor de cer.

Eram furios: pe mine din cauza lanternei, pe pădure, pe morsa nevinovată, care dormea cu siguranță de mult lângă foc, la loc uscat.

Slavă Domnului, ploaia contenește — atât cel puțin — deși nu-mi prea folosește acum, deoarece sunt făcut ciuciulete. Deodată, — nici nu-mi vine să cred ochilor — se luminează puțin, pădurea începe să se rărească. O bucătică de cer... stele... răsuflu ușurat! Încă un sfert de oră și am ieșit din pădure; în aceeași clipă, iese și luna din nori: Admirabilă, nespuse de frumoasă este clipa aceasta!

Ieșisem pe un gol făcut de tăetorii de lemne. Să fie al meu? Cine poate să știe! n'am idee unde mă aflu, însă sunt vesel că am reușit să scap din haosul acela negru de stânci, crengi și arbori, cu ochii și membrele sănătoase. Mă uit la ceas: ora 2!... Așadar distracția mea a ținut

7 ore. Recapituliez: 4 ore cu tovarășul, 11 ore de mers după aceea, iar totalul acesta de ore nu mâncasem absolut nimic.

Abia acum simții cât de mare eră oboseala, eram flămând, mi-eră sete, dar în special mi-eră dor de o țigară... Pe prima tulpină retezată întinsei sacul de vânătoare care de data asta spre neazul meu nu conținea decât munițiuni, luneta și alte comedii ce nu-mi foloseau acum la nimic. Mă așez pe el cu scopul de a mă odihni și a gustă în sfârșit lumina care mi-a lipsit atâta vreme...

Unde mă găseam însă, în ce direcție putea să fie adăpostul meu, nu puteam să știu. Mi se părea că am ocolit dealul în direcția aceleiaș curbe de nivel, deși nu eram sigur de tot, din cauză că pierdusem în besna aceea orice simț de orientare. Nici nu știam dacă urcasem sau coborâsem, dacă mă mișcasem în linie dreaptă sau curbă.

În disperare, trag două focuri de armă, poate că tâmplarul meu le aude și dă vreun semn de viață.

Nimic!... Împușcăturile se pierd cu ecou în noaptea liniștită și tăcută... Deodată! — nu mă înșel oare? — la o mare depărtare, aud lătrat de câini. Acolo trebuie să fie vreo stână și necărat și vreun cioban cu vitele. Așa dar la picior și la vale prin tăcere. După un marș foarte lung aud lătratul de câini foarte distinct. Acum nu poate dură

marșul decât cel mult o jumătate de oră, până voi ajunge la câini. Calc mai cu inimă, gonit de foame și somn. Din ce în ce mai lămurit răsună lătratul câinilor. La un moment dat, se repede o droaie de 5 dulăi cu urlete teribile spre mine. Viteza cu care se repezără nu mi se prea pără prietenească, deci scosei carabina de pe umăr, trăgând un foc pentru a-i speria. Una din bestii însă, se repede cu toate acestea la mine — un al doilea foc pe care-l trag, trece chiar pe sub nasul câinelui, care înfuriat apucă cu dinții țeava carabinei pe care o întinsesem înainte și nu-i mai dă drumu. O javră atât de dârză nu-mi se mai întâmplase să văd, și-mi părea rău s'o împușc. Eram încolțit, în imposibilitate să mai fac vreun pas. În sfârșit, observ la lumina lunii trei siluete de oameni, alergând spre mine, îi chem. Ei se apropie șovăitor, întrebându-mă cine sunt? Vânător le răspund, poruncindu-le să cheme câinele, deoarece răbdarea mea s'a sfârșit, și-l voi împușca. Imi răspunseră să nu fac una ca asta, el fiind cel mai bun câine al lor și că nu se poate plăti valoarea lui cu bani. Eră prea de tot, răbdarea mea se sfârșise. Fac o săritură înapoi, epolez și trag încă un foc

în fața câinelui. Un fluierat și un ciomag asvârlit de ciobani, mă scăpară în sfârșit.

Cu precauțiune, înaintând cu securile pregătite, cei trei înaintară până la distanța de unde putură recunoaște că nu sunt banditul care cutreeră ținuturile acelea și drept care mă luaseră la început.

La stână, mă așezai curând lângă foc și aflai că sunt la o depărtare de cel puțin două ore de mers de «morsă», care- cu siguranță în momentul acesta sforăia în pace. Laptele, mămăliga și brânza, le devorai ca un lup și apoi... o țigară... în rai nu putea să fie, cred, mai tihnit! Incetul cu incetul se uscară cămașa, hainele și ghetetele, astfel că nimica nu mă mai împiedecă să trag un pui de somn. Soarele răsărea, când mă deșteptai din somnul reparator. O gustare ciobănească de dimineață, bacșișul respectiv, mulțumiri reciproce, (din partea mea pentru mâncare

culcuș și orientare, din partea lor pentru că nu împușcasem câinele cel bun, ce nu se putea plăti cu bani). Și astfel plecai să regăsesc înainte de toate pe bunul meu tâmplar și tovarăș de vânătoare. După o oră și jumătate de mers, văd din depărtare o coloană de fum — în sfârșit eram față în față cu el — Un tablou al nenorocirii mă privea cu ochii înrecmeneti: «Domnule, tot mai trăești!»... Fraza acea-

După goană

Foto Ing. Hreblay, Sebeș Alba

sta o scoase abia auzit, prin mustățile lui enorme și cu o nuanță de reproș în glas. «Eu am murit de tot», continuă butoiul de bere, toată noaptea am strigat după d-voastră, trei brazi am incendiat să servească la semnalizare, n'am mâncat și n'am băut nimica din cauza d-voastră. «Nu face nimic bătrâne, fii mulțumit că nu ni s'a întâmplat vreo nenorocire. Acuma fierbe repede un ceaiu, pe urmă să-mi arăți cerbii. — «Ceaiul îl fac cu plăcere, dar cu cerbii, slabă speranță, pentru că aicea stă de vreo doi ani «banditul», care i-a împușcat cu siguranță pe toți...?»

— Bătute-ar..., trebuia să-mi spui din sat, în ce ținuturi «grozave», vrei să mă duci!

— «Domnule, nici eu nu mi-am adus aminte de asta, decât noaptea când tu nu mai veneai înapoi și când mă cuprinsese frica cea mare. — Sunt doară însurat și am copii acasă.

— «Să te înece dracul în 1000 de butoaie cu bere; acum haide, dă zor cu ceaiul!...

În sfârșit ceaiul eră gata și, văzând cu ochii, spiritele rele din stomac se potoleau; chiar și negul pârșos din obrazul tovarășului, se nuanța în culori mai vii.

Așadar ceaiul băut, slănina, salamul și celelalte bunătați, ne redaseră, mie și borțosului, echilibrul. Impachetai în sacul de vânătoare 2 cutii de chibrituri, patru lumânări iar, ca «last, not least» felinarul cu ghinion.

Toate aceste pregătiri le făcui, deși eră o dimineață luminoasă și senină — dar după întâmplarea mea, nu știam cum să-mi iau mai multe precauțiuni.

Pornii în sfârșit, lăsând pe bătrân clătinând din cap. Nu-i prea convenea să rămână singur, însă când îl încredințai că mă voi înapoia după masă, se învoi, mormăind ceva neînțeleș.

Eu făcui o recunoaștere a tuturor împrejurimilor, descriind cercuri mari în jurul lagărului, fără să descopăr urme importante de cerbi. Am constatat iarăși, că noaptea trecută trebuie să fi ajuns până în apropierea luminișului sau mai bine zis a tărei. Pe urmă însă am greșit direcția, înconjurând întregul vârf de munte.

La prânz mă înapoiai la cetățeanul meu și «sunai de plecare», spre bucuria lui.

— «Slavă Domnului! suspină el — dacă aș fi știut ce vânător sălbatec sunteți, n'aș fi mers cu d-voastră nici de mi s'ar fi dat satul întreg!

Așadar plecarăm la vale, întovărășiți de muzica sforărilor astmatice ale tovarășului meu, care făcui dovada că este un humorist de frunte. Pe drum — a trebuit să ascult toate poveștile lui de vânătoare care tratau, în special, despre găinuși de alun și sticle cu bere — deodată îmi spune:

— «Ceva însă trebuie să vă arăt, cu toate astea, aci numaidecât, este un bârlog unde eră să ucid un urs — din păcate, tocmai atunci nu eră în vizuină, altfel l-aș fi împușcat cu siguranță!

— «Bine, îi spusei, arată-mi.

O și pornim pe un colnic lateral. Abia trecuseră câteva minute de când mergeam... nici nu-mi venea să cred ochilor... balegă proaspătă de cerb.

— «Știi ce este asta, drăguțule? întreb eu pe băiețașul meu.

— «Asta?... trebuie să fie făcută de vreun animal — răspunse el râsuflând tare.

— Este balegă de cerb, și încă foarte proaspătă, de aceea, nu mai suflă și nu mai tuși atât de sgomotos ca până acum; de aci înainte este serios! îi spusei eu.

— «Zău, d-le, să fi căzut măslinile acestea dela un cerb?!

Cu multă băgare de seamă ne furișam pe urmă, adică mă furișam pentru că pufăitorul colos pe care-l lăsasem la 20 pași în urmă, scuipe și suflă fără întrerupere ca și înainte. Intr'adevăr, iată că descopăr urma unui cerb destul de bun, întipărită vizibil în pământul moale, mai departe fire de iarbă și buruieni rupte în locul unde păscuse, iar balegă proaspătă, cu grămada.

— «Nici un pas mai departe scumpule bătrânel, îi șoptesc eu, aici în apropiere trebuie să fie un cerb. Astăseară stăm la pază în locul acesta. Un surăs de neîncredere, a fost răspunsul.

— «Da, dacă am avea copoi sau cel puțin 10 gonași, dar așa, să mai stăm de pomană o noapte în pădure nu este treabă de făcut ».

— «Cum vrei, lasă bagajul meu aicea și pleacă acasă — îi spusei hotărât — dar atunci s'au dus și cele 10 sticle de bere, pe care le-am promis.

Efectul sigur îi obținui astfel. Fără sgomot, pe cât posibil cu voluminoasa morsa, ne înapoiarăm dela locul speranțelor mele. Intr'o poziție potrivită, lăsa «butoiul cu bere», bagajele și bocancii cu cue, pentru a putea fixa potecile tănuite ale cerbului, în ciorapi, făcând cât mai puțin sgomot. Curând descoperii trecătoarea cerbului, diferitele culcușuri și-mi făcui planul. Mă înapoiai astfel din nou la anexele mele. De departe, auzeam sforăitul melodios al «hipopotamului». Curând căzui și eu într'un somn adânc, la care, mă simțeam mai mult decât îndreptățit.

Când mă deșteptai, eră tocmai timpul să stau la pază — singur, neapărat — dar despre asta, nici nu voia bătrânul să audă pentru nimic în lume! Eu mă scărpinai la ceafă,... nu eră nimic de făcut.

— Bine! Dar să știi, vai de sufletul tău dacă tușești, dacă scuipi, sau dacă te miști vreodată!

În sfârșit, cu chiu, cu vai, am ajuns, cum am ajuns, la locul de pază. Așezai pe voluminosul tovarăș la 30 de pași în spatele meu, în dosul unui fag bătrân, mascându-l cum putui mai bine, iar eu mă așez mai în vale unde, aveam privești bună și câmp de tir. Ședeam acolo cu urechea ațintită, când spre trecătoarea cerbului, când spre tovarășul din spatele meu, care în lipsă de ocupație părea că cheamă cu sistema «lui» găinușile de alun.

Nori negri se adunau, începe să picure, apoi să toarne cu găleata. Bătrânul rotește ochii, scutură capul, face semne să plecăm. Eu deasemenea rotesc ochii, ameninț cu pumnul și rămân pe loc. După un sfert de oră, vremea rea a trecut — un apus de soare splendid — deodată aud trosnind la trecătoare... acolo!

Cerbul venea în trap mic. Nu eră prea solid, dar mi se părea bun de vânat, ridic încet carabina... Cerbul cade în momentul bubuiturei dându-și sfârșitul.

— «Pe ăsta eu l-am chemat» — urlă hipopotamul alergând plin de bucurie spre mine — «pe ăsta l-am ademenit eu, cu fluerașul meu pentru d-ta! Știam eu că va veni!»! Eră nebun de fericire.

— «Dar bine, cerbul a căzut, îi strig eu ».

— Da, însă întâiu Cocoșul de alun pe care l-am chemat eu — îmi ripostă răsând din fundul gâtului.

— Bine, liniștește-te, și să mergem întâiu să vedem cerbul.

Neîncrezător, continuând cu exploziile de bucurie, venea hândrănind după mine cei 80 de pași la vale. Nu vedeă încă cerbul care căzuse descoperit lângă un fag, se vede că-și pregătise ochii numai pentru găinușile lui de alun. Abia când apuca capetele coarnelor cu 16 vâruri ale cerbului și după ce îi strig:

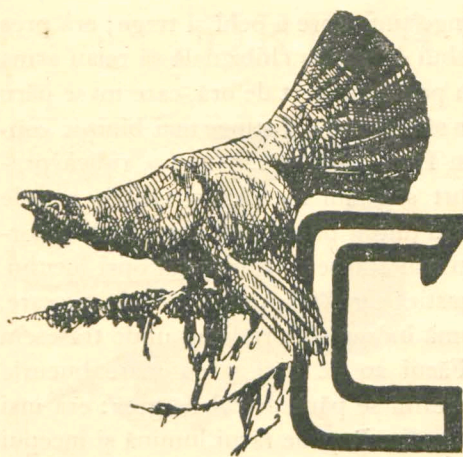
— «Ei, acuma vezi găinușa de alun?», atunci abia, înmărmurit, eră cât pe aci să cadă pe o parte căptușită a corpului său, își face o cruce și aproape gemând: Domnule, ăsta este un cal... așa ceva n'am mai văzut, chiar niciodată!...

Curând, se transformă, din nou în specialist «în materie de găinuși de alun ».

O VÂNĂTOARE MEMORABILĂ

CA RĂSPUNS VECHIULUI MEU PRIETEN ING. INSP. SILVIC E. GHEORGHIU, LA VÂNĂTOAREA DE SITARI ÎN PĂDUREA BĂLCA, JUDEȚUL BACĂU

de Lt. Colonel Lerescu Gh., Bucureștii-Noui

U MULT DRAG citesc articolele revistei noastre, deosebită plăcere însă îmi fac cele scrise de bunii și vechii mei prieteni și tovarăși de

atâtea frumoase vânători făcute odinioară. Când te citesc, amice dragă, un adevărat film vânătorec îmi rulează pe dinaintea ochilor și cu tine alături privesc la coloanele de sitari, epuri, vulpi, capre, etc., ce-mi defilează în lungul

șir de ani trecuți. De atâtea ori doream să reiau condeiul și să-ți scriu prin revista noastră, dar nu știu ce melancolie mă copleșea și mă dam a lene... și iarăș amânam. În fine, de data aceasta povestirea ta îmi reaminti prea viu frumoasele vânători de sitari la Epu-reni, Căscioarele, Corbii-Ciungi, Petrești, Gura - Foi, etc., și iarăș mă revăzui printre bunii mei prieteni în cap cu neuitatul, marele și distinsul vânător, Neica Dinu Golescu.

Dar articolul tău îmi mai reaminti și vechea revistă «Diana», pe care o pomeniști, și al cărei conducător a fost prietenul nostru Sagasta Bălănescu, infatigabilul vânător. Veneă de atâtea ori pe la moșiile mele ce posedam pe atunci, și nu rareori insistă să-i scriu câte ceva pentru revista lui, care eră și a noastră.

Iată o memorabilă vânătoare pe care am descris-o atunci în anul 1909 pe care doresc, să ți-o descriu și ție acum, în dorul de a stă cu tine de vorbă, ca odinioară, tratând subiectele noastre favorite.

O vânătoare de cocoși în Galiția

În anul 1900 mă aflam atașat la regimentul III de Ulani, cu garnizoana în Grodek și împrejurimi, în Galiția. Până atunci avusesem deseori ocazia de a vâna prin Wiener-Wald, prin Moravia și Ungaria. Nu voiu intra însă

în amănuntele acestor vânători spre a ajunge mai repede la vânătoarea de cocoși de mestecăn (Birkhahn), căci în vechea Austrie vânătorile de iepuri, fazani și potârnică erau adevărate masacre. Imi aduc aminte la una din aceste vânători la Sagh (regiunea Oedenburg) la baronul Gabor Bornemisza, unde în două zile din luna Noemvrie s'au ucis în opt bătați făcute sistematic 2.800 iepuri, 200 fazani și 160 potârnică, eram 10 puști. Vânatul eră un venit simțitor al moșiei și se contractă chiar anticipat.

Cu un alt prieten mergeam primăvara sau toamna cu trăsura prin pădurea lui frumos parcelată și etichetată și aveam ocazia de a admira grupurile de căprioare ce se uitau curios la noi, continuând astfel până ce forestierul

ce ne conducea, ne indică țăpul destinat focului nostru. Trăsura se opreă și unul din noi îl doboram cu un glonte express, sau de carabină. Am făcut și în Galiția astfel de vânători, care însă nu mă pasionau; preferam pe cele la rațe, care erau foarte multe pe admirabilele bălți din regiunea Grodek - Iaworow și mai cu seamă vânătoarea de mistreți noaptea la păză.

Eră pe la sfârșitul

lunii Aprilie, când camaradul nostru contele Alfred Lubiensky îmi propune mie și căpitanului nostru contele Carl Firmian, care eră și el un pasionat și bun vânător, a-l însoți la vânătoare de cocoși pe moșia sa Krakowiec. Am primit cu entuziasm, mai cu seamă că eră prima mea vânătoare de cocoși de mestecăn, căci la noi în țară nu-i am întâlnit niciodată. Seara la masă îmi dă toate amănuntele asupra acestei vânători și iată ce-mi spune: Cocoșii se vânează numai în timpul împerecherii (Balz-Zeit) în lunile Aprilie-Maiu. Înainte de vânătoare, pădurarul are grija de a colindă noaptea între orele 2 și 5 dimineața pădurea și a-și însemna locurile (poenițele) unde aude cântând (chemând) cocoșii. Revine apoi ziua și face pe marginea acestor luminișuri câte un fel de adăpost (covercă) de nule, spre a servi de ascunzătoare vânătorului. Fiecare cocoș își are ales câte un astfel de luminiș unde vine noaptea pe la orele 2 de se lasă și începe de a chema găinele. Se întâmplă câteodată, de vine și câte un al doilea

Pui de sitar, ieșiți din găoace

Foto Ing. Hreblay

(a se remarca mimetismul cu care i-a înzestrat natura, că deabia se disting de coloritul mediului înconjurător, deasupra găoacelor)

cocoș rival și atunci poți fi martorul unei crâncene bătălii, având și prilejul de a raporta doi cocoși dintr'un singur foc.

După ce îmi recomandă a stă absolut liniștit, nemișcat în coverca mea până pot ochi și trage, ne despărțim spre a ne pregăti și a fi gata la ora plecării.

Pornirăm noaptea la ora 12 într'o brișcă poloneză și ajungem într'o oră la marginea pădurii unde ne aștepta pădurarul, care ne conduse apoi pe fiecare la coverca sa. Eram bine echipați, căci în acel sezon nopțile sunt încă foarte friguroase, cu rouă ca bruma, în plus că și terenul este foarte mlăștinos; cisme impermeabile de iuft, cojocelul național și căciula țuguiață îmi au fost fideli tovarăși și cu cât drag le purtam în dorul țării mele. De altfel acestea din urmă plăceau grozav tovarășilor mei, căci în două, trei rânduri, le-am comandat în țară câte un exemplar la fel.

Dar iată-mă instalat în coverca mea de nule, pe scăunel, cu picioarele până peste glesnă în apă. Așteptăm cu emoție mare vânatul, cu care trebuia să fac cunoștință pentru prima oară. Conform recomandăției stam nemișcat și chiar respirația mi-o rețineam; astfel ca transformat într'o statuie circa o $\frac{1}{2}$ oră, când deodată mă simții cuprins de fiori când în acea tăcere și în acel întuneric auzii subit deasupra mea fâlfâitul aripelor care mi se părură al unui gigant care cu o repeziciune căzu grozav în apropierea mea. Din acest moment mă aflai într'o perpetuă emoție. Mi se părea că aud bătăile inimei și mă temeam că poate le aude și cocoșul meu, care sigur s'ar fi speriat și ar fi zburat depe cum venise. Iată-l însă că începe a se mișca și a cânta (un fel de gurguit care se repetă) și din când în când îl auzeam că se saltă în sus cișăind (probabil spre a observa apropierea găinelor și poate chiar a vreunui dușman, sau rival). Astfel îl auzeam când mai aproape când mai departe de mine, fără însă a-l putea distinge în nebulosul întuneric. Aci închideam ochii aci îi redeschideam, însă în zadar. Mă simțeam încheștat pe scăunel și abia după altă $\frac{1}{2}$ oră de emoționantă așteptare, începui binișor a distinge o oarecare albitură mișcătoare (erau penele albe de pe partea de desubt ale coadei purtată în evantail). Abia acum începui a mă mișca cu mare precauțiune, ridicând arma la ochi binișor de tot ca nu cumva să ating vreo creangă, care ar fi putut produce vreun zgomet, care îmi ar fi alungat vânatul dela nas.

Nu putui însă distinge ținta spre a ochi și trage; eră prea întuneric încă și trebuia cu aceiaș chibzuială să reiau arma dela ochi. Mai trecu poate un sfert de oră, care mi se părură o veșnicie, pânăce în sfârșit putui distinge mai binișor conturul cocoșului și în fine, începui din nou a ridică precaut arma, ochii scurt și dădui foc. Am și sărit în sus de pe scăunel, dar rămăsei ținut pe loc, căci afurisita de amorțală de care nici nu mai ținusem seamă, mă opri locului. După o scurtă gimnastică care îmi puse sângele în mișcare, ieșii din covercă și mă îndreptai spre locul unde trăsesem asupra cocoșului. Făcui 20 de pași și cu mare bucurie îmi ridicai prada care mi se părură destul de grea: eră mai mare ca cocoșul domestic. Repede făcui lumină și începui examinarea. Ciocul scurt și negru, creasta roșie aprinsă și bătută, penele de un frumos negru albastru lucios, asemenea penele superioare ale cozii, plus cele marginase, care sunt mult mai lungi și încovoiate (încovrigate) în afară și în jos, iar cele inferioare până spre burtă, albe.

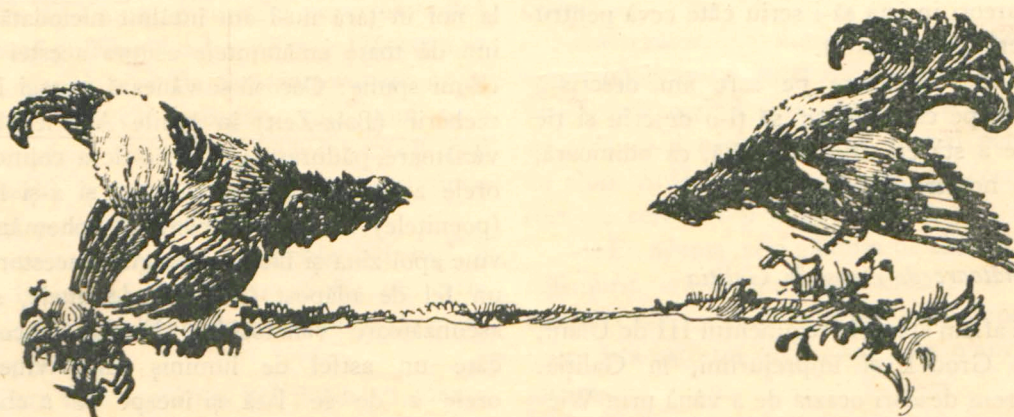
După ce-mi aprinsei o țigară, luai frumos cocoșul și o pornii spre liziera pădurii unde ne aștepta brișca și sosiră apoi și tovarășii mei, fiecare cu câte un cocoș. Ne felicitărăm reciproc și mulțumii camaradului ce-mi oferise această frumoasă vânătoare. În acea primăvară am avut ocazia a mai ucide alte trei exemplare. Primul însă nu am omis de a-l trimite la Lemberg, unde a fost perfect împăiat în poziție de luptă, spre a ieși frumos în evidență coada lui admirabilă.

Intorcându-mă după doi ani în țară — după ce absolvise Reitlehrer-Institut din Wiena — eram la Bârlad — prietenii nu au întârziat al admiră și a mi-l dispută. În fine l-am dăruit amicului și tovarășului meu, pe atunci căpitanul Ernest Ciurea, cu care luam parte la frumoasele goane organizate pe atunci de societatea de vânătoare din Vaslui, condusă de doctorul Peride.

Mi aduc și astăzi cu drag aminte de acele frumoase vânători din Galiția.

Ca vânător de munte, căci munții cu codrii lor de brazi erau pasiunea mea, am avut ocazia să ucid multe capre negre, urși la distanța de opt și doisprezece pași, solitari noaptea la 15 pași, dar nu am avut delicioasele emoții vânătoarești ca la acele vânători de cocoși.

Și acum stimate amice zicându-ți un: «Waidmanns heil», îți exprim salutul meu cel mai cordial și dorul de a ne mai revedea și de avea ocazia de a mai vâna împreună.

DRESAJUL PREPELICARILOR

de Ötvös Balázs, Casa verde, Timișoara

E CÂND am venit în țară, aproape zilnic îmi sosesc scrisori, prin cari mi se oferă prepeliciari, să-i iau în dresaj.

Fiind însă foarte ocupat cuse serviciul meu, deocamdată nu sunt în stare să primesc câini străini în dresaj, mai cu seamă, că cei mai mulți vânători, cari se interesează de această

chestiune, fiind poate lipsiți de mijloace materiale, sau că sunt obișnuiți să primească câini gratis, au credința că dresajul nu-i costă decât vreo câteva sute de lei. Până acum n'am dresor ajutor, voind însă totuș să fac serviciu și acelor tovarăși de vânătoare, a căror stare materială nu le permite să cheltuiască o sumă considerabilă pentru dresajul câinilor, voi scrie pe scurt în această revistă metoda dresajului prepelicarilor, mai bine zis, metoda pe care o întrebuițez eu dresând câinii.

Fiindcă majoritatea vânătorilor vânează numai vânat mic, mai mult pe câmpie, decât vânat mare prin păduri, deocamdată nu voi vorbi despre dresajul prepelicarilor așa ziși: multilaterali (Gebrauchshund) ci numai despre dresajul pe câmpie, la vânat mic.

Dresajul prepelicarilor se împarte în două părți:

1. Dresajul (mai bine zis: educația) înainte de a-l conduce la vânat. (Se numește și «dresaj de casă», Zimmerdressur).

2. Conducerea prepelicarului deja ascultător la vânat.

Ce să învețe câinele înainte de a fi condus la vânat?..

Să știe să șadă; să se culce (să facă down) la comandă; să rămână culcat până îi dăm voce să se scoale; să apor-teze obiecte aruncate; să fie ascultător și să execute imediat comanda.

Voiu descri metoda pe care o întrebuițez eu, pe care am învățat-o prin experiență și, pe care nu o găsiți scrisă de nici un dresor. Departe de mine să susțin, că această metodă e cea mai bună, dar afirm că am avut cu ea bune rezultate.

Când să începem dresajul? Eu d. ex. fiind ocupat și cu alte afaceri, nu-mi pierd timpul, nu-mi stric nervii să mă căsnesc cu câini prea tineri, a căror inteligență nu e încă atât de dezvoltată, ca să poată înțelege comanda. Eu îi las pe ai mei în chenil, până la etatea de un an, ducându-i numai din când în când la plimbare să aibă mișcarea necesară, dar îi păzesc, ca nu cumva să se învețe cu năravuri. Apoi, când îi iau la dresaj, sunt gata în 4—5 săptămâni, de oarece câinele inteligent, dacă nu e stricat, învață iute și ușor.

Prima lecție, e să învețe câinele a umbla legat cu lesa

lângă mine. Cam pe la etatea de 6—7 luni pun sgarda pe el, leg lesa de sgardă, îl chem și-l mângâi. Câinele vine bucuros, dar abia făcând câțiva pași, observă că e legat, îi este oprită mișcarea liberă. Se sperie și se retrage înapoi, sau sare înapoi și încolo. Dacă rămâne îndărăt, îl trag la mine și-l mângâi. Incurajat de mângâiere sare înainte. Il trag înapoi, și când e lângă mine îl mângâi, îi dau câte o bucătică de pâine, o jumară, etc.

Această lecție o învață ușor chiar și câinele tânăr, dar sunt câini încăpățânați, nervoși, fricoși, cari se trag înapoi și numai atunci vin, dacă îi târâm. În acest caz, chem un ajutor, care vine după mine cu o nuia în mână și când câinele se culcă, trage de lesă el îi dă câte o lovitură atunci câinele sărind înainte, vine lângă mine și eu îl mângâi.

Împreună cu această lecție învață câinele și comanda: «Înapoi». Când trece înainte, trăgând de lesă, eu fac o săritură înapoi, îl trag spre mine și lovindu-l ușor pe piept cu o nuia, zic: «Înapoi!».

Dacă merge bine lângă mine îl învăț să ocolească obstacolele, adică să nu se împiedice cu lesa de copaci, etc. Trec cu el prin pădure rară, sau pe marginea șoselei pe unde sunt arbori. Trecând pe lângă un arbore, eu trec aproape de copac, așa, ca el să nu aibă loc între copac și între mine. Sigur, că el trece pe dincolo de arbore și așa se agață. Eu îl trag înapoi și în acelaș moment lovindu-l ușor pe piept, zic: «Înapoi!»!, 2—3 lecții și câinele nu se mai agață!

2. «Șezi»!. Il iau la lesă și mă duc cu el la plimbare, Lesa o țin cu mâna stângă (locul câinelui e la stânga vânătorului) și în mâna dreaptă am o nuia, un băț, pe care-l țin cu mâna la spate. Deodată mă opresc, cu stânga ridic lesa și cu dreapta (cu bățul) îl lovesc pela spate fără ca să vadă câinele bățul, cam pe la rădăcina coadei (lovitura să fie corespunzătoare firei câinelui: fricos, nervos sau încăpățânat). Zicând în acelaș moment: «Șezi»!, câinele șade imediat.

Repetând această lecțiune, câinele învață comanda «șezi» în 8—10 minute, dar nici nu mai așteaptă comanda sau lovitura, ci șade imediat, când mă opresc!

3. «Jos»! Eu niciodată nu folosesc cuvinte străine la dresaj, căci părerea mea este, ca fiecare vânător să «vorbească» cu tovarășul său de vânătoare în limba sa. «Jos! = Down»!.

Il iau la lesă, mă plimb cu el și deodată oprindu-mă mă pun în față cu câinele și zic: «Jos»! și în acelaș moment ridicând brațul cu nuiaua, îl lovesc pe spate. Câinele văzând amenințarea și fiind și lovit, încearcă să se retragă, să fugă, dar lesa nu-l lasă, se culcă. Culcat, îl mângâi, îl laud. Stimulat de laudă vrea să se scoale, dar eu — șezând lângă el — îl lovesc ușor pe spate: «Jos»!. Repetând comanda, și lovindu-l, când vrea să se scoale, câinele înțelege comanda și rămâne culcat fără să se miște. Il laud, îl scol, mergem mai departe

și repetăm. Prin această metodă câinele învață două comenzi deodată: «Jos»! cu vorba și cu ridicarea brațului. Dupe 10—15 minute exercițiu, câinele a învățat să se culce «să facă down»!

A doua zi repetăm cele de eri și apoi în loc să zic «Jos»!, dau un fluerat printre degete sau cu un fluer. După câteva repetări nu mă mai pun în fața lui și dau numai semnalul; iar câinele se culcă. Gata și asta, în 10—15 minute.

A treia zi repetăm cele de alaltăeri și de eri. Apoi îl învăț să se culce la detunătura armei. Asta nu o fac cu arma, nici cu pistolul, ci cu un instrument mult mai ieftin. Fac un biciu, care pocnește ca ori și care revolver. Mă duc cu el mai departe, deodată mă opresc și zicând: «Jos»!, în același moment pocnește și biciul. Câinele mai fricos se sperie de pocnitura biciului, se culcă, dar se vede că e înspăimântat. Il mângâi, îl scol, mergem mai departe și oprindu-ne, trag mai ușor cu biciul ca să nu-l înfricoșez. Și asta o învață ușor.

Iată, în 5—6 zile câinele a învățat să șadă la comandă și când ne oprim; să se culce la comandă: cu vorba; cu ridicarea brațului; cu fluerul și cu detunătura armei.

Mai repetăm o săptămână și apoi îl ducem pe teren, — *pe unde nu este vânat* — să-l învățăm să asculte când îl chemăm și să învețe căutatul sistematic.

4. Il ducem pe un teren șes, fără arbuști. Ne oprim, câinele șade, îl deslegăm și zicând: «caută»! îi dăm drumul. Câinele care n'a fost încă pe teren, fuge cu mare bucurie înainte-înapoi: se joacă. Încă nu știe ce e căutatul. Dacă din întâmplare a trecut pe acolo un vânat, al cărui urmă o simte se ia după ea. Cu cât este mai pasionat, cu cât mai dezvoltată e în el calitatea de a ține urma vânatului (calitate care trebuie să fie moștenită) cu atât mai pasionat urmărește, cu atât mai departe se duce.

În zadar îl chemăm (să nu strigăm, să nu facem gălăgie, ca nu cumva să se obișnuască la comanda prea tare) nu vine, până nu pierde urma. Dacă vedem că tânărul nostru elev e prea pasionat, e prea independent din firea sa moștenită, îl lăsăm să se ducă și noi ne ascundem. (Dacă nu avem ascunziș, ne culcăm pe pământ). Odată va observa, că a rămas singur, se uită speriat în toate părțile și apoi începe să ne caute. Să nu-l chemăm, ca să ne găsească el singur, fără a-i atrage atenția. Ne va găsi, sau căutându-ne cu nasul, sau întorcându-se pe urma sa proprie.

Repetând această lecțiune — în caz necesar — de 2—3 ori, nu va mai cuteza să se îndepărteze atât de mult, ca să nu ne vadă, ba va fi atent și din când în când se va uita spre noi, pentru a se convinge că n'am dispărut.

5. Stilul, modul căutatului, este o calitate moștenită, dar se poate ameliora. Il învățăm să caute în zig-zag, adică fiind noi în centru, câinele să meargă tot atât la dreapta cât și la stânga, cât voim noi să se depărteze.

Pornim și noi împreună cu el d. ex. spre dreapta. Când câinele a ajuns la depărtarea dorită de noi, dăm două flueraturi scurte. Câinele încă nu cunoaște această comandă și se va uita curios la noi. Iar în acel moment când se uită la noi, repetăm semnalul și indicând direcțiunea și cu brațul, ne întorcem

în direcția opusă, dar mergând mai iute, ba chiar fugind. Câinele văzându-ne fugind, va veni și el în aceeași direcție. Să nu ne oprim, să nu încetăm fuga atunci când câinele a ajuns până la noi, căci în acest caz nu se va duce mai departe și se va întoarce iarăși la dreapta. Repetând aceasta, va învăța să caute numai într-o parte, întorcându-se înapoi, când ajunge până la noi.

Dacă continuăm fuga până ce a trecut de noi, câinele va continua în direcția indicată de noi. Când voim să-l întorcem, facem la fel ca mai înainte.

Să repetăm această lecție cât mai de multe ori, până câinele va căuta în zig-zag fără comanda noastră.

6. «Aici»! Ascultarea la comandă. Câinele pe care l-am dus pe teren începe să se simtă independent și mai ales când simte vreo urmă de vânat, se încăpățânează și nu mai vrea să asculte.

Dăm drumul câinelui să caute. Când e destul de departe, zicem: «aici!», sau dăm un semnal lung. Sigur, că nu vine. Noi însă mergem spre el și chemându-l după nume, zicem «aici!» sau fluerăm. Deodată câinele observă că vrem ceva cu el, se oprește sau încetinează fuga, așa că noi îl putem apuca de sgardă. Il ținem de sgardă, întindem brațul, cu care îl ținem cât mai înainte și sărind un pas înapoi, îl tragem spre noi zicând: «aici»! sau fluerând. Repetăm de atâtea ori, până observăm, că sare — de frica târâelii — spre noi, ba chiar pe noi. Il mângâim, îi dăm drumul și când e cam la vreo 15—20 pași departe de noi zicem: «aici»! Se întoarce imediat și vine par'că îl tragem de coadă. Îi dăm o bucăciță de pâine (sau altceva) îl mângâiem și-i dăm drumul să caute.

În fiecare caz, când nu vine la prima comandă, să urmărim ca mai sus.

Cu această metodă vom avea câini absolut ascultători.

7. «Jos! Loc!». Câinele culcat să rămâie pe loc, până îi dăm voie să se scoale.

Câinele merge lângă noi. Il culcăm și adăugând la comanda «jos»! încă și «loc»! ne îndepărtăm de el, dar mergând retrograd, ca să-l putem observa. Abia facem doi pași, câinele se scoală și vine spre noi. (Lucru firesc, pentru că el crede, că îl lăsăm acolo, așadar rămâne singur.) Când vrea să se scoale, imediat pășim spre el, îl lovim ușor cu palma pe spate, zicând «jos, loc»!). Câteva probe și va rămâne. Il lăsăm câteva minute, apoi mergem la el (nu-l chemăm să vie el la noi!) îl mângâiem și zicând «sus»! îl lăsăm în voe, mergem mai departe și repetăm.

Acest exercițiu îl învață câinele foarte ușor, dar cam greu pricepe să rămâie culcat chiar și atunci, când noi mergem retrograd dar și mai ales dacă mergem mai departe și dacă ne ascundem, adică el nu ne mai vede. Dacă nu mai curând, dar în acel moment, când noi vom dispărea din văzul său, vine după noi. Să-l pedepsim, când vine la noi, nu este rațional, că prin această metodă câinele pierde încrederea și dragostea către noi. Il luăm de sgardă și trăgându-l după noi îl ducem înapoi la locul de unde s'a sculat și îi punem «piedică», adică îi tragem ambele picioare anterioare prin sgardă — ca să nu se poată scula — îi vorbim aspru: «Loc! Loc»! și ne

îndepărtăm, dar uitându-ne al el, din când în când ca să rămână liniștit. În caz că vrea să se scoale, ne ducem la el și-l pedepsim. Foarte bine e, dacă în aceste cazuri punem lângă câine rucsacul sau pălăria, sau un alt obiect și când ne întoarcem la el după un interval, mai întâi ridicăm obiectul și apoi liberăm câinele.

Poate că citesc aceste rânduri și vânătorii, cari au practică în dresajul câinilor și se vor mira, că eu sfătuiesc a dresa culcatul și rămânerea pe loc, după introducerea pe teren. O fac pentru motivul, că îndată ce ducem câinele pe teren, vasăzică înainte de a-l învăța să caute sistematic, începem cu «jos»!, înfricoșăm câinele, îl facem prea dependent, nu va căuta cu pasiune numai din frică că în fiecare moment va auzi comanda «jos»! Căci să nu uităm, culcatul e o pedeapsă aspră, mai ales pentru un câine cam sensibil, de oarece îi luăm libertatea de a se mișca, de a căuta.

Înainte de a conduce câinele la vânat, ar trebui să-l învățăm să aporțeze obiecte aruncate, vânat adus acasă împușcat, etc. Dar aportarea fiind un vast capitol, îl las acum pentru altădată.

Dacă câinele e ascultător, vine, șade, se culcă și rămâne culcat la comandă, dacă știe să caute, îl conducem la vânat.

8. Să nu credem, să nu așteptăm să ponteze câinele tânăr cel dintâi vânat pe care-l simte, căci la mulți prepeliciari încă nu e dezvoltat simțul de a pontă, așa dar, trebuie să-l învățăm noi înșine să ponteze.

Rareori se întâmplă, mai ales la câini cu mare temperament, ca să ponteze primul vânat simțit. Vedem, observăm, că prepelicarul tânăr «are ceva în nas», simte ceva, dar nu pontează, ci înaintând stârnește vânatul și-l gonește, fie sburător, sau alergător. Dacă câinele nostru gonește cel dintâi epure pe care l-a văzut și l-a stârnit, să zicem «Slavă Domnului, câinele are temperament, e pasionat». Dar să nu cădem în acea extremitate de a-l asmuți să gonească cât mai mulți epuri.

Păi, bine, gonirea a cât mai mulți iepuri e lucru foarte important, căci îi crește pasiunea, învață să deosebească urma vânatului (epurelui) sănătos de a celui rănit, etc., dar să lăsăm această metodă s'o aplice dresorii experți, cari cunosc și metoda cum trebuie să-l desvâțăm de acest obicei, care din ce în ce devine o mare greșeală. Eu am văzut mai mulți câini, cari în tinerețea lor erau dresați după această metodă, pe care chiar inventatorii ei, nemții, o numesc «Verwilderungssystem», au trebuit să ia măsuri severe (d. ex. împușcându-i cu alice mărunte) pentru ai putea desvâța. Rezultatul a fost — mai ales la câini prea sensibili și inteligenți — că s'au înfricoșat și au lăsat epurele — cu toate că îl simțeau — nepontat.

Să dăm și noi voe câinelui tânăr să gonească câțiva epuri, ba chiar îl asmuțim să gonească, dacă câinele e cam «moale» fricos din fire, dar când vedem că el gonește cu pasiune, atunci punem capăt acestei pasiuni.

Să revenim însă la purtare. Să nu disperăm, dacă vedem că tânărul câine nu pontează prima oară vânatul (sau chiar de mai multe ori) pe care îl simte. Noi observăm din felurite semne al modului său de comportare că miroase ceva, dar nu se oprește, ci merge

înainte, până dă de vânat și-l stârnește. (Am văzut chiar și pointeri tineri de bună origină cari nu pontau). Dacă câinele după mai multe excursiuni nu pontează, trebuie să-l învățăm noi înșine în modul următor: Dacă vedem că a simțit vânatul și totuși nu pontează, îl lăsăm să stârnească vânatul, ba chiar să-l gonească, căci în zadar îl vom rechemă să nu gonească. Câinele tânăr, pe care nu l-am sălbătăcit cu metoda mai sus amintită, nu va gonî multă vreme, ci se va întoarce la noi.

În acel interval, până gonește câinele, noi vom căuta culcușul vânatului, fie aripat sau pârșos, și ne oprim pe loc. Câinele încă nepedepsit vine cu mare iuțeală la noi, bucurându-se, că și-a făcut plăcerea, gonind vânat. Noi îl luăm de sgardă, îl tragem până la culcușul vânatului stârnit, îl culcăm, îi punem «piedeca» (cum am văzut la comanda «Jos! Loc»!) așa însă, ca nasul câinelui să fie aproape pe marginea culcușului, și-l lăsăm așa cel puțin zece minute. Când se mișcă, când vrea să se scoale, îi aplicăm câte o lovitură cu o nuia, zicându-i «jos»!. Il despiedecăm, îi dăm drumul să caute. Dacă câinele are foarte mult temperament, probabil că trebuie să repetăm lecția de mai sus.

Câinele astfel tratat, va fi precaut și când simte vânatul, se va opri, dar vom observa că-i este frică de vânat. Când ne apropiem de el, va lăsa vânatul și se va duce la o parte (îi vine în minte pedeapsa) dar noi îl chemăm cu vorbe blânde, îl legăm la lesă și mergem împreună cu el în direcția unde a pontat, calmându-l și mângâindu-l. Când vedem că pontează ferm, tremură de emoțiune, rămânem amândoi pe loc până ce vânatul se va scula și va fugi, sau va sbura. Câinele ar dori să fugă după vânat, dar fiind legat, nu poate. Il mângâiem și-i dăm drumul să caute.

Să nu pretindem câinelui să facă «down» înaintea vânatului ivit, pe care l-a pontat în primele zile ale acestor exerciții căci altfel îl vom înfricoșa, va pierde pasiunea, temperamentul. Culcarea înaintea vânatului ivit, o vom pretinde numai atunci când câinele caută cu pasiune și pontează ferm. Dacă îi comandăm întotdeauna când se ivește vânatul, să se culce, o face dela sine.

9. Câinele pasionat gonește epurele. Așa e datoria lui, firea lui moștenită, dar trebuie să-l desvâțăm de acest obicei.

Cunosc opt feluri de metode cu ajutorul cărora desvâțăm câinele de acest obicei. Să nu uităm, că el gonind epurele crede că-și îndeplinește datoria. Nici odată să nu-l batem, când se întoarce după o astfel de goană, căci nu numai că greșim contra principiilor dresajului bătând câinele când se întoarce, când vine la noi din buna sa voe, dar mai ales că bătându-l îl stricăm. Il batem de 2—3 ori, a 4-a oară întorcându-se dela goană, nu va mai veni la noi, ci rămâne la o bună distanță, oricât îl vom chema. Iată, câinele e gata neascultător!.

Când revine dela goană, îi punem «piedeca» înaintea culcușului iepurelui, așa cum am văzut la învățarea pontării. Această metodă e suficientă pentru câinii tineri. Câinii mai în vârstă, stricați prin tratare nepotrivită îi desvâțăm altfel. Dar despre asta, cum și despre alte lucruri va fi vorba altă dată.

SEZONUL NOSTRU

de Cpt. E. Călugăru

ÂND COPOIUL își reîncepe trista viață la lanț și bieții mistreți o viață mai liniștită, retrași în vreun pârâu adânc și înghețat, de unde nu-i mai alungă peste deal și vale, chefnitul plictisitor al câinilor; când epurașii încep să viseze despre primăvara ce stă încă tupilată sub stratul gros de ză-

padă, așteptând ca soarele să facă loc primei potecute, pe care să pășească la o nouă viață ghiocelul, la vederea căruia să se trezească primele sentimente erotice în sufletul fugar al iepuroaicei, scăpată de ciomagul ucigător al celui mai neîndurat dintre dușmani: omul; când unii vânători — cei mai nobili — încep să care pleavă și fân pe câmp și prin livezi pentru a hrăni bieteile animale ce suferă mai mult din cauza frigului și al lipsei de hrană: potârnichea și căprioara, iar ceilalți își numără trofee — blănille de vulpi, și iepuri — punându-și puștile în cui pentru un timp mai îndelungat — începe sezonul nostru — *sezonul vizuinilor*.

De când așteaptă foxterrierii și bursucarii noștri să fie scoși și ei nițel pe covorul alb și nesfârșit, sub care doarme întregul verde al anului ce abia a trecut, să alerge nițel în cercuri nebune, dând cu botul prin zăpadă până se apropie de culmea dealului — unde ar începe să urmărească amprente criminalului nesățios ce-și are cetatea colo sus — dacă nu i-ar rechemă un fluierat scurt adus de vântul tăios.

Luați astfel la lesă, ei îl trag ca doi căluți de munte pe bietul «stăpânică», care se luptă cu dealul dinainte-i, cu vântul din laturi și cu alunecășul de sub picioare.

Dar iată-ne în sfârșit sus la destinație!

«Numai vântul de n'ar suflă!»!

Toți am mai avea nițel răgaz, toți am vrea să odihnim nițel, numai vântul... și foxterrierii noștri nu mai au pace! Vântul le aduce în nări un parfum bine cunoscut dinspre măricinișul de nepătruns din față și cu un lătrat scurt se reped în spre el, dar rămân cu picioarele anterioare în aer, căci lesa îi ține neîndurată.

— «E înăuntru și pare că are musafiri!»! — ne anunță colegul din partea locului.

Mai facem deci câțiva pași, vânătorii se așează la cele patru găuri negre ce apar acum din vâlul alb și așteaptă cu armele gata și cu degetele degerate, rezultatul lătrătelui vehement ce străbate până la urechile lor în momentele de pauză ale vântului, ca venind din fundul pământului, în spre care abia s'a repezit cățelușul alb cu capul negru — tan, cu ochi de jăratec și curaj de tigrul!

Numai cei cari cunosc această muzică subterană vor înțelege marea plăcere plină de înfrigurare, de care ni se umple cu asemenea ocazii întreaga noastră ființă de vânători, în așteptarea lui «Coadă-lungă» ce țâșnește ca o sulită din adâncuri și caută scăpare în câmpul alb și rece, căci culcușul molatec al dragostei s'a prefăcut în iad, de când a pătruns «dracul cel mic și alb» — de astă dată — spre a neliniști dis de dimineață noaptea nupțială!

Dar nu numai d-lui «Coadă-lungă» îi merge totdeauna prost — căci mai are și el noroc — iar norocul lui se transformă în cel mai rușinos ghinion pentru d-nul degerat ce stă d'asupra giurei pe unde a scăpat vulpoiul nostru, și care n'a prins destul de repede cocoșul armei după degetul degerat, astfel că «Măria Sa» vulpoiul i-a putut face un salut reverențios și larg — din dreapta în stânga — cu coada stufoasă!

* * *

— «Când ieșim odată la vizuină?», măntreabă d-l B. pe la începutul lui Februarie. «Mi-a venit răspunsul că vizuinile sunt umblate!».

— «Când doriți!» — răspund eu și caut să fac pe indiferentul, deși ard de nerăbdare să aud răspunsul cu data de mult așteptată — «eu sunt gata oricând, la fel și foxterrierii mei!».

— «Ei bine! Mergem Duminică dimineața, plecarea la ora 7 cu mașina, într'un ceas suntem la S» 60 Km.

Iată-ne Duminică dimineața cu armă, raniță, în care n'am uitat să punem termosul cu ceai, și cei doi premiați în repetite rânduri la concursuuri de vizuină artificială, «Pissi» și «Pussi» sau ca să le spunem oficial dar fără nume: «MRC» «C» 255 și «MRC» «C» 256 cu toții încărcăți pe mașină și plecați la drum!

E o zi cu soare și vântul abia suflă, astfel că ne bucurăm înainte, de plăcerea ce o vom avea petrecând o zi întreagă în aer curat, și poate vom... dar să nu ne gândim la asta! După un ceas de drum sosim în capătul comunei S., dar nu intrăm în comună, ci tragem la stânga, la o casă izolată, unde lăsăm mașina, iar noi o pornim pe deal în sus spre un crâng rar în vârful dealului, unde ne sunt semnalate vizuinile umblate. După dese căderi și alunecări reușim în fine să ajungem la vechea cetate cu vreo 6—7 ieșiri — un labirint întreg — care însă e «virgin» adevărat încă nevizitat de câini în anul acesta și poate nici în alți ani n'a fost cercetat deasemenea musafiri, astfel că locatarii «cetății» s'au putut simți la largul lor.

Intră «Pissi» și o las și pe «Pussi» să intre după el, căci în o asemenea fortăreață cucoana vulpe se plimbă dintr'un budoir într'altul, fără să ajungă bietul musafir să-i țină măcar trena, astfel că doi câini mai degrabă pot s'o strămtorească undeva, spre a-i spune două vorbe dulci.

— ?... Pauză! Liniște! Un lătrat, iarăși liniște!

D-l B. — un vânător încercat în de-al d'astea șade neclintit pe scaunul său cu trei picioare și privește înaintea sa, par'că nici nu l-ar interesa ce se 'ntâmplă aci.

După un timp iese «Pissi» cu vreo trei găuri mai în stânga dela cea pe care a intrat — se scutură — strănută odată ciudos — îl chem pe nume — se uită la mine și dispăre din nou pe o altă intrare.

Iată îndată și «Pussi», face și ea la fel și dispăre din nou prin una din găuri în adâncul misterios.

Numai înțeleg nimic! Pe burtă... și ascult!... Liniște, dau să mă scol, un lătrat, altul... iarăși liniște!

Trebuie să fie ceva! — îmi zic în gândul meu și mă 'ndrept spre «Standul» meu unde-mi lăsasem arma — dar abia fac câțiva pași și... o detunătură în stânga! Vreau să'ntreb pe d-l B. ce este, căci îl văd stând liniștit pe scaun reîncercându-și arma — dar întrebarea-mi e de prisos — «Vulpea» zice și am înțeles totul! În acest moment iese și «Pissi» foarte preocupată de o urmă proaspătă pe care o ține câțiva zeci de pași în spre niște lăstari de alun și scutură strașnic gâtul cucoanei pentru a-i

da ultimul sărut, pe urmă o lasă, o mai miroase încă odată pentru a se încredința, dacă nu se înșală, apoi revine înspre «stăpânică», dar acesta n'are timp să-l laude, căci trebuie să pună repede mâna pe «Pussi» spre a o pune la lesă — ca nu cumva aceasta — de necaz pentru lășitatea cucoanei, să-i smulgă nițel haina și trena.

O scurtă constatare asupra genului și plecăm mai departe la un alt grup de găuri, pe care-l găsim însă troienit de zăpadă, deci nelocuit!

Intrebăm, dacă mai este ceva prin apropiere, dar paznicii d-lui B. ne răspund negativ, astfel că luăm o gustare și plecăm mai departe.

Coborîm dealul și pe când ieșim din crâng un iepuraș face «frumos» mulțumindu-ne pare-se, pentru că i-am asigurat viitoarea familie contra accidentelor la excursiile prin crâng!

După un ceas și mai bine de plimbare prin soarele ce ne aduce aminte că vom scăpa în curând de hainele îmblănite, ajungem la poala unui alt deal plantat cu brazi! D-l B. trimite paznicul să vadă dacă e stăpânul castelului acasă și îi pare bine de mușafiri; iar îndată ce ne anunță prin un fluierat discret, că vom fi primiți, urcăm și noi.

Număr lagăuri! Una, două, cinci, șapte, un labirint întreg — și nici nu se poate ști măcar pe unde e intrarea și ieșirea? Studiem terenul și urmele, constatarea nu tocmai plăcută: «viezuri». Deși nu se putea săpă, terenul fiind înghețat, totuși le dăm drumul la câini, cari ambii dispar pe intrare! Liniște, așteptare incordată, nimic! Devin impacient! pun urechea la

pământ, ascult! Aci, acolo, mai încolo... nimic! După vre-o jumătate de ceas apare «Pissi», cu nițel sânge la piept, se scutură și reîntră în pământ! Sunt impacient, indispus, numai d-l B. stă liniștit și așteaptă!

Mi-e frig, caut să-mi iau haina în spate, o detunătură și privind la d-l B. îmi face semn: «s'a dus!». Dar paznicul ce stă deasupra d-sale zice: «A căzut!». «E acolo jos între brazi!». Mă uit și eu pe povârniș în jos, dar nu văd nimic. Deodată văd Griffonul adus la plimbare

Lup în capcană (fotografiat la locul prinderei)

alergând devala după o urmă invizibilă pentru noi, dar foarte clară pentru el, și... iată vulpea! O vede și d-l B. care rămâne singur uimit, căci de la vreo 80 pași printre arbori, nici buni vânători de talia d-lui B. nu nimeresc totdeauna vu poiul, nici chiar când e de mărimea celui căzut!

Până aduce paznicul vulpoiul, merg să constat pe unde a ieșit boierul, și, rămânem mirați cu toții: cu vreo 10 metri mai în dreapta și vreo 20 metri mai jos, în sens vertical, deci în total la vreo 30 m. de «Stand-»ul d-lui B. a ieșit vulpoiul — ieșire invizibilă pentru noi — iar apoi, judecând după parcursul griffonului, a plecat în stânga acoperit de deal, de unde apoi în plin galop în direcție opusă. În ultimul moment l-a culcat la pământ o alică ce i-a perforat craniul, dacă ar mai fi făcut un singur salt ar fi fost salvat! «Dacă...»

Il felicităm pe d-l B. pentru frumoasa lovitură și plecăm veseli la vale spre mașină, pentru a pleca spre casă, căci soarele-și trimite ultimul salut peste creștetul cărunt al culmilor, spunându-ne un: «La revedere!»

A trecut o săptămână și iată-ne iarăș șezând în mașină, noi tot cei vechi, foxterrierii sporiți cu MRC «C» 162, un «expert» în ale subteranelor, proprietatea d-lui B. Sunt impacienți micuții și în presimțirea rivalității la gâtul vulpoiului se «mârâie» de pe acum reciproc, încât trebuie să-i ținem bine pentru a evita o încăerare prematură. Un vânt puternic de N—W. pare a voi să ne facă să ne ntoarcem, căci cine va putea rezista unui asemenea vânt pe vârful de deal? Totuș pasiunea micuților pare a spori viteza mașinei, care ne duce repede peste cei 60 Km. și iată-ne sosiți la țintă.

Paznicii ne așteaptă, dar e un vânt, încât este imposibil să-l învingi din față, și trebuie să înaintăm când de-andoaselea, când cu flancul înainte până reușim să ridicăm dealul. Dar aci e și mai puțin de trăit! Ochii ne sunt plini de lacrimi și nisip până ne postăm deasupra vizuinilor în cari câinii dispar de astădată toți trei și când vântul e mai puțin vehement, ne anunță printr'un lătrat extrem de furios, că nu așteptăm degeaba! Dacă nu se termină curând însă, va trebui să plecăm deaci, căci ni s'a sleit de frig și sângele în vine! Vântul ne pătrunde tăios prin toate măduarele! Fiecare minut e o vecinicie! În fine îl văd pe d-l B. care e la flancul stâng, că sare câțiva pași mai în stânga și mai de vale, o detunătură, și «Pissi» aleargă pe urmă la vulpea căzută, iar când băiatul o aduce în sus apare și «Bandi» seniorul, de vizuină și-și astâmpără setea de gâtul vulpei.

Dar nu mai e de rezistat, căci vântul pare a se înțeți tot mai mult, astfel că așteptăm să mai iasă și «Pussi» care mai are încă de furcă cu alți locatari mai puțin lași, deși sunt de acelaș neam, și după ce apare și ea o punem la lesă și plecăm, lăsând restul de sămânță pentru vremuri mai bune.

După blană, constatăm, că împerecherile s'au făcut, astfel că ne propunem cu d-l B. de a renunța de acum la cercetarea altor vizuini. Totuș, proverbul e vechiu: «omul propune...!» La vreo 2 zile vine d-l B. și ne roagă să mergem cu foxterrierii să «căutăm» vizuinile dintr'un parc, unde Societatea «Diana» vrea

să-și înființeze fazaneria, căci de... nu pentru vulpi fac bieții oameni atâtea cheltueli cu prăsirea celui mai frumos vânat cu pene! Promitem — ce să facem — și iată-ne plecați.

Timpul e foarte prielnic, soare, cald și... nu e vânt, astfel că se sporește și numărul celor ce plecăm cu d-na C. și ea amatoare de foxterrieri și slăvitoare a zeiței noastre «Diana» și în afară de cei trei câini pe cari i-am menționat mai sus, merge de astădată și a patra, MRC «C» 222.

Dar iată-ne sosiți în parcul de câteva sute de pogoane al contelui B. ținta excursiei noastre de azi.

Abia suntem înșirați în jurul celor vreo 4 găuri, abia încep «Pissi» și «Pussi» să dea gât, și unui pățitor i se și face prea cald și pleacă la plimbare, dar d-l D. care stă deasupra gaurei de ieșire, nu e d-l B. N'are nici măcar arma pregătită, și până să o nimerească, trage alături și a doua oară, astfel că vulpea noastră e salvată. Dar câinii mai latră furios și-i dăm drumul și lui «Bandi», căci «Maestrul» cunoaște mai bine obiceiul locatarilor parfumați al acestor cetăți. Alte vreo 20 minute de așteptare și iat-o... ca un glonte scăpat dintr'o țevă ghintuită, caută să ia câmpii, dar două detunături răsună una după alta, și vulpoiul nostru — un exemplar mare și bătrân — se lungește pentru somnul de veci.

Nu mai avem ce aștepta, căci cățeei noștri sosesc unul după altul pe diferitele găuri din galeriile subterane, astfel că-i punem la lesă, iar noi desfundăm o sticlă de vin și închinăm pentru odihna celui sacrificat Dianei.

Dar e abia amiază și poate s'ar mai putea improviza o mică descindere la domiciliile diverșilor bandiți ai întunerecului. După o scurtă consfătuire ne hotărîm să trecem în altă parte la o distanță de vreo cinci Km., căci mașina fiind aci și având șosea bună până acolo, vom mai avea timp să facem o razie prin diferitele taverna.

Zis și făcut.

După vreun ceas suntem în vârful dealului și căutăm vizuină după vizuină, dar în unele nici nu vor să intre câinii, ci ne comunică după o scurtă mirosire că nu a fost locuit de curând castelul, iar la alte vizuini, căci dealul întreg e subminat aci de subterane, intră pentru a reapare după scurt timp și a ne da semnalul cel mai elocvent, că locatarii sunt ieșiți la plimbare.

Eram să ne înapoiem, când mai întâiu Pissi, iar pe urmă Pussi, iau o vizuină cu o singură ieșire și dau gât. E însă atât de strâmtă și scurtă vizuina, încât nicicum nu încap doi câini deodată, astfel că trebuie să presupun, că aci s'a retras un «sihastru», adevă un viezure bătrân, care și-a pierdut credincioasa consoartă și s'a călugărit.

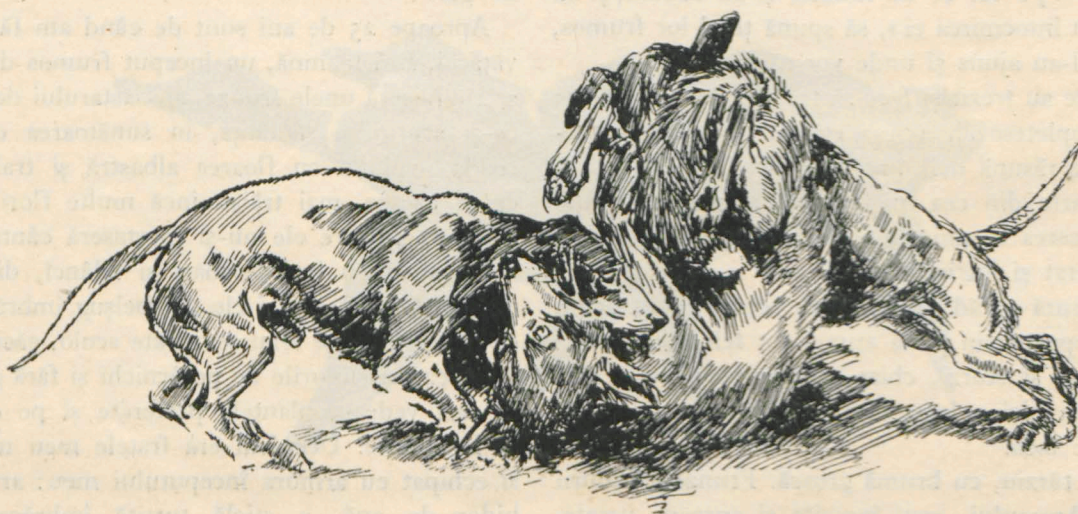
Dar până mă muncesc eu aci să ajung la o concluzie justă, iar d-l B. caută să descifreze din glasul lui «Bandi» cu cine are acela a face, mai sus de mine, un «Benjamin» abia de 9 luni alergând pe câmp dă de mirosul moșnegilor cărunți și intră probabil «cu ușa în casă», căci stăpânii nebucuroși de această vizită inopinată îl primesc pe mitetelul cam nepolitic, astfel că acesta cam ofensat începe să-i injure cât îl ține gura, așa că și proprietarul micuțului, d-l P. devine atent și aleargă într'acolo — vreo 50 pași sub mine — pentru a mă anunța apoi, bucuros de isprava micului erou, că bursucii îl țin în respect.

Cum «Pissi» e lângă mine, îl iau subsuoară și iau «pas alergător» ca să nu scap trenul. Trebuie să aștept însă, căci mititica nu vrea să bată în retragere, ca să o pot prinde de coadă să o trag afară, iar vizuina neavând altă intrare, n'am pe unde-i da drumul lui Pissi... În fine reușim s'o prindem pe micuța și-i dau drumul lui «Pissi», care însă supraenervat de atâta așteptare, uită de orice precauțiune și se repede orbește la dușmanul său, de astădată într'adevăr de moarte, căci îl și aud numaidecât chelălăind amarnic, dar «trece și asta» și în curând îl aud lătrând cadențat, acompaniat de contrabasul persistent al bursucului. După un timp iese «Pissi» și-i dăm drumul lui «Pussi», căreia însă îi merge exact la fel ca și primului și după ce se satură și ea de friptură de unghii de bursuc îi dau din nou drumul lui «Pissi» pe care l-am constatat între timp, că nu are nici o rană mai gravă. Acum intră cu destul curaj, dar și cu destulă precauțiune pentru a nu ajunge deadreptul «în gura leului» și-l fixează pe bursuc la gura cotlonului, care după aprecierea noastră — gaura fiind abia acum de curând săpată — nu are adâncime mai mare de vreo 50 cm. astfel că trimitem în grabă la casa cea mai apropiată după un hârleț. După vreo 10 minute ne și vine o lopată și spre norocul nostru, pământul ne fiind înghețat, după vreo 5 minute de săpat am și ajuns la fânul cu care eră căptușit culcușul. Spre surprinderea noastră constatăm însă, că nu este numai un bursuc înlăuntru, ci doi, adecă perechea, astfel că trebuia acum să ne convingem, dacă nu sunt eventual și pui mici? După ce constatarăm că încă nu s'a sporit nobila familie, începurăm să-i scoatem pe cât posibil de vii, ceea ce însă nu le prea convenea și când crezurăm că am reușit să scoatem pe unul din ei, în momentul următor îl văzurăm în plin galop pe coastă în jos, iar trei din câinii noștri după el, astfel că în curând nu se mai vede decât o masă cu 15 picioare (una din cățele are numai trei pi-

cioare) și patru guri ce mușcau furios în corpurile ce se rostogoleau. Intervenția noastră grabnică puse capăt și acestui spectacol unic și în curând viezuroaica — căci ea eră — eră cu o curea la gât, iar câinii puși la lesă — afară doar de cățelușă cu trei picioare — care nu se putea stăpâni și se mai repezi odată la dușmanul său, care însă o prinse de astădată foarte prost, tocmai de bot, încât cu mare greu am putut-o scăpa din cleștele formidabile ce o ținea strânsă, dar abia scăpată se repezi din nou la gâtul dușmanului ei, încât abia am putut-o desface.

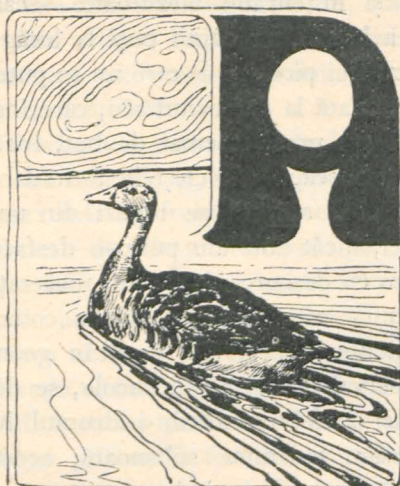
Dar până să terminăm cu descurcarea acestor încăerați, ieși și bursucul din vizuina care nu-i mai oferea comoditatea de până mai acum $\frac{3}{4}$ oră, și o porni în goană la deal. Până când observai și alergai într'acolo, se depărtase la vreo 40 pași astfel că dându-i drumul lui «Pissi», pe care-l luasem cu mine subsuoară, acesta porni în plin galop după el și mai aveă doar vreo 10—15 pași până să-l ajungă, dar d-l B. eră întors cu spatele către direcția din care veneam noi și nu putea astfel vedea ajutorul ce sosește, astfel că ajungând viezurele la aproape 60 pași îl culcă cu câteva alice improșcate în ceafă. Deși regretă pe urmă că n'a știut că «Pissi» este atât deaproape, totuș se consolă, mai ales că în situația dată, oricare altul dintre noi am fi tras încă mai curând de cum trăsesese d-sa.

Plecarăm deci cu toții mulțumiți spre casă, căci pentru o zi scurtă, cum fusese aceasta, câinii lucrând în total mai puțin de 2 ore la vizuină — 2 vulpi și doi viezuri — dintre cari unul viu eră un rezultat mai mare de cum ni l-am fi putut dori, iar eu pentru mine eram sigur că chiar însăș «Diana» care ne hărăzise acest noroc ne invidiă de astădată, nu atât pentru trofee, cât pentru faptul că pe vremea când cutreeră ea cu arcu-i fermecat pădurile, nu existau foxterrieri, cu cari să scoată la suprafață vânatul din domeniul lui «Pluto», singurul pe care nu-l putea ajunge săgeata ei.

AMINTIRI

de Lt. Colonel Ștefan Ilie-Iotta

AMINȚII PA STRĂVEZIE a pârâului ce murmură printre pietre, între maluri șerpuite, ne duce imaginația și amintirea, dela locurile prin care trece, până la obârșia sa. Cărarea, pe care o trecem în mersul nostru, ne face să vedem, locurile pe cari le străbate și gândul nostru

fuge la împrejurările în cari le-am văzut altădată și la împrejurimile ce ne-am impresionat deosebit, făcându-ne să trăim din nou, clipe plăcute, sau altele la amintirea cărora inima ni se strânge.

Un pocnet de pușcă, ce trezește ecouri în văi, ne face să vedem în închipuirea noastră pe vânător și poate și vânatul în care a tras; aperceptiv ne face să reținem cu gândul, scene de vânătoare de alte dăți.

Aproape rătăcit pe cărări sălbatece, în păduri fără margini, așternute peste dealuri și văi, auzi... abia auzi, în depărtare un glas de om, un lătrat de câine. Ști atunci că acolo trăiește, un semen al tău, îți întipărești bine încotro se aude, te înviezi dându-ți seama că există acolo, un refugiu și un liman.

Prilejită de rătăcirile vânătorimii, născută din lipsa simțită de toți, *Revista Vânătorilor* — limanul nostru — își sărbătorește 10 ani dela apariție. Ea a fost și este, cea ce trebuința a impus: leac și îndrumare, în haosul de vederi vânătoarești. A învins toate greutățile și le face să cadă treptat pe cele ce i se mai opun, mergând sigură de izbândă, spre mai bine. tot spre mai bine. A reușit ca în nici o altă parte, să închege într'o Uniune, toată vânătorimea conștientă din întreaga țară și să-i mărească și îndesească rândurile, cu încredere și cu răbdare.

Nu e cuvântul meu să aibă autoritatea faptelor trăite și deaceia las «pe cei ce au muncit și au asudat, și au sângerat, întru întocmirea ei», să spună țelul lor frumos, în ce măsură l-au ajuns și unde vor să meargă.

Amintirile ce au trezit și face să trăiască în noi, revista noastră, se împletesc ale unora cu ale altora, redeștep-tând ecouri ce răsună dela unii la alții și cari ne fac să resimțim o parte din cea mai curată și plăcută viață, cernută în trecerea vremii, de tot ce a fost negru și urât sau ne-a supărat și întristat.

Ca prin negură revăd primul meu epure, sunt acum 28 de ani. Impușcasem până atunci tot felul de păsări: mierle, ccoșari și sturzi, chiar rațe și potârnicchi, fără nici o oprire și nici o lege, cari trebuiau dar nu erau; nici un iepure însă.

Eră toamna târziu, cu brumă groasă. Frunzele pădurii de pe malul Argeșului, erau înroșite și aproape uscate,

în colorit de cromolitografie, ce contrastă cu iarba ce îndrăzniă să se mai țină verde. Dik, un corci de copoi cu prepelicar, căta atent, o urmă pe poenița ce se deschideă înaintea pașilor noștrii. Ceasul rău pentru el, un epure, sculat își ia drumul spre desis, dar focul pleacă necumpănit și nechitit, nelăsându-mi nici o nădejde.

Dik însă bănuia ceva, căci pornește în fugă mirosind urma și lătrând; am pierdut însă și iepurele și pe Dik. Am căutat, adevărat ca un copoi, până ce i-am găsit pe amândoi luptându-se, căci mai, mai erau tot una de mari.

Emoțiunea ce am avut-o și care și acum tresare în mine, nu am simțit-o apoi, nici la uciderea sălbătaciunilor celor mai mari.

L-am legat bine de geantă pe bietul epure, așa ca să-l vadă toată lumea și am pornit repede spre casă, ne mai dorind nici o altă satisfacție pentru această zi, care mi s'a părut fără asemănare de bogată și frumoasă. Ca toată lumea și Ivașcu, vânător bătrân, m'a văzut și mi-a prezis că n-o să mai impușc epuri, căci nu l-am ascuns ci l-am așezat în văzul tuturor. Mă pusese rău pe gânduri neștiința mea, curând însă m'am liniștit, căci am văzut că fusese profet mincinos. Pe Dik mi l-au furat, când învățase bine meseria, a revenit singur după câțva timp — prăpădit și de nerecunoscut, dar întâmplător poate, cu el a venit și o mare durere, peste care timpul abia a așezat, balsamul uitării. Două amintiri se leagă și azi de el, una extrem de plăcută, cealaltă extrem de dureroasă, totuș prin imposibil, ași vrea să fie viu lângă mine, martor al primului iepure impușcat.

Sunt 25 de ani împliniți, de când fără voie am făcut baie în Argeș, în mijlocul iernii, îmbrăcat și echipat. O rață impușcată la o copcă, n'a vrut să rămână pe loc; a trebuit s'o alerg pe ghiață căci nu luasem câinele cu mine. Cu gândul numai la ea și cu vederea împăejinită de strălucirea soarelui pe ghiață, am dat într'un ochiu, a cărui coaje mai subțire n'a rezistat și m'am tot dus până la piept. Abia am ieșit, dar rața n'am lăsat-o. Cu greu am putut să sfărâm la încheeturi, carapacea de ghiață ce se făcuse, dar cei 6 km. până acasă nici n'am știut când i-am călcat, bucuros că duc un trofeu și mânat de ger.

Aproape 25 de ani sunt de când am făcut primul învățcel. Eră toamnă, un început frumos de toamnă, abia se ruginiseră unele frunze, ale lăstarului de tufă. In iarba ce-și scuturase sămânța, în sunătoarea cu rodul copt, coada mielului cu floarea albastră și traista ciobanului ce se uscaseră, mai trăiau încă multe flori de toamnă și insectele printre ele nu-și încetaseră cântarea.

Ogoarele cu brazde mari și adânci, din luminișurile pădurii Oarja, erau și ele din belșug îmbrăcate. De sigur că multe grăunțe erau scuturate acolo, căci în ele găseam întotdeauna stolurile de potârnicchi și fără greș în locurile în cari vedeam plantele preferate și pe cari ajunsesem să le cunosc. Ucenicul eră fratele meu mai mic, armat si echipat cu armura începutului meu: armă de duzină, bidon de apă, o sticlă turtită îmbrăcată în postav,

cartușieră și sac de pânză ceruită, destul de roasă de mărăcini; până și cuțit de vânătoare: unul de bucătărie căruia îi făcusem teacă de piele.

Narcis, primul meu stter-gordon, cunoștea ca și mine locurile unde se țineau potârnicile și căută foarte prudent cum se apropia de ele.

Ajunși pe un ogor n'a trecut decât un minut, și el a și rămas înpietrit la 30—40 pași cu capul spre noi. Ochii săi căutau când în ai noștrii, când la dreapta, când la stânga. Un semn cu mâna, care vrea să spună că sunt multe, n'a fost înțeles, dar fără teamă că le scot, am explicat că e un stol întreg și oarecum împrăștiat.

Am gătit puștile și ne-am mai apropiat. Din picioarele noastre au început să se ridice câteva, apoi și altele mai departe, întrunindu-se și luându-și sborul spre desiş, cu sgomot de aripi, emoționant. Din lecțiile ce-i dădusem învățacelui, nu i-a rămas în acea clipă, decât hotărîrea de a trage, și a tras în grămadă, cu pușca dela șold. Întâmplarea a făcut ca una să cază. Să fi văzut, câtă neli-niște și câtă grabă puneă, să mă convingă că el o împușcase. De sigur... fiindcă eu nici nu trăsesem; știam că e deajuns un foc, ca să le răspândească și să le caute mai apoi, una câte una. A fost destul atât ca să se păsioneze. Puțin după aceea, nevoile vieții ne-au separat, depărtându-mă pe mine, și n'am mai vânat împreună. Am avut totuș o ocaziune să văd că lecțiile îi prinseseră bine, și că luă mai multe una după alta, oricum ar fi venit, turturelele ce-și căutau locul de culcare, spre seară în plopilor înalți, după o zi întreagă de sbor după hrană.

Sărmanul Narcis! Sunt 20 de ani de la moartea lui; o moarte prevăzută și conștientă cum puțini oameni o au; s'a stins ca lumânarea ce a terminat să ardă. El nu eră decât un biet câine, tovarăș de vânătoare.

N'avusese decât un loc pentru odihna sa de zi și de noapte, la picioarele patului. Adesea în timpul nopții, se ridică și-și așeză ușor botul lângă brațul meu, să se încredințeze că sunt acolo și n'am plecat fără el. Ardoarea îl consumase mai mult decât vârsta. În seara când s'a

stins, cu toate îndemnurile și chemările nu a mai vrut să-și reia locul obișnuit, parcă știa că nu se cade să moară acolo. Venise încet încet în casă mai de vreme, așezase binișor botul său pe pat, iar privirea sa cătă cu drag și cu regret uneltele vânătorești din perete. A ocolit abia mișcându-se patul și și-a lipit nasul de patul puștii și de geantă. Nu-i venia să se mai despartă de ele, dar plecat, n'a încercat și nici n'a vrut să se mai așeze la locul său. S'a dus încet, departe de casă, pe o grămadă de treanc. Iși luase rămasul bun, pentru vecie. Botul său și privirea au rămas spre ușa casei. După câteva ceasuri nu mai trăia tovarășul credincios de vânătoare. Chipul său pe care-l am între 2 fii de ai săi, trăește și azi în toți urmașii și în amintirea mea.

Acum zece ani a tăiat jivina neagră, pe Bădicu din Lerești. Trăsese cu flinta lui legată cu alămuri, într'un mistreț răzleț, el venise la el, și-l doborîse. Se apropiase cu destulă băgare de seamă, dar se înșelase și rezimase pușca, pregătindu-se să-i facă operația de obicei. Dar fiara nu fusese decât amețită de durere, având numai falca de jos, ruptă. Văzându-și aproape dușmanul, s'a repezit cu toată furia. Cu amândouă mâinile l-a apucat Bădicu de gât, și s'au tăvălit astfel înțeleștați destul timp, fără ca porcul să-l poată atinge cu colții de sus, căci cei de jos atârnavă cu falcă cu tot. Dar, râțul i-a scăpat din mâini și apucându-l de urechi «de unde am putut și eu» a încercat porcul să-l tae la picior și la brațe.

Un vânător ce eră mai aproape, sosise la chemare și cu un foc tras dela un pas, a pus capăt acestei lupte ce devenise neegală. Obosit și sângerând, parcă nu i se întâmplase nimic, tot măsurat la vorbe și liniștit și-a spus pățania. A zăcut aproape 2 luni de răni, dar s'a făcut bine și de vânătoare, nu s'a lăsat. În acel timp reîncepusem vânătorearea, întreruptă de războiu.

Cam pe atunci o revistă vânătorească, sleită, încercă să mai trăiască și mă făcea să văd că și în nobila pasiune, patimile încolțesc, nestăpânite. Dar, tot atunci a răsărit luceafărul zorilor frumoase vânătorești: *Revista Vânătorilor* și «Uniunea Generală».

COMUNICĂRI ȘI PUBLICAȚIUNI

† Aflăm cu o adâncă părere de rău încetarea din viață la Paris, a Marchizului de Belloy.

D-sa era membru în Consiliul de Administrație al «Uniunii», unde reprezenta niunea vânătorilor francezi «St. Hubert-Club de France».

S'a stins un vânător de elită și un mare iubitor al României de care 'l lega nu numai o prietenie adâncă și amintirile neșterse ale războiului comun, ci și legături familiare, soția sa fiind născută principesa Bibescu.

Depunem cu pietate o ramură verde pe mormântul înecă proaspăt al iubitului nostru camarad și prezentăm condoleanțele noastre îndureratei sale familii.

ARME PENTRU BRIGADIERII DE VÂNĂTOARE

Uniunea întotdeauna preocupată de buna situație a corpului nostru de brigadieri de vânătoare specialiști, a creiat un tip de armă de serviciu pentru brigadierii profesioniști. Este o armă combinată, cu o țeavă de alică cal. 12 și o țeavă pentru glonțul Mannlicher 8 mm. (Büchsfinte), cu cocoșe, diopter, închizător Greener, de o execuție deosebit de solidă, adică o armă prin excelență pentru profesioniști, cari trebuie să o poarte prin pădure la serviciu zi de zi, tot anul. Cu toate acestea nu e lipsită de eleganță, ba chiar fin gravată.

Prețul unei astfel de arme împreună cu 50 cartușe cu glonț, este de lei 6.370.

Aceste arme fiind calculate la centimă, iar Uniunea ne rezervându-și nici măcar cheltuelile, sunt rezervate strict brigadierilor noștri de vânătoare.

Pentru a contribui la desăvârșirea echipamentului brigadierilor noștri de vânătoare, Uniunea admite la nevoie pentru aceste arme și plata lor în 6 rate lunare, cu garanția însă a patronilor lor.

Veniți de vedeți aceste arme la Uniune.

~ ~ ~

CONCURS DE TIR

Societatea de vânătoare din județele Sătmar și Sălaj, aranjează în zilele de 19 și 20 Mai 1929, în Satu Mare, sub înaltul patronaj al Alteței Sale Principele Nicolae al României și sub președinția de onoare a Domnului Antoniu Mocsonyi, Marele Maestru al Vânătorilor Regale, un concurs de tir de porumbei vii, talere de asphalt și globuri de sticlă.

La acest concurs pot lua parte membrii societăților de vânătoare sau de tir din România, cari posed permisele de port armă.

Ori-ce referințe sunt a se cere de la D-l. Ilie C. Barbul, Președintele Societății de Vânătoare «Hubertus» din Satu Mare.

~ ~ ~

Ministerul Agriculturii și Domeniilor

Direcția Vânătoare

No. 38281/1929

ZIUA CIORILOR

Având în vedere rezultatele satisfăcătoare pentru agricultură și pentru ocrotirea vânatului mic ce s'a obținut cu vânătoarea ciorilor făcută anul trecut în așa zilele «zile ale ciorilor» avem onoarea a vă face cunoscut că prin D. M. dela No. 2096/929 s'a hotărât ca și anul acesta să se facă o asemenea vânătoare în zilele de 19, 20 și 21 Maiu a. c. aceste zile fiind cele mai proprii, coincidând cu epoca de clocire a acestor pasări, epocă în care se pot distruge cu mai multă ușurință.

Pentru a asigura o cât mai deplină reușită în această privință, s'a intervenit pe lângă Ministerul de Interne ca să pună în vedere

Prefecturilor județene, ca ele să dea ordin tuturor primăriilor din acel județ, ca până la 15 Maiu a. c. să comunice la Prefecturile respective, toate punctele din raza comunei unde ciorile au cuiburi, întrucât distrugerea lor se face cu ușurință la acea epocă.

Deasemenea am obținut dela Ministerul Instrucțiunii concursul tuturor școlilor primare din comunele rurale, ca sub supravegherea învățătorilor acelor școli, copii să ia parte la adunarea ouălelor și la distrugerea cuiburilor acestor pasări răpitoare, deoarece copilașii sunt foarte agili la asemenea operațiuni.

În conformitate cu statutele societăților care impun distrugerea răpitoarelor și având în vedere stricăciunile ce aceste pasări fac agriculturii și vânatului mic, vă rugăm a ieși la câmp în sus citatele zile, cu un număr cât mai mare de vânători, pentru a distruge cât mai multe ciori.

În ziua de 15 Maiu c. a. vă mai rugăm a lua parte la consfătuirea ce se va ține între d-l Prefect al județului și d-nii Inspectori județeni și regionali de vânătoare, cu scopul de a stabili un program prin care să se repartizeze în fiecare din punctele semnalate de primării, câte un grup de vânători, cu permise în regulă, din comuna cea mai apropiată, însăcinați cu distrugerea ciorilor din acel punct.

Celor ce se vor distinge, li se va acorda câte o medalie artistică, bătută în mod special pentru aceasta.

Ciorile gri și coțofenele se vor socoti câte două puncte.

Rezultatele se vor consemna într'un proces-verbal, conținând numele și pronumele participanților, societatea din care face parte și numărul ciorilor împușcate de fiecare în parte, care se va semna de cei prezenți și de primarul comunei respective.

Procesul-verbal se va înainta Dir. Vânătoarei din acest Minister și va servi de bază la medalierea celor cu mai multe puncte.

Vă rugăm a face o vie propagandă și printre vânătorii izolați, neînscrisi în societăți, pentru a vă da concursul în acest scop.

p. Ministru (ss), N. Săulescu

p. Director General (ss), I. Nițeanu

~ ~ ~

Jud. Turda

Primăria Comunei Arieșul de Câmp

No. 104/1929

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința generală, că dreptul de vânătoare al comunei Arieșul de Câmp pe 484 jugher cad. 936 st. patr. se va da în arendă prin licitație publică la Primăria comunei Arieșul de Câmp, în ziua de 17 Iunie. 1929, ora 3 p. m. pe 6 ani cu începere din 1 Februarie 1930. până la ziua de 1 Februarie 1936. La licitație numai acei reflectanți vor putea participa, cari își vor prezenta autorizația de licitație dela d-l Ministru de Agricultură și Domeniilor. Condițiunile de licitație sunt afișate la biroul notarial din Ardușat.

Arieșul de Câmp la 27 Martie 1929.

Primar (ss), Pop Vasile m. p.

Notar (ss), Gheorghe Lörincz

~ ~ ~

Primăria Comunei Iadani

Jud. Timiș-Torontal

No. 1224/928

PUBLICAȚIUNE

Dreptul de vânat asupra terenurilor aparținătoare comunei Iadani cu o întindere de 2.500 jugh. cad. se vor da în arendă pe timp de 10 (zece) ani, cu începere dela 1 Februarie 1929 până la 31 Ianuarie 1938.

Licitația se va ține la 24 Maiu 1929, la ora 10 a. m. la Primăria comunei Iadani.

Condițiunile de licitație se pot vedea în fiecare zi între orele oficiale la Primăria comunală.

Iadani, 18 Martie 1929.

Primar (ss), V. Iacob

Notar (ss), Haraszti

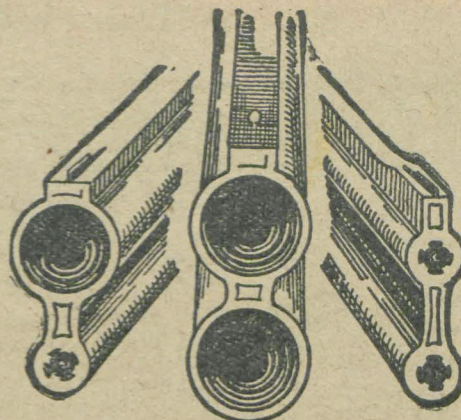
Orice publicație trebuie să ne sosească cel puțin până la 15 ale lunii, pentru a putea apare în numărul lunii viitoare al Revistei. Publicațiile oficiale se plătesc cu anticipație, socotite câte 3 lei cuvântul.

Gebrüder Merkel
Genchre

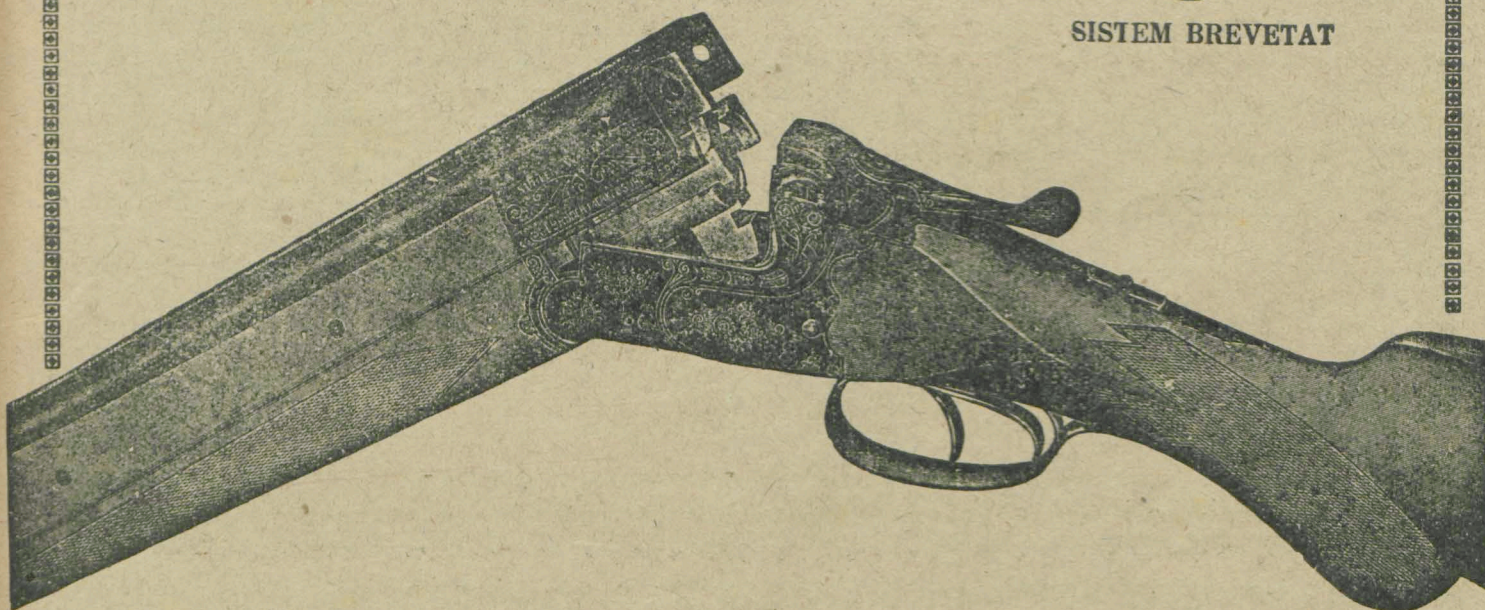
FONDATA IN 1893

MARCA FABRICII

SISTEM BREVETAT

Arma viitorului pentru vânătoare și tip sportiv

Marile succese practice obținute cu armele noastre cu țevi suprapuse, dovedesc marile avantaje ale acestor arme sistem Bock:

- 1) Câmp de ochire complet liber, fără reflexe laterale;
- 2) Percutare infailibilă a capselor (sistem brevetat);
- 3) Inchizător de o putere de rezistență unică;
- 4) Tir de mare precizie, mai ales pentru distanțe mari, din cauza stabilității și a zăvoririi perfect simetrice a țevelor;
- 5) Tragere rapidă și precisă, datorită balansării și maniabilității impecabile a acestui model.

Fabricația acestor arme cu țevi suprapuse este specialitatea noastră. Indelungata noastră experiență și instalațiunile moderne cu totul perfecționate ale casei noastre, ne garantează exclusivitatea fabricației acestui sistem, pe care-l construim în următoarele modele:

Arme de alice cu două țevi, sistem Bock (2 țevi de alice suprapuse).

Arme expres cu două țevi, „ „ (2 țevi de glonț suprapuse).

Arme mixte cu două țevi, „ „ (1 țeavă de alice și una de glonț, suprapuse).

Aceste modele le putem construi și cu două sau mai multe rânduri de țevi. De pildă o armă de alice sistem Bock, cu un rând de țevi expres și alt rând de țevi mixte.

Cele mai fine arme de vânătoare cari se construiesc astăzi, sunt arme sistem Bock. Cu o astfel de armă, atât vânătorul cât și trăgătorul de porumbei, este echipat pentru orice gen de tir și pentru toată viața. Totodată mai recomandăm cunoscutele noastre arme DRILLING, reputele prin soliditatea lor, precum și ELEGANTELE NOASTRE ARME DE ALICE, cari pot rivaliza cu cele mai fine arme engleze.

FABRICA DE ARME

WAFFENFABRIK GEBRÜDER MERKEL, SUHL

(GERMANIA)

REPREZENTATĂ IN ROMÂNIA PRIN „UNIUNE“

Nu cumpărați nici o armă, înainte de a vizita expoziția Uniunei

BANCA FRANCO-ROMÂNĂ

CAPITAL SOCIAL LEI 100.000.000

CAPITAL DEPLIN VĂRSAT LEI 50.000.000

FOND DE REZERVĂ „ 12.200.000

BUCUREȘTI * STRADA BURSEI No. 5

TELEFON: 10/17 și 46/8. TELEFON INTERBANCAR 67

ADRESA TELEGRAFICĂ: „FRANCOBANK“

SUCURSALE:

Alexandria, Câmpina, Caracal, Cernăuți,
Constanța, Găești, Giurgiu, Roșiori de Vede,
Slobozia, Slatina, Timișoara, Turnu-Măgurele

AGENȚII Costești, Corabia, Drăgănești, Făurei, Vidra, Zimnicea

Tot felul de operațiuni de
bancă și autorizată să facă
OPERAȚIUNI DE DEVIZE

Nu cumpărați nici o armă, înainte de a vizita expoziția Uniunii

A N U N Ţ

CĂŢEI DE BRACK GERMAN dintr'un
cuib din luna Mai de vânzare.—Părinții:
campionul «EICK v. RUNNENSTEIN» și
«IUNO DE BIHOR».—Prețul unui cățel la
vârsta de 8 săptămâni Lei 2000, împreună
cu pedigreeul înregistrat la M. R. C.

Inscrieri primese de acum:

GHEORGHE GAVA

șef de depozit R. M. S.

proprietarul canisei «CARANSEBEȘ»
în Caransebeș.

SE VINDE CONVENABIL

Câine german de vânătoare 10 luni
(Drahthaarhund) rasă splendidă. Adre-
sați G. Ebinger Facultatea de Științe
București Strada Academiei 14

Pentru administrarea unui domeniu
sau exploatare de pădure, un tânăr
necăsătorit, de bună familie și sufi-
cientă pricepere și garanție morală,
'și oferă serviciile sale.

Oferte la Uniune pentru D-1 «G».

DRESOR!

Primesc pentru dresaj doi câini de aret
cu pedigree. Dresez corect și cu orice
condițiuni speciale. La adresă rog mărci
răspuns.

Dumitru Crișan Brigadier de vânătoare
Oituz, Județul Trei ssaune

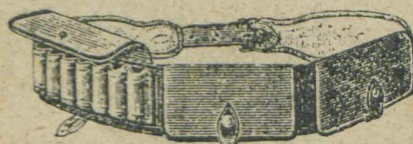
ATELIERUL DE CURELĂRIE IOAN TĂNĂSESCU

No. 75, CALEA VICTORIEI, No. 75

(IN CURTE, PESTE DRUM DE BISERICA ALBA)

BUCUREȘTI

Tocuri pentru arme, Genți de vânatoare, Zgărzi, Lesse, Curele de arme, Jambiere, Botnițe pentru câini, Bice de vânatoare, Cravașe împletite, Rucsacuri, Cartușiere, Cutii pentru cartușe, precum și orice articol de curelărie pentru vânători. Articole de voiaj, Portbagaje, etc. Genți pentru aparate fotografice

Copiază cu cea mai perfectă exactitate orice model adus din străinătate, lucrând cu mâna și din cel mai fin material.

LUCRU ARTISTIC ȘI CU PREȚURI ABSOLUT CONVENABILE.

NU CUMPĂRAȚI NIMIC ÎNAINTE DE A VIZITA ATELIERUL NOSTRU

NB. Membrii «Uniunii Generale a Vânătorilor din România» se bucură de o reducere de 10%.

Nu cumpărați nici o armă, înainte de a vizita expoziția Uniunii

Cartușele Rottweil cu tuburi roșii și negre încărcate cu pulbere fără fum sunt cele mai bune existente și se găsesc în toate calibrele.

Căptușeala de aluminiu este cea mai perfectă, amorsa sistem «GEVELOT» este cea mai bună.

Cartușele se vând atât încărcate complet, cât și fără alică, numai cu pulbere fără fum.

În afară de aceasta mai furnizăm tuburi de 65 și 70 mm. de toate calibrele pentru pulberea fără fum, marcă «WOLFF». Arme Sauer și alte articole de vânatoare, avem întotdeauna în depozit.

Reprezentanța generală pentru România a cartușelor Rottweil-Waldmannsheil, Köln.

SZTRUHÁR și MANDEL
Carei, jud. Sălaj

Un Cadou Artistic
și distins este un

Serviciu de Porțelan

::: CU MOTIVE DE VÂNĂTOARE :::

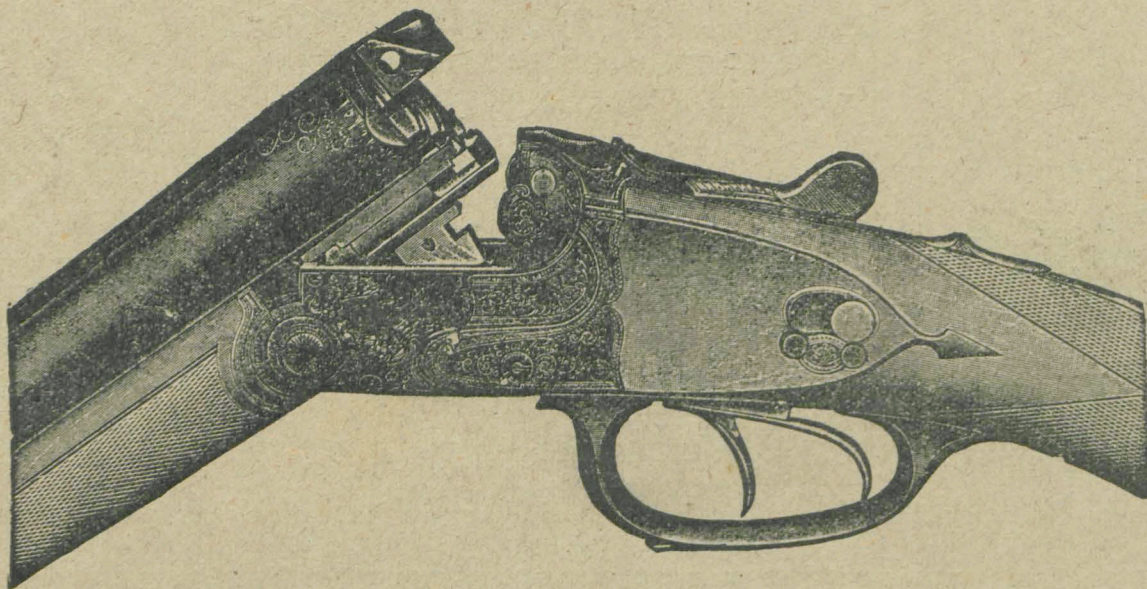
executat de cei mai renumiți artiști. De vânzare exclusiv pentru România Mare la S. A. R. pentru Porțelanuri

ROSENTHAL
BUCUREȘTI, Calea Victoriei No. 41.

C. A. FUNK & Co. SUHL (Germania)

FABRICĂ DE ARME

FIRMĂ REPUTATĂ PENTRU ARMELE SALE DE PRIMUL RANG ȘI DE MARE PRECIZIE

Construește orice armă de vânătoare și de sport, dela cea mai simplă până la cea mai elegantă. Execuție conștiincioasă și promptă. Tir de mare precizie și cu maximum de randament, dovedit cu certificatul oficial al standurilor de încercare, care întovărășesc fiecare armă.

SPECIALITĂȚI:

SISTEM ANSON & DEELEY: Arme de alicie cu două țevi, sau cu una de alicie și alta de glonț și expressuri, în toate calibrele, cu sau fără efortor.

SISTEM ANSON & DEELEY: Drillinguri, drillinguri-expressuri, etc. pentru cele mai puternice încărcături, în toate calibrele, cu sau fără armare separată a țevei de glonț și efortor.

SISTEM ANSON & DEELEY: Arme sistem Bock (cu țevile suprapuse), în toate calibrele, cu zăvor Greener simplu sau dublu (Kersten).

SISTEM ANSON & DEELEY: Arme pentru tirul de porumbei sistem Bock (țevi suprapuse), atât pentru vânătoare, cât și pentru tir la talere, având maximum de randament posibil, cu zăvor Greener simplu sau dublu (Kersten), cu sau fără efortor.

TOATE TIPURILE DE ARME SE POT EXECUTA ȘI CU COCOAȘE

Arme de glonț de mare precizie sistem Block

pentru toate calibrele și cele mai puternice încărcături, având avantajul de a fi extrem de ușoare și foarte elegante, admirabile pentru orice gen de vânat. Soliditate extremă, dela cea mai simplă armă la cea mai rafinată execuție.

LA COMENZI SE POATE ȚINE SEAMA DE ORICE DORINȚĂ SPECIALĂ

Modele ale acestei case, precum și cataloage și prospecte în patru limbi, se găsesc la «UNIUNE»

Nu cumpărați nici o armă, înainte de a vizita expoziția Uniunii